

УКРАЇНСЬКА ДУХОВНА БІБЛІОТЕКА

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ

УКРАЇНСЬКА
РІЗДВЯНА
ПОЕЗІЯ

ВИДАВНИЦТВО О. ВАСИЛІЯН

Рим - 1968 - Італія

УКРАЇНСЬКА
РІЗДВЯНА
ПОЕЗІЯ

BIBLIOTECA SPIRITUALE UCRAINA

MISTERO DI NATALE

ANTOLOGIA DELLA POESIA UCRAINA DI NATALE

RACCOLTA DA H. G. KINACH, OSBM

EDIZIONI DEI PP. BASILIANI

ROMA - 1968 - ITALIA

УКРАЇНСЬКА ДУХОВНА БІБЛІОТЕКА

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ

АНТОЛОГІЯ НОВІШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РІЗДВЯНОЇ ПОЕЗІЇ

СКЛАД Г. Г. КІНАХ, ЧСВВ

ВИДАВНИЦТВО ОО. ВАСИЛІЯН

Рим - 1968 - Італія

Можна друкувати

Рим, з Ген. Курії ОО. Василіян, 1. XI. 1967.

о. Атанасій Г. Великий, ЧСВВ
Протоархимандрит

Дозволяється друкувати

Рим, від Вікаріяту Міста, дня 15. XII. 1967.

Алойсій Кард. Вікарій

ВІД ВИДАВНИЦТВА

Рік-річно перед християнською душою Церква розгортає і спільно переживає « Різдвяну Містерію » людського спасіння.

Український народ вже майже тисяча літ бере активну участь у цій містерії, індивідуально і громадно.

« Різдво Христове » належить до основних виязів християнського культу, та виповняє цілий період церковного календаря, попреджесний окремою підготівкою — церковним постом (Пилипівка) та завершується майже чотиритижневим споминанням, аж до празника Стрітення Господнього (2 лютого).

« Різдвяні Свята » належать до окремого побутового циклю громадського року, багатого різними народними звичаями й обрядами.

Зваживши на це все, можемо говорити також і про наявність так званого « Українського Різдва », яке виявляється зокрема в побуті й у поезії, народній та індивідуальній.

Все те піддало нам думку видати о цю Антологію-Збірку, щоб поглибити релігійні і народні змісти духовного життя українського народу.

Ця Збірка має цілі не літературні, але релігійні, хоча була вона складена і за літературними зasadами.

Укладена вона за авторами-поетами поазбучно. Вона виказує імена авторів, загально знаних у нашій новішій літературі, але також і менше знаних авторів, які дали українській людині глибокі різдвяні змісти і переживання.

З великого числа різдвяних поезій, які вдалося нам вібрati, пильною працею скромного, сідоглавого ченця, ми змушені були вибрати у першому переборі країні прояви цієї поезії. Решту ми залишили для майбутніх збірок, якщо українська людина прийме цю першу збірку пристильно та проявить інтерес до того роду публікацій.

В нашій збірці ми придержувалися мови авторів, чи тих поправок, що їх останніми літами провели редакції наших журналів.

З поданих джерел опублікованих поезій, можна також бачити, які саме поезії подобалися українській людині та які моменти ворушили її душу.

Маємо надію, що наша Збірка сподобається нашим читачам, українській людині, яка бажає поглибити свої релігійні переживання в часі різдвяних свят, користуючи з глибоких святочних емоцій українських поетів. Маємо надію, що наша Збірка може послужити українській молоді, щоб в обставинах діаспори, і в обличчі чужинецьких різдвяних традицій краще вглибитися в духа українського Різдва.

I тому думавмо, що ця Збірка стане улюбленим різдвяним дарунком « під ялинку » для наших людей на Заході, а колись, може, і в Батьківщині: для знайомих, для приятелів, для рідних.

Тому з побажаннями благословенних, радісних і веселих Свят, передаємо нашу книгу Читачам.

Видавництво ОО. Василіян

Rim, Різдво Христове 1967-1968.

УКРАЇНСЬКА РІЗДВЯНА ПОЕЗІЯ

Збірка, що й передаємо Читачам, показує наглядно, що існує українська різдвяна поезія: окрема і неповторна.

Ця поезія не заступає евангельських, чи церковних текстів та не є поширенням української народної поетичної творчості — коляд. Супонуючи все те, що дав Євангелія, Церква і народ, вона йде далі — продовжує різдвяні тематику, переломану на призмі поетичної душі. А ця поетична душа не тільки загально людська, але передусім українська, і то певної історичної української доби. Різдвяні мотиви сплелись в одне ціле з новішою українською історією, і в висліді дали зразки української різдвяної поезії нашого століття.

Навіть і зверхи читання Збірки показує головні мотиви цієї поезії та засвідчує її мистецький характер, і про нього тут не приходиться й говорити. Зате можна і треба підчеркнути деякі мотиви цієї творчости, її тематику, передусім релігійного характеру, що і послужить до введення в книгу.

Ця поезія приймає евангельські й церковні мотиви Різдва як факт, бездискусійно і позитивно. В самих заголовках поети кладуть найчастіше такі назви як «Різдво», «Різдво Христове», «Христос Рождається» і т.п., стверджуючи так бездискусійно велику евангельську християнську тайнственну подію.

Дальшим найчастішим мотивом різдвяної поезії є рожденственська ніч, народження воплощеної Істини, початок нової спасительної доби в історії людства, якої змістом Істина, Правда, Добро, яким предречено перемогу.

Черговим мотивом — це «Свят-Вечір» у його народнім побутовім розумінні, з його Зіркою, Колядою, Святою Вечерою християнської сім'ї, Вертепом, Ялинкою, свят-вечірними обрядами. Довкола тих символів автори

роєзбуджують цілу гаму індивідуальних і громадських народних почуттів, споминів, переживань, зокрема з часів дитинства, викликуючи священну посталь гю.

Черговим мотивом, який переплітається з іншими в різдвяних поезіях — це почування втраченого українського різдвяного раю і блага, в наслідок еміграції, вигнання, чужини, депортациі, релігійного і національного гоніння і подібних подій української новішої історії. Все це має характер не якоєв безнадії, приречення, розпачу, але осяне надією, сподіваннями, вижиданням перемоги правди і добра. В українській різдвяній поезії віддзеркалюється новіша укр. історія, осмислена, поглиблена рождественською істиною християнства. Звідси походять бадьорість, боєвість, оптимізм української різдвяної поезії, що в новістю в того роду світовій літературі, яка підчеркує більше божественну ідилічність, спасительну таїнственність різдвяної християнської поїдії. Українська поезія наснажує душу на діло, на бій із злом, осяє світлами перемоги, коли світова різдвяна поезія радше контемплітивна, інтроспективна.

Це були б ті головні мотиви і почування укр. різдвяної поезії, оскільки їх можна коротко передати та зібрати з-понад ста авторів-поетів.

З цього її характеру походить і актуальність цієї поезії, подібно як невмирущими є мотиви і характер української народної коляди, заснованої на вселюдській різдвяній контемпліації Божої Містерії.

Саме цей її характер оправдує появу цієї Збірки, вносячи в загальну людську скарбницю духа нові елементи, які в спромозі поглибити різдвяні євангельські змісті.

І з тією характеристикою передаємо її в руки віруючої української і не-української людини.

o. Атанасій Г. Великий, ЧСВВ

РІЗДВО ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

БОЖА МІСТЕРІЯ З різдвяних Євангелій

ЄВАНГЕЛИСТ ЛУКА

БЛАГОВІСТВОВАННЯ

« Тими дніями вийшов наказ від кесаря Августа перевісати всю землю.

Перепис цей, перший, відбувся, коли Сирію правив Киріній.

I йшли всі записатися, — кожний у своє місто.

Пішов також і Йосиф з Галилеї, з міста Назарету в Юдею, в місто Давида, що звуться Вифлеєм, бо він походив з дому й роду Давида, щоб записатися з Марією, зарученою своєю, що була вагітна.

I от коли вони були там, настав ій час родити, і вона породила свого сина первородного, сповила його та поклала в ясла, бо не було їм місця в заїзді.

Були ж у тій стороні пастухи, що перебували в чистім полі та вночі стояли на сторожі коло своїх отар.

Аж ось ангел Господній ім з'явився і слава Господня їх осіяла й великий страх огорнув їх.

Ангел же сказав ім: Не бійтесь, бо я звіщаю вам велику радість, що буде радістю всього народу: Сьогодні народився вам у місті Давидовім Спаситель, він же Христос Господь. I ось вам знак: Ви знайдете дитя сповите, що лежатиме в яслах.

I змить пристала до ангела велика сила небесного війська, що хвалила Бога й промовляла: Слава на висотах Богу й на землі мир людям його вподобання.

I коли ангели знялися від них на небо, пастухи один до одного заговорили: Ходім лишењь до Вифлеєму та подивімся на ту подію, що Господь об'явив нам.

I пішли вони притильом і знайшли Марію, Йосифа і дитятко, що лежало а яслах.

I побачивши його, вони розповіли, що Ім було сказано про це хлопятко; і всі, хто чув їх, дивувалися тому, що пастухи Ім оповідали.

Марія ж пильно зберігала все це, роздумуючи в своїм серці.

А пастухи повернулися, прославляючи й хвалячи Бога за все, що чули й бачили, так, як Ім було сказано ». (Єв. від Луки, гл. 2, стих 1-20).

ЄВАНГЕЛИСТ МАТЕЙ

БЛАГОВІСТВОВАННЯ

Коли Ісус народився у Вифлеємі Юдейськім, за днів Ірода царя, мудреці прийшли в Єрусалим зо Сходу і спітали: Де цар юдейський, що оце народився? Бо ми бачили його зорю на сході й прийшли йому поклонитися.

Почувши це цар Ірод, стривохнівся, і ввесь Єрусалим з ним.

Зібрали всіх первосвящеників та книжників народних, він випитав у них, де Христос має народитися.

Вони йому сказали: У Вифлеємі Юдейськім, бо так написано пророком: I ти, Вифлеєм, земле Юди, нічим не менша між містами Юди, бо з тебе вийде вождь, що буде пасти мій народ, Ізраїля.

Тоді Ірод, покликавши тайкома мудреців, випитав у них пильно про час, коли зоря з'явилася, і відіслав їх у Вифлеєм, кажучи: Ідіть і розпитайтеся пильно про дитя, і коли знайдете, сповістіть мені, щоб я теж пішов йому вклонитись.

Вислухали вони царя і пустилися в дорогу. І ось зоря, що її бачили на сході, йшла перед ними, аж поки не підійшла і не стала зверху, де було дитятко.

Побачивши зорю, зраділи радістю велими великою.

Увійшли до хати ї побачили дитятко з Марією, матір'ю його, і, впавши ниць, поклонились йому; потім відкрили свої скарби й піднесли йому дари: золото, ладан і миро.

І попереджені ввісні до Ірода не завертати, пустились іншою дорогою у край свій.

Якоже вони вирушили в дорогу, ангел Господній з'явився ввісні Йосифові й каже: Устань, візьми дитятко і його матір, і втікай в Єгипет, і перебудь там, поки я тобі не скажу, бо Ірод розшукуватиме дитя, щоб його вбити.

Вставши Йосиф, узяв у ночі дитятко та його матір і пішов у Єгипет, де перебув до смерти Ірода, щоб збулося сказане Господом через пророка: З Єгипту я покликав моого сина.

Тоді Ірод, побачивши, що мудреці з нього насміялись, розлютився велими й послав повбивати у Вифлеємі й по всій його окрузі всіх дітей, що мали менше, ніж два роки, згідно з часом, що пильно вивідав був від мудреців.

Тоді справдилось те, що сказав був пророк Бремія: В Рамі чутти голос, плач і тяжке ридання: то Рахиль плаче за дітьми своїми й не хоче, щоб її втішити, бо їх немав.

Якоже вмер Ірод, ангел Господній з'явився ввісні Йосифові в Єгипті і каже: Встань, візьми дитятко та його матір і повернись в Ізраїльську землю, бо вмерли ті, що чигали на життя дитятка.

Устав він, узяв дитятко та його матір і прийшов в Ізраїльську землю, але почувши, що в Юдеї царює Архелай замість Ірода, батька свого, побоявся іти туди.

Попереджений же ввісні, він пішов у галілейські сторони і, прибувши туди, оселився в місті, що зветься Назарет, щоб збулося сказане пророками, що Назорей назоветься» (Єв. від Матея, гл. 2).

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

З церковної різдвяної служби

Всенощна Стихира

Небо й земля, по слову пророка,
нехай сьогодні веселяться,
ангели й люди нехай духовно радіють,
бо з'явився тлесно Бог тим,
що в тіні й темряві пробували, —
від Діви народившись;
Прийняли його вертеці і ясла,
проповідують пастухи про чудо,
волхи зі сходу дари приносять;
А ми грішними устами хвалу йому,
як ангели, принесім.
Слава Богові на небі
й на землі спокій,
бо прийшов сподіваний народами
і спас нас від неволі ворожої!

(з Літтії, голос I)

Різдвяний Гімн

Різдво Твое, Христе Боже наш,
увесь світ осяяло світлом пізнання,
бо ним ті, що звіздам служили,
від звізди навчилися:
Тобі, Сонцю Праведному, поклонятися
і визнавати, що Ти с схід з неба.
Господи, слава Тобі.

Діва днесь Найвищого народжує,
а земля вертеп Недосяжному приносить.
Ангели з пастухами прославляють,
а волхви з авіздою подорожують.
Задля нас бо народилось немовлятко:
Надвічний Бог!

(Кондак, голос 3)

УТРЕННІ ПІСНІ

Прийдіть, вірні, подивімось,
де народився Христос.
Далі підемо за волхвами, східніми царями,
куди йде звізда.
Тому, Кого там повсякчас оспівують ангели,
кому пастухи грають на сопілках,
і ми достойну пісню виголосимо, промовляючи:
Слава на небі Тому,
що народився нині від Діви в вертепі,
у Вифлеємі юдейському!

(Сідальний, голос 4)

Христос народжується — славте!
Христос з небес — зустрічайте!
Христос на землі — величайтесь!
Слівай Господеві вся земля,
і весело заспівайте, люди:
Він бо прославився.

(Канон, пісня 1: ірмос)

Таїнство я бачу дивне і преславне:
небом — вертеп,
престолом херувимським — діву,
оселлю — ясла,
що в них положився неосяжний Бог;
Його ж оспівуючи, величабмо.

(Канон, пісня 9: ірмос)

Сьогодні Христос
народжується у Вифлєємі від Діви;
Сьогодні Безпочатковий
починається і Слово втілюється;
небесні сили радуються,
і земля з людьми веселиться,
волхви дари приносять,
пастухи про чудо повідають,
а ми повсякчасно проголошувамо:
Слава Богові на небі
й на землі спокій,
над людьми Боже змиливання.

(Хвалитні, стихира, гол. 2)

РІЗДВЯНІ СВЯТА З всенародної коляди

НАРОДНА КОЛЯДА

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ

Бог предвічний народився,
Прийшов днесь із небес,
Щоб спасти люд свій ввесь
І утішив вся. 2.

В Вифлємі народився:
Месія, Христос наш
І Пан наш, для всіх нас
Нам народився. 2.

Слава Богу — заспіваймо!
Честь Сину Божому
І Пану нашему,
Поклін віддаймо. 2.

НЕБО І ЗЕМЛЯ

Небо і земля, небо і земля нині торжествують,
Ангели, люди, Авгели, люди весело празнують.

Христос родився,
Бог воплотився,
Ангели співають,
Царів витаютъ,
Поклін віддають,
Пастирів грають,
Чудо, чудо — повідають. 2.

ДИВНАЯ НОВИНА

Дивная новина,
нині Діва Сина,
породила а Вифлєємі,
Марія єдина. 2.

Не в царській палаті,
но межи бидляти,
во пустині, во ясніні,
а треба всім знати. 2.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Нова радість стала,
що на небі хвала,
звізда ясна над вертепом
у ввесь світ возсіяла.

Просим Тебе, Царю,
небесний Владарю,
даруй літа щасливії
цього дому господарю.

Просим Тебе, Царю,
просимо всі нині,
верни волю, пошли славу
нашій славній Україні.

НАРОДНА ЩЕДРІВКА

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ

Добрий вечір тобі, пане господарю,
 Радуйся, ой радуйся земле,
 Син Божий народився.

Застелійте столи, та все килимами
 Радуйся, ой радуйся земле,
 Син Божий народився.

Та кладіть колачі з ярої пшениці,
 Радуйся, ой радуйся...

Бо прийдуть до тебе, три празники в гості
 Радуйся, ой радуйся...

Ой, перший же празник: та Різдво Христове,
 Радуйся, ой радуйся...

А другий же празник: Василя святого,
 Радуйся, ой радуйся...

А третій же празник: Святе Водохрища,
 Радуйся, ой радуйся...

А що перший празник зішло тобі втіху,
 Радуйся, ой радуйся...

А що другий празник зішло тобі щастя,
 Радуйся, ой радуйся...

А що третій празник зішло всім нам долю,
 Радуйся, ой радуйся...

УКРАЇНСЬКЕ РІЗДВО

Новіша українська різдвяна поезія

Новіша

Різдвяна поезія в Україні така давня, як і християнська віра українського народу. Різдвяна євангельська містерія та ІІ церковне празнування — полонило українську християнську душу, що й виявилося назовні в формах народної поетичної творчості, зокрема в колядках, а згодом у різдвяних віршах і кантах і в так званім народнім «вертепі». Усе це тут супонується. Наша ж увага звернена лише на індивідуальну творчість новіших авторів-поетів, нашого ж 20 століття. Це і є межа нашої збірки.

Українська

Наша збірка визначена її українським характером не тільки формально — мовно, але передусім змістово, самим отим переживанням різдвяних євангельських змістів українською людиною, поетом, що і дало окремий характер цій поезії, яка не є чисто релігійна (абстрактна), але випливає з душі українського народу, з її почувань, потреб і вражалі з ІІ історії на укр. землі. Читач зразу таки відчує цей питомий характер цієї збірки, і ця збірка апелює в першу чергу до української душі.

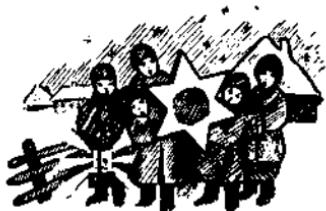
Різдвяна

Наша збірка обмежується до щорічного різдвяного періоду, в якому християнська українська душа переживає зокрема інтенсивно різдвяний зміст своєї віри: цер-

ковними обрядами і богослужбами, народними звичаями, колядками, вертепом. В тому саме часі українська поетична душа стас вразлива на ці змісти, і релігійного, і побутового характеру, та виявляється в різдвяній поезії. В нашій збірці ми подаємо те, що відчувало за час останнього півстоліття понад 100 українських поетів, щоб поглибити відповідні різдвяні почування і в читачів цієї збірки.

Поезія

Наша збірка являється вибором того, що було створено в недавному минулому, і то за засадою краси поетичного вислову. Багато з цих поезій стало доступними ширшому загалові, завдяки нашій новішій пресі: і звідтам ми черпаємо наші тексти, не входячи в роздумування про форми, змісти, літературні жанри. Наша ціль — релігійна.

УКРАЇНСЬКІ ПОЕТИ

Богдан ІГОР Антонич

РІЗДВО

Тешуть теслі з срібла сани,
Стелиться сніжиста путь.
На тих санях в синь незнану
Дитя Боже повезуть.

Тешуть теслі з срібла сани,
Сняться веснянії сни.
На тих санях Ясна Пані,
Очі наче у серни.

Ходить сонце у кресані,
Спить слов'янськое Дитя,
Їдуть сани, плаче Пані,
Снігом стелиться життя.

РІЗДВО

Народився Бог на санях
В лемківськім містечку Дуклі.
Прийшли Лемки у крисанях
І принесли місяць круглий.

Ніч у сніговій завії
Крутиться довкола стріх.
У долоні, у Марії
Місяць — золотий горіх.

« Свобода » 1958, ч. 3, стор. 2. — « Вільне Слово » 1966, ч. 1-2, ст. 14.
(Із збірки: « Три перстені », Львів 1934). — « Америка » 1954,
ч. 3, стор. 3.

Олесь Бабій

А СЬОГОДНІ В ТЮРМІ КОЛЯДУЄ ДЕСЬ ВІН...

На дрімучий садок сипле, сиплеться сніг,
Білий килим застелює стежку;
на побитих шибках, у маленькім вікні
дід-мороз помережав мережку.

У хатині, під ніч, коло хліба, куті,
свічки блимнули дві на обрусі, —
пропшептавши тихцем ті молитви святі,
батько мовив до матусі.

— Ще торік вечір-свят святкував з нами син,
і колядку співав тут із нами,
а сьогодні в тюрмі колядує десь він...
Може нині залився слізовами.

А матуся мовчить і глядить вдалечінь,
тільки погляд без слова говорить,
скільки в серці її і журби і терпінь,
як поранило серце її горе.

Втерла мати слізу, що скотилася лицем,
засвітила за сина ще свічку;
а поклавши її, запалила тихцем,
— чи в тюрмі колядують в ту нічку?...

А старий задрижав, а старий затремтів,
і сказав, що й не вчула слів мати:
— У тюрмі не дзвенить ані сміх, ані спів...
Там не вільно ніколи співати...

І спитала вона: — Чи в Різдвищу цю ніч
син в кайданах, як все, як щоднини?...
А старий втер сльозу із утомлених віч,
не озвавсь ані словом єдиним...

Він глядів і мовчав, говорити не міг,
сніп пшеничний поклав під стіною,
А матуся в вікно все дивилась на сніг...
І хитала в журбі головою...

Так дивилась на сніг, що вдаряв об шишки...
Наче ждала когось, виждала,
і чомусь з рук її, вже старечих, слабких
свічка третя на землю упала...

Зупинився іх вір на іконі, хресті,
до вечері засіли обос.
Їм вважалось, що син через грati густі
в світ дивився із гордим спокоєм...

Їм вважалось, що син у далекій тюрмі
був веселій, такий, як і дома...
Що жевріли вогнем сині очі у тьмі,
що не скаржився ніколи, ні кому...

Бо писав він до них ось недавно в листах,
що не страшно за волю страждати,
що не зломить його ні тюрма, ані страх,
не злякають кайдани, ні грati...

Цілий вечір святий, при вечері святій
не озвавсь ні отець, ані мати...
А на них поглядав із ікони в куті
Син Марії, Ісус, Бог Розпятий...

Аж у третій день свят, як веселі дзвінки
задзвонили, то мати з просоння

говорила: — Чи то давонять колядники,
чи десь вязні кайданами давонять?

І не слухав отець тих пісень, колядок,
тільки мовив: — Ті коляди красні,
та здається й мені, — то не дзвонить дзвінок,
тільки давонять кайданами вязні! —

« Америка » 1950, ч. 1, ст. 1.

П. БАЛЕЙ

РІЗДВЯНЕ

В таку то ніч імлисту-срібну,
закутану у сніг і зорі,
коли уява казку творить —
Свят-Вечір йде на Україну.

І хоч там туга і біль у серці
тревожить все криваву рану,
в душі у кожного зоряно,
в думках у кожного Свят-Вечір...

А я далеко на чужині
сліджу самітньо за зорею,
за правдовісною цією,
що Вечір-Свят віщує нині.

І знаю я: хоч ми не разом,
і ділять нас чужі простори,
ми вдивлені в ті самі зорі,
тим самим способні наказом...

Яків Білоус

СВЯТ-ВЕЧІР

Коли засяла перша зірка,
Старенький батько з дідухом
Спішив до хати поміж діти,
Вітав Рожденим всіх Христом:

« Христос раждається нам нині,
Відкупитель наш і Спас!
Чи всі мої рідненські діти
Сьогодні при вечері в нас? »

Провів він оком доокола —
Порожні місця тут і там...
Ах, де ж ви, діти мої любі,
Де доля кинула вас світам?

Де ти мій сину, мій соколе,
Де ти баришся у лісах,
Чи може впав за Україну,
Як предки наші у степах?

Усюди тиша, — мов завмерло...
Не чути співу у селі
І не лунає « Бог предвічний », —
Потонув світ у сірій млі...

Та не страшний потанець Ірод,
Бо завжди буде « з нами Бог! »
На те родився Цар Месія,
Щоб народ вивести з тривог.

Зійдуться діти мої любі,
Покаже шлях ясна зоря,
Які колись до Вифлеєму
Привела пастиря й царя.

І звеселиться кожна родина,
Як колись в полі пастушки
І «тріє царі», що несли дари —
І з ними мир ввесь і пташки.

«Слава во вишних» — Йому заспівав
Весь український народ наш,
Поверне давню волю й свободу
Новонароджений Христос Спас.

«Наша Мета» 1953, ч. 1-2, стор. 24.

СВЯТ-ВЕЧІРНЯ МОЛИТВА

Сів батько старенъкій до Вечері Святої, —
Голову склонив він до долу:
Розбрилися по світі діти його любі, —
Не радіні свята самому.

Горить-сяє свічка і стеляться пісні,
Мати в куточку сумус,
Заслухана в тиші різдвяної ночі —
Може дітей голос почус.

Загляда в віконце, — не видно, не чути,
Лиш місяць і зорі на небі...
Ах, Божа Дитино, Ісусе маленький,
Розрадь, поможи у потребі!

Щоб ми заспівали « Христос народився »
 Всі разом — як вільна щаслива родина!
 Здійми з нас найдани, о, Ти, Божий Сину,
 Молить Тебе, просить усія Україща!

« Наша Мета » 1953, ч. 1-2, стор. 21.

ВИЖИДАННЯ

Ще й цього року у Свят-Вечір
 Не зустріне українська мати
 Єдиного сина-дитину,
 Що по світі мусить блукати.

Вона з печальним серцем
 Не засвітить воскову свічку,
 А втиратиме з очей слози
 У смутку-болю цілу нічку.

І побиватиметься в тузі
 Син її, — люба дитина,
 Бо може на завжди із нею
 Розлучила далека чужина.

Не огоріють Божого Дитяти
 Пахучі українські сіна,
 І заковані сини України
 Не припадуть до ясел на коліна.

Ще й цього року не заспіває
 Вся Україна « Дивная новина »,
 В ярмах закута — в Ірода в неволі
 Кров'ю стікає рідна країна.

І не почують можні світа цього,
 Як плаче-б'ється українська мати,
 Світ загубився в радощах і блисках
 І відвернувсь від Божого Дитяти.

І хоч кривава, злюща заграва
 Із Кремля б'є в простори,
 Ісус у Вифлеємській стасні
 Визволить світ від темної амори.

Засяє зірка правди й волі
 На благословенній Україні
 І залунає прадідна пісня —
 « Возвеселімся всі разом нині ».

« Наша Мета » 1954, ч. 3, ст. 3.

Анатоль Бовшівський

ПО ДОРОЗІ ДО ВИФЛЕЄМУ

Ми вийшли вчора ще на шлях
За тою Зіркою, що сяє —
З тugoю в вранених серцях
Так довго вже Тебе шукаєм!...

Таж нам пророки прорекли,
Що Ти прийдеш, що Ти прибудеш,
Що запануєш у Юдеї
І до життя нам серце збудиш. —

Казали нам: Пождіть! Ось-ось
Він зайде сонцем з небосхилу
І дасть вам в бою перемогу
І зломить побідно насилу...

Чому, скажи, ми йдем та йдем?
Чому мандруємо без впину,
Коли вже чуємо Твій голос,
Що Ти ним кривді визов кинув!

Месіє! Нині! Нині ще зявись!
Налий нам в груди свіжі сили,
Щоб ми дійшли в надії й вірі,
Щоб по дорозі не зблудили!...

М. Богорис

ТАЇНСТВО РІЗДВА

На кривді людей здавлених розбоєм
У чаді розкоші пишався Рим —
Дрожав Олімп з богів розпустних роєм,
Месії в Богі ждав Єрусалим.

Та світ ввесь обняла чудна трівога
І ждали всі раби на святу ніч;
Як зійде всім на землю слово Бога,
Що всім отре кроваві слізни з віч.

Тремтіли звізді і земля молилася
На прихід благодійного царя —
Аж ось в сувіррю в ніч одну зявилася
Мудрецям сходу райдужна зоря.

Ось над вертепом станула вірница
І слава Богу загуда з вишні;
Мудриці і вівчарі прийшли молитися,
Де народився в яслах Божий син.

Піднесли злато, миро і кадило
Перед дитятком мамі до колін;
Всім свято світу чола похилило.
Осанною лунає небосклін.

МАРКО БОБСЛАВ

ПОВСТАНСЬКИЙ СВЯТ ВЕЧІР (Спомин)

Над бором зірка квітом зацвіла —
Затихли гамірні слова і жарти,
Роями думи гналися до села,
А серце било, било мов на старті.

Озвалась туга десь — сьогодні там...
І кожному причувся голос — Сину!...
І печаттю жалю біль замкнув уста —
Та раптом хтось у душу іскру кинув.

І кров заграла боєм молода —
Христос родився! — в борах загреміло,
До сіл з мечем летіла коляда —
І правді гимн співала зброя сміла.

17. XII. 1947. (Із збірки: « В хоробру путь »). — « Америка » 1954,
ч. 3, стор. 3. — « Українська Думка », Лондон 1966, ч. 1-2, ст. 6.

НИНІ РАДОСТИ СВЯТО

Нині радости свято, Вкраїно,
Ти ж уся в крові і слізах.
Дикі круки кричать на руїнах,
Багряніє скривавлений шлях...

Без батьків плачуть діти голодні —
Заніміли веселі пісні,
Лише туга в тайги прехолодні —
Там де батько і мати сумні...

Під вікном стогне буря сердито —
 Стогін тюрем до хати вліта.
 На столі закривавлена свята,
 У розпуці вмліва сирота.

О, не плач! Чуєш? — бій вже клекоче!
 Слухай, слухай! Давенить коляда...
 Гей, горить вже, горять гнівом очі,
 Кров буяє в серцях молода!

« *Вільне Слово* » 1966, ч. 1-2, ст. 47. — « *Гомін України* » 1964,
 ч. 1-2, ст. 1.

Богдан БОРА

КОЛИ СТУКНЕ СВЯТ-ВЕЧІР У ДВЕРІ

З ким нині сядуть до вечері
Дівчата, вдови, матері,
Коли стукне Свят-Вечір у двері
І зорі засяють вгорі?

Хто заспіває нині в хаті,
Кому бажатимуть батьки,
Коли крізь верби росохаті
На них глядітимуть зірки?

В котрім вікні, або над тином
Не будуть плакать матері
За батьком, за доњкою, сином,
Аж до світанку, до зорі?

Хто буде в ніч оцю радіти?
В котрій сім'ї, в котрім селі
Не будуть пусткою глядіти
Місця порожні при столі?

Гей, де в цю ніч могутнім дзвоном
Без журна, щира й молода,
Зілиться з синім небосклоном
Святовечірня колядка?

З ким до вечері нині сядуть
Дівчата, вдови, матері,
І з ким колядувати будуть
Аж до світанку до зорі?...

Богдан БОРА

СВЯТВЕЧІРНІ ДУМКИ

Різдвяна ніч в просторах синіх
Зірками запалилась...
І там, як тут, як на чужині,
Різдвяна ніч склонилась?...

Чи там, як тут, як на чужині
Вмиваються слізами
Зірки ясні — святвечірні?
І матері за нами?

Чи там, як тут, як на чужині
Горять огні горою?
Чи туга там, як тут в нас нині,
Несеться колядою?

Чи там, як тут, вмлівають зорі,
За обрії спадають?
Чи смуток склинує в просторі?
Чи ждуть нас, виглядають?

Різдвяна ніч зійшла з просторів,
Ген зірка за горою...
Несеться туга — сум мільйонів
Над світом колядою.

Богдан БОРА

ЛИСТ МАТЕРІ

Мій Сину!
 Розкрившись небо. Зорі
 Мов мерзлі каплі крові
 Кануть...
 В'януть
 Морозом діткнені простори
 Без слів — німі — без мови...

Свят-Вечір нині. Дзвонять — знаєш
 І світить зірка крізь вікно,
 Та, що світила, памятаєш?
 Тоді, у ніч, давнім-давно...

Тебе нема. А я так ждала...
 Ось кутя, місце при столі.
 Я вірила — прийдеш, бо знала,
 Вже час — минуло стільки літ...

Ще свічка світить — це для тебе
 Давно любив — нехай тепер.
 Зняла фіранку, щоб із неба
 В вікно дивилась жменя перл.

Тебе нема. Ну, що ж, так треба.
 Ще рік пожду — хіба прийдеш?
 Та лиш таким, як сию про Тебе,
 В димах війни, в піснях пожеж!

Тимчасом пишу лист — як бачиш.
 Послухай: Ніч... А я сама!
 Десять дзвонять... Колядують... Значить
 Свят-Вечір! Що ж, Тебе нема!...

Богдан Бора

В ОЧІКУВАННІ

Я сьогодні чекатиму зірки,
 Не вступлюся ніяк од вікна,
 Може вибіжу тільки на хвіртки:
 Чи не світить десь даліше вона?
 Це сьогодні Свят-Вечір в нас буде,
 Це народився в яслах Ісус.
 Де ж та зірка-моргавочка блудить?
 Виглядаю й ніяк не діждусь.
 Це сьогодні засвітиться світка
 І ялинки краса оживе,
 А з грудей неповздержно, як річка,
 В далечінь коляда попливє.
 Якось буде так солодко в домі.
 Усі люди й думки золоті.
 Я качатимусь знов на соломі
 Й обніматиму «діда» в куті.
 Потім вийду під зорі холодні.
 Взявши маму за руку, піду
 Помолитись за тих, що сьогодні
 Зустрічають в тайзі коляду.
 Помолося за тих, що не знають,
 Що сьогодні в нас Радости Час,
 І за тих, що обрізом ладнають
 Поворотну дорогу для нас.
 Помолося за діда й бабусю,
 Бо вони ще й тепер кріпаки...
 О, прекрасно молитись Ісусу,
 Як горяТЬ молитвами й свічки.

Тільки скорше б діждатися зірки.
 Жду на неї й ніяк не діждусь.
 Може вибіжу ще раз за хвіртки...
 Чи не світить уже? Подивлюсь.

« Календар Світла » 1958, стор. 8. — « Поступ », Вінніпег 1966,
 ч. 1-2, ст. 5.

Я. Бувнюк

РІЗДВЯНІ СКОРБНІ ДУМИ

Різдвяні думи...! Скільки вас
Літає роєм у ці дні...
Чому ви вибрали цей час,
Щоб душу краяти мені?

Я ж бачу й так... Он рідна хата,
Нема Різдва, немає свята,
Є тільки будень... І тривога —
Та тихе зітхання до Бога;

Немає навіть і надії
На краще завтра... Ворог діє,
Морозить душу... Ізотліло
Все, що горіло ще життям,

Що можна було звати буттям
Живих людей... Живих колись, —
(Тепер такі перевелись!)...

Є лиши каліки умові,
Що спіло слухаютъ катів...
Навіть не знають, що то гнів,
Чи спротив злому... Хоч живі,
Та всі неначе мертвяки,
Сухі бездушні кістяки!

Страдальний образ України, —
А вигляд, — темрява нічна...!

Та гляньте!

Зіронька одна

Ясніше світить від усіх
 Світил небесних... Серафими
 Співають пісню, а вишини
 Сіяють блеском над вертеном,
 Де нам Син Божий народився,
 З Марії-Діви воплотився.
 І йдуть царі далеким степом,
 Щоб Дитя Боже повитати...
 Несуть і дари, щоб віддати
 Богу в покорі.

Божа мати

Пильнує свого Бога-Сина,
 Що має світ увесь счастя, —
 Себе ж у жертву принести,
 Як доказ Божої любові
 До всіх людей, що на землі...
 А ми живі, та мов не-мови,
 А ми великі, — та малі, —
 Не годні впасти на коліна,
 Просити ласки в Бога-Сина
 І задля себе, і для тих,
 Що у қайданах, у важких...!

· · · · ·
 Невже ж світ — тільки пантоміна,
 А люди, — тільки ті ляльки,
 Що їх тягають за шнурки,
 Самі ж чуття свого не мають,
 Безкорисно живуть, вмирають,
 І слід по собі затирають?!
 Мабуть, що так!

Ми терпимо,

А ворог кпить із плачу того
 Тихо регочеться в кулак,
 Сміється із раба німого, —

Що ми для цього живемо...
 О, Христе, Христе! Божий Сину,
 Глянь оком ласки на Вкраїну,
 І в цю велику Різдва днину
 Потіш усіх, цілу родину,
 Хай щезне марево недолі
 Бодай на мить одну. Хай Волі
 Проміння іх загріє всіх,
 Щоби могли із лихом битись
 І хоч у цей день веселитись!
 Це ж день Різдва Твоєго, Христе, —
 Хай славлять ім'я Твое пречисте!

Саскатун, Саск. 1965. «Український Голос», Вінніпег 1966, ч. 1, ст. 22.

О. ВАЦЛАВІВ

СВЯТ-ВЕЧІР

Сьогодні Свят-Вечір і спомини білі
немов янголята, у серці співають.
В родинній хатині за стіл свят-вечріній
засіли вже рідні і нас дожидають.

Сьогодні Свят-Вечір, і душі зболілі
сніжинками линуть до Рідного Краю, —
Змивають слізами шибки почорнілі,
до любих порогів лицем припадають.

Сьогодні Свят-Вечір! Мольби наші линуть
з пахучим кадилом в руїни святині.
Теплом свіч гарячих і гомоном дзвону —
цілуємо духом руїни ті милі.

Чудовий Свят-Вечір! — О, Боже ласкавий,
прийшов Ти на землю, щоб люд відкупити.
Дозволь нам, Ісусе, для Рідного Краю
свободи і долі у Тебе просити.

Вета (псевдонім: М. Підлужний з Бережан)

ПІД РІЗДВЯНУ НІЧ

Полярина, довга ніч вкриває Біле море;
 Вкриває сяєвом ослиалі, сірі дні —
 Всміхається зоря — жахтять ледові гори;
 Міниться пlesо вод у райдузі прозорій —
 Борвій в летаргу спить на темнім моря дні.

Летіть, мої пісні, мов дикий вихор — буря
 У край ностальгії — на шпиль ледових дюн —
 Акордами збудіть студені хвилі моря;
 Соколоньком летіть у царство смерти — горя —
 Торкніться ран тяжких — торкніться ніжних струн;

Несіть синам привіт — несіть борцям поклони,
 Подайте вістку всім, що лише альбатрос,
 Хвилина ще — момент — Софійські вдарятъ давони,
 Обновитъся престол — обновляться ікони,
 В ніч зоряну прийде до Них Дитя-Христос.

Микола ВЕРЕС

РІЗДВЯНИЙ СПОМИН

Він, мов би сон, той рік сорок четвертий,
 Дими і кров, сирен і бомб виття,
 Серед руїн і пострілів, і смерти
 Прийшло на світ Божественне Дитя.
 Та віщий цвіт вечірньої зірници
 Вогні пожеж затъмарили й ракет,
 І танув сніг, брязчала всюди криця,
 А за селом шалів гранатомет.
 Христос родивсь... Вони ж ішли вмирати,
 Ішли у бій, бо звала їх пора,
 І при столі хилилась тужно мати,
 І поруч неї плакала сестра,
 І крізь вікно вдивлялась наречена,
 Думок своїх керуючи полет,
 Туди — у ніч, де хрипко і скажено
 Довкіллям тряс важкий гранатомет...
 Нараз він замовк... І тихо стало всюди...
 Принишкла ніч, замети край доріг.
 І запит всім ножем прорізав груди:
 — Як бій кінчивсь?... Хто в ньому переміг?...
 Хвилина-дві... І ось такі жадані
 В селі тріумф, і радість, і вогні:
 Ро забивши вщент червоних партизанів,
 Їх принесли упівські ж курені.
 Віта гостей, приймає кожна хата:
 — Христос родивсь! Хай славить вся земля!
 І вже несе смачні потрави мати,
 І батько стіл перстом благословля,

І мов зірки, дівочій зіниці:
В Різдвяну Ніч усі щасливі знов,
А за селом — ворожа стигне криця
І на снігу чиясь застигла кров...

Грудень 1963. «Українська Думка» 1964, ч. 1-2, ст. 6.

Яким Вечер

ПІД РІЗДВО

Із кованих дубових скринь
пращедрими руками
Господь небес блакитню синь
прикрашус зірками.
Зірки виймає. Не щадить
верном зірчастим жмені;
благословлять звіздисту кратъ
уста благословенні.

Надій забліснули верхи,
сріблиться шлях далекий;
а інєй іскрами тремтить
на галузках смереки.

Блакитна янгольська рать
на землю зіступає;
спливає Божа благодать
на стаї і розстаї.

І все ще засіває синь
Бог ясними зірками,
що їх виймає з небесних скринь
пращедрими руками.

Зіркам цим серце віч-на-віч,
відчинене широко,
щоб дух у сяйві Божих свіч
любови став пророком.

Ярослав Вільшенко

СВЯТА НІЧ

Над селом зорі на горі
 І місяць сріблом ллється,
 Мороз тріскучий на дворі,
 На землі сніг іскриється.

І що мороз, і що він нам,
 Хоч він у нас щорічний —
 Йде новина із неба брам:
 « Родився Бог Предвічний! »

А світло, світло, світло з хат
 І радощі в віконця —
 Усі собі там сестра, брат,
 Бо в серцях тілько сонця!

І будить в нас у серцях враз
 Весну рясну обнови,
 Зневіри зойк у нас погас,
 Падуть гріха скови.

Велика річ, велика річ
 І тайна дивна, многа —
 Ця ясна Ніч, свята ця Ніч
 Різдво Ісуся Бога!

Ярослав Вільшенко

У СВЯТ-ВЕЧІР

На небі міріяди зір,
А місяць чародій мережить
У срібло увесь простір
Він нічці срібну тче одежду.

У білих намітках хатки,
Під білим покривалом ниви,
Мороз на вікнах квіточки
Малює діточкам щасливим.

Тиша, тактиша вокіл!
Вся хата чаром оповита,
Ясніс серед хати стіл,
Свята вечеря вже накрита.

Зібралася сім'я уся
І радість ясна в цю годину
В хатині розгостилася,
Мов з неба Божий янгол злинув.

Так чиста радість як вода,
За гори десь укрилось горе,
Йде попід вікна коляда,
Дивну новину нам говорить:

« Спаситель народився вам,
Усім приносить добру долю,
Він ключ вам дасть до щастя брам,
Дасть мир, не буде горя, болю ».

Нам рідна коляда несе
 І другу добру враз новину:
 В освіті щастя наше все,
 По всі часи, в кожну хвилину.

У Рідній Школі вам добро,
 У Рідній Школі ваша сила,
 Мир зайде на Дністер, Дніпро,
 Лиш дайте йї розвити крила.

В Свят-Вечір серця всі одно,
 В Свят-Вечір всі одна Родина,
 Любови промінь серця дно
 Най гріє нам в святу годину.

«Америка» 1934, ч. 2, ст. 2.

Ольга ВІРНА

НА ЗЕМЛІ НІЧ...

На землі ніч. Пастирі сплять,
Прибиті трудом і журбами.
Не сняться сни про ясні дні,
Про сонця золоте проміння.
... Пропаще покоління

.

Та ось нараз заблисло світло ясне.
Горить, горить, не гасне —
На небо чорне, повне хмар, кидає блеск.
І небо запалало!
І стало ясно, мов би дніло.
Проснулись пастирі —
І вчули голос, наче дзвін:
— Христос родився! Божий Син!

Дорога ясна до Вертепу —
І в дарі там лягли
Їхні серця, любови повні,
Їхні труди, і біль, і жаль,
Що груди їх давив.
І блеск святий на них упав
І слабих духом покрілив.
І піднялись немов не ті.
І до отар своїх вернулись
Із вірою у краще завтра.

Чи чуєте? Голосить дзвін:
Христос родився! Божий Син!

(Вірш надісланий із Рідних Земель). — « Поступ » 1966 ч. 1-2, ст. 1.

ВІРА Вовк

РІЗДВО

Всміхнися, Мамо! На Твоїх колінах
 Проснулося нині дороге Дитя;
 Його загріли сарни і ягня,
 Як доторяли в вогнищі поліна.

Прийшов і князь, і воїн і чумак
 Розпромінити личенько дитяче,
 Та й розстелили взори мерехтячі,
 Пшеничні ядра і пахучий маї.

Лягає ніч на вбогім оборозі
 І світить мирно уставками зір.
 Усе: і янгол, і пастух, і звір
 Клякає тихо на Твоїм порозі.

«*Правда*», Прудентопіль 1956, ч. 51-52, стор. 5.

Євген Войтович

ОСЬ ЗНОВ РІЗДВО!

Ось знов Різдво! Радіють діти,
І стільки радості в очах!
Для всіх різдвяні шле привіти
Вінок зелений на дверях.

Мій батько, не радіє нині,
Також і мати щось сумна,
Вони думками в Україні,
Там залишилась іх рідня.

Не дзвонять дзвони Свят-Софії,
І Юр Святий також мовчить,
Знов не сповнились батька мрії,
В різдвяну тиху, білу ніч.

Христос родився! Любі діти,
Для нас родився в чужині,
Нам треба батька звеселити:
Хай линуть радісні пісні.

Мале Дитя лежить на сіні,
Радіє небо і земля,
Співають в небі Херувими,
А на землі співаю я.

« Світло » 1964, с. 22. — « Християнський Голос » 1965, ч. 1-2, с. 9. — « Український Голос », Вінниця 1967, ч. 1, с. 12.

ВИФЛЕЄМСЬКА ЗОРЯ

I Юр замовк... Наш славний Юр.
 Ликуй, царю лукавий!
 Ти смерть приніс, жахом тортур
 Тримаєш край в темряві.

На те Ісус прийшов в ночі,
 Щоб темряву розбити,
 I наказ дав світить зорі
 I нам звелів радіти.

I кожний раз, в Різдвяний час,
 Зоря царя тривожить,
 Горить надією для нас.
 Для світу мир ворожить.

«Християнський Голос» 1965, ч. 1-2, стор. 4.

ІВАН ВОЛЯНСЬКИЙ

У СВЯТУ НІЧ

Вже сонце заснуло в небесній долині,
Ніч-мати злетіла з верхів гір Карпат
І все оповила покривалом синім,
І спокій принесла до всіх людських хат.

Ітиша настала, погідна, святкова, —
Спокоєм залилась душевна глибінь:
Сьогодні словниться пророцтво чудове,
Здійсниться бажання усіх поколінь.

В цю ніч ген на небі зоря запалає,
І в труби заграють янголи святі,
І з неба на землю сам Бог завітає —
Щоб люд пригорнути в обійми свої.

Дар щедрий братерства, святої любови
Принесе на землю Ісусик-Дитя,
І здійме з народу неволі окови —
Дасть ласку велику нового життя.

Нове світло Правди засяє між нами,
Зогрів холодні від болю серця.
І чином могучим полине степами
Пісні дяки й похвали до Бога-Творця.

Прийдуть до Ісуса у цю ніч сріблисту
З просторів України всі діти малі,
Щоб в дарі принести серця свої чисті,
Й благати про волю на рідній Землі.

Микола Вороний

НА СВЯТ-ВЕЧІР

Гей, брати мої рідні, кохані,
 Коли зоря вечірня погляне
 І ви сядете чесно при столі
 Всі гуртом до вечері святої
 Не забудьте собі пригадати,
 Що вчинив колись Ірод проклятий:
 Десять тисяч діток ще й чотири
 З його волі забили жовніри.
 За Христа полягли ті покоси,
 Що червоні скропили іх роси...
 Чути голос Рахилі у Рамі,
 Що мов чайка та б'ється в нестямі,
 До землі грудьми припадає,
 Тяжко стогне й гіренъко ридає...
 « Ой, ви діти, рожеві квіти,
 Де ж піду я, що маю робити?
 Соколята мої милесенькі,
 Голубята мої дрібнесенькі!
 Ваші тіленька та погнічені,
 Ручки, ніженські та посічені...
 Ой, навіщо мене ви покинули?
 Та куди ж ви від мене полинули?
 Ой, ой! Де ж вам доріженьку слати?
 Ой... А звідки то вас виглядати?
 А чи з лугу? Чи з темного гаю?
 Ох, не маю вже вас, я не маю! »

* * *

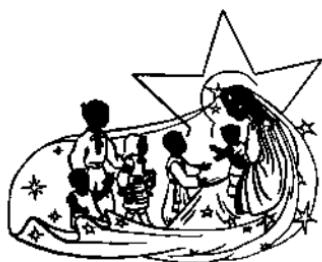
Гей, брати мої рідні, кохані!
 Може це за науку вам стане:
 Змита слізьми і кров'ю дорога
 Найпростіша до Господа Бога...
 Хай же кожна покривджена мати
 Вчиться твердо свій дух гартувати,
 Щоби дух той, підпора народу
 Передався від роду до роду.
 Бо нащадки тієї Рахилі
 Були мужні, відважні і смілі,
 З них постало Христове лицарство,
 Що звалило поганеньке « царство ».

* * *

Та кипить боротьба ще завзята,
 Бо живуть ще, живуть « Іродята »!

31 грудня 1925. Львів, св. Юр.

« Америка » 1953, ч. 3. — « Шлях » 1954, 1957, ч. 1. — « Наша Мета » 1955, ч. 1-2. — « Шлях Перемоги » 1965, ч. 1. — « Гомін України » 1966, ч. 1-2.

Теодот Галіп

КОЛЯДА

Сійся родися,
 Жито-пшениця,
 В цвіт уберися,
 В рай обернися,
 Рідна землице:
 Ниви родимі
 Широкополі,
 Гори високі,
 Сторожі волі!...
 Радуйся земле!
 Пустять морози,
 Легіт повіс,
 Вся Україна
 Зазеленів...
 З весняним громом
 Дійде проломом
 Слово обнови;
 Сироти голі
 Скинутъ окови,
 Стануть читати
 Правди і волі!...
 Радуйся земле!...

«Правда», Львів 1933, ч. 1, ст. 5. — «Український Голос» 1950,
 ч. 2-3, ст. 4.

Андрій Гарасевич

НАРОДИВСЯ ХРИСТОС

В заворожену даль відлітають окрілені тіні,
клуби хмар голубих протинають проміння зорі.
У вифлеємському хліву, на пахучім розстеленім сіні
народився Христос.

Каганець вже давно доторів,
але чесність сліпуча змікала потомлені вії —
і негайно побачили смертно-бліді пастири,
наче б з ясел оцих, наче б з теплих обіймів Марії
тихо сходило сонце.

Високо-високо в горі
ропливала стеля, крутилася в білому димі,
розступалися хмари, відкрили лунку височінь
і з розкритого неба прибули стрункі херувими,
щоб зложить Йому свій доземний, свій низький поклін.

Відчиняються двері — вривається вітер і простір,
відчиняються двері — пурпур, пурпур горить!
Із далеких країн тріє царі — три вітані гості
прикладають у порох, складають коштовні дари,
присягають на вірність...

І блідо всміхається Мати,
Пестить Сина свого і леліє замріяні сни,

А під схилом Голготи регочуть, готовують
Розп'яття, і горлають « Распні »!

Із збірки: « До вершин ». — « Наша Мета » 1953, ч. 1-2, ст. 19. —
« Наш Клич » 1959, ч. 1, с. 1. — « Свобода » 1960, ч. 3. — « Голос
Христа Чоловікомобця » 1963, ч. 1.

З. ГЕРАСИМОВИЧ

В НІЧ НА РІЗДВО

Горіло небо від ракетних свіч,
Хоч бій вже відгримів і друзі санітари
Упалих лицарів несли, які вже не діждали
Стрічати зорю в вифлемську ніч.

І ніч прийшла рахманна та іскриста,
Як передвісник світлих днів обнови.
Один стрілець стрічав її у стиглих маках крові
І бачив, як проходила Пречиста.

Вона з своїм маленьким Сином на руках
Нагнулась над стрільцем, утерла кров з чола,
Габою білою накрила очі і пішла...
У слід її ліс шоломів клонився на хрестах.

А на снігу хтось кров'ю написав:
Стражданна Ти — як наша батьківщина;
За правду на хресті розіпнуть Твого Сина,
Як Україну новітній Ірод розіп'яв.

У непорочну райдужну імлу,
Шукаючи слідів заметених доріг,
Я, в комір голову уткнувші, йду,
І липне до чола пухкий лапатий сніг.

І болісно так хочеться мені
Побачити живих істот сліди
І з-під селянських, вкритих снігом, стріх
Почути рідне слово коляди.

Враз чую — хтось гука мені: « Дарма!
 Не бачити тобі в стандартній цій країні
 Сільських хатин. Не злине коляда
 І не змігне в очах засніжена світина».

« Український Голос », Вінніпег 1966, ч. 1, стор. 19. — « Новий Шлях » 1967, ч. 1-2, стор. 13.

Микола Голубець

РІЗДВЯНА НІЧ

Різдвяна ніч — горять на небі зорі,
Земля в снігів сріблистій пелені,
Пісні якісі і музика в просторі,
Поля, ліси в чарівнім полусні,
Якісі огні запалюються в горах,
І ніч якась не та, що була вчора...

Різдвяна ніч — хіба сказати дастесь,
Як повно в ній і таємниць і мрій,
І спогадів і снів і скільки щастя
І скільки віри в сповнення надій?
Бож це та ніч, в якій зоря засяла
Й на цілім світі... Нова Радість стала.

В таку то ніч, дві тисячі літ тому
Огнями знявся галилейський степ,
І наче сонце світові цілому
Під Вифлеємом вертеп,
Де серед горя, холоду й недолі
Прийшов Князь слави, світла, правди й волі.

В ту ніч здригнулись деспотів палати
Від гордих веж до мраморних основ,
В ту ніч в тюремні мури-каемати
Неначе промінь сонячний зійшов
І обжемчужив мученицькі рани
І золотом озолотив кайдани...

В ту ясну ніч страшна, опирна змора
 Всоглася в спальню Ірода-царя,
 І сон прогнала геть з очей потвора
 Нової Правди-істини зоря.

В ту ясну ніч різдвяну, перед віком,
 Як Бог предвічний стався чоловіком...

Різдвяна ніч — горять на небі зорі,
 Земля в снігів сріблистій пелені,
 Пісні якісь і музика в просторі,
 Поля, ліси в чарівнім полуслні,
 Якісь огні запалюються в горах,
 І ніч якась не та, що була вчора...

« Україна », Нью Йорк 1941, ч. 194, стор. 1.

Олег Неприцький-Грановський

СВЯТ ВЕЧІР

Обрус вишиваний, пахуче сіно
Мов білим снігом, крис на столі;
Кутя та книш і стрічка злoto-синя
Й навколо столу діточки малі.

Вони так щиро помагають мамі,
Та з нетерпінням все вечері ждуть,
Такі слухняні, майже не ті самі,
Питають, чи колядники прийдуть.

В кутку дідух колоссям гнеться,
На нього дивляться з ікон святі.
Чудовий запах від ялинки в'ється,
Від печива і ярої куті...

Пилипівку врочисто відговіли —
Стоять дванадцять традиційних страв,
За стіл усі родиною засіли
І батько всіх з Свят-Вечором вітав...

Святочного чуття в серцях візнали,
Бажав здоров'я й всякого добра,
Щоб вічно щастя хати не минало.
А в небі золотом тримтить зоря...

Воєслав Гридень

I НАД ЗЕМЛЕЮ БОЖИЙ ГЛАС!...

Десь грає бір, десь дзвонить дзвін,
Пів неба полум'ям зайшло —
Чи чусте — гряде вже Він —
Як в книгах писано було!...

Христос Родився!... Б'є зоря
Вогнина в далині з орбіт —
Шумлять гаї, шулять моря.
Сповняється великий міт!...

Гудуть і холми й яри —
Бездні будяться зі сну
І по степах шайні вітри
Несуть веселу новину.

Іде Месія вже, брати!...
Несеться всюди Божий глас —
Двигне невіж із темноти,
Бо йде Його великий час.

Друг друга щиро обійтіть,
Щоб ясно у душі було;
Дітей своїх благословіть,
Хай щезне, наче дим, все зло!

Покиньте тьму, покиньте гнів,
За стіл хай сяде дужий рід —
Хай задзвенить Різдвяний Спів,
Сусідом врадуєсь сусід!...

Хай щастя запала в очах,
 Всміхнуться очі і уста —
 Любов хай процвіте в хатах
 В день Рожденого Христа!

«Україна», Нью Йорк 1940, З. I, ч. 151, стор. 2.

Остап Грицай

РІЗДВО

Свят-вечір... сумерк, сніги біліють
У срібній млі, в мовчазнім сні
В хатах далеко, тихі світла
І mrів ліс у далині.

Різдво, десь звук коляд озветься
Майне звізда сяйвом дуги.
І знов врочисто, біло, тихо
Як чар, як тайна — довкруги.

Різдвяна ніч... і зорі, зорі,
Аж золотий шлях від них веде
А ним з небес Дитятко Боже
Тихесенько на землю йде...

« Америка » 1957, ч. 3, с. 1. — 1958, ч. 4, с. 1. — « Християнський Голос » 1960, ч. 1-2, с. 9. — « Вільне Слово » 1966, ч. 1-2, с. 2. — « Наш Клич » 1966, ч. 1, с. 4. — « Український Голос », Вінниця 1966, ч. 1, с. 16. — 1967, ч. 1, с. 12. — « Наша Мета » 1967, ч. 1-2, с. 1. — « Поступ » 1967, ч. 1-2, с. 2. — « Українська Думка » 1967, ч. 3, с. 6.

РІЗДВО

Ти синішся знов солодка mrів,
Різдвяним янголом мені:
Село, Свят-Вечір, сніг біліє
І mrів ліс у далені.

Ген небом ясні, перші зорі,
 І світиться, де хат ряди...
 Десь лине звук коляд в просторі
 І має сяєво авізди.

Вже небо зорями мов трусить,
 А світ застиг, вроочисто жде:
 З висот небес Дитя Ісусик
 Тихесенько на землю йде.

«Світло» 1960, стор. 13.

ХРИСТОС РОЖДАЕТЬСЯ

Христос рождається! — І ген у прірви тьми
 Деся котиться усе, що сяло досі:
 Ідоли тисячліть, святині і храми,
 Увесь поганський світ, боги сонцеволосі.

Христос рождається! — І грім немов потряс
 Престолами царів від Заходу до Сходу:
 Весь блеск володарів імперій — він пригас,
 І дивні вісті йдуть до кожного народу.

Христос рождається! — І радісно з небес
 Любов і Мир у світ, на землю линуть,
 Аж Сатана стремтів, у глибах ада щез:
 Людина від тепер любитиме людину.

Христос рождається! — будуть собі ставать
 Народ народові Христовими братами...
 Безумним почином стає кривава рать:
 Дивись — гостинно там чужі втворились брами.

Христос рождається! — І мудреці німі
 Із дива, що нараз розкрилася тайна світу,

Якої не могли розкрити вони самі,
А саме: близького любить по заповіту.

Христос рождається! — І ляг могутній лев
Заснути спокійним сном обік ягняті,
І зайшов десь вовк із глуш, з гущавини дерев
До людських хат їжі собі в людей прохати.

Христос рождається! — В убогий Вифлеєм
Із пастушками йдуть аж тріс Сходу царі...
Горить пресвітлая звізда ген над краєм:
Марія та Ісус з людьми в блаженні парі.

Христос рождається! — І створились враз
Господні небеса і світу і людині.
І Правда блисне скрізь, мов Божеський алмаз,
Христова правда правд, повік жива й до нині.

Христос рождається! — І об'явились з Ним
Скарби й краси душі, щоб духа обновити,
Мов знов у рай увів людину Херувим,
Пізнati заповідь, як світу в світі жити.

Христос рождається! — Славімо ж ми Христа,
Щоб всесвітом пісні у честь Йому лунали!
Молитва молитов хай День Різдва віта,
Як пастирів привіт, як ангельські хорали.

МАРУСЯ ГУЦУЛКА

З РІЗДВОМ ХРИСТА

Із наших гір, із гір Карпат,
Бажаю всім: « Веселих Свят! »
У кожний дім я шлю привіт:
« Христа рожденного славіть! »

Усім братам і тут і там,
І за кордон, за океан,
Бажання шлю з Різдвом Христа:
Щоб кращий час для всіх настав!

Щоб ми були чуйні вірли
Й високо стяг свій піднесли,
Тверді як сталі, сильні як льви,
Щоб нам Ісус благословив.

Щоб нас вела зоря свята
Туди, де наша ціль-мета —
Усіх разом, рамя в рамя,
З одним кличем, з одним знаменем.

Бажаю вам. І шлю привіт:
« Христа рожденного славіть! »

Т. Дмитренко

НАД ВИФЛЕЄМОМ

Над Вифлеємом засіяла зоря
 Прегарним блеском у темряві горя;
 З темної ночі стала ясна днина
 Як зняла очі Божа Дитина.

Хори Херувимів Дитятко вітають,
 Веселу новину світові звіщають:
 « Слава во вишніх Богові, спасення,
 А мир на низких і благословення! »

З гір із полонини пастири приходять,
 В дарі для Дитяти ягнятко приводять,
 Сонечком ясним Божі очі сяють,
 Усім нещасним доленьку звіщають.

Бог-Дитя малес ручку піднімає,
 На життя нове всіх благословляє;
 Благослови і нас, Ісусе маленький, —
 Подай щастя й долю для Вкраїни — Неньки.

К. Дмитрик

ЗАПАЛІТЬ РІЗДВЯНІ СВІЧІ

Запаліть різдвяні свічі,
Хай в душі засяють зорі,
Хай до серця таємниче
Радість заговорить.

Хай пригорне обрій синій
Сосни волохаті.
Хай ми будем на чужині
Почуттям багаті.

Хай степи наші розлогі
Зірка поцілувє,
Хай, мов пісня перемоги,
Гримить — Аллілуя!

Хай від щастя плачуть свічі,
Хай віта Україна
На Волині і на Січі
Небесного Сина.

«Українське Слово», Париж 1960, ч. 947-948, стор. 6. — «Вісті», Брюсселя 1963, ч. 1, стор. 1.

Роман ДУРВАК

ПРИІДУ...

Лист прийшов від мами нині:
 « Ідь до мене на Різдво до хати,
 Бо самій так гірко святкувати
 Серед тиші, як в пустині ».

Кажеш, мамо, пустка в нашій хаті.
 А колись так гамірно бувало:
 Вокруг ялинки у сріблистій шаті
 Ми гуртом колядували.

І лунав веселий спів
 З молодих грудей дитини,
 Спів безжурних, юних днів,
 А нині?

Свічечок ялинка рій
 Колихала всім на втіху,
 Та й збирались звіздарі
 Під стріху.

Все минуло сном крилатим...
 Батько вмер, рідня розбрилась,
 Ти сама одна лишилася,
 Люба мамо, святкувати...

О, я знаю, ти-б ридала — самотою,
 Як засіла-б до святочної скатерті,
 І не було-б нікого, щоб тобі рукою
 Срібні слізози болю, слізози горя втерти.

Я прийду на Свят-Вечір, мамо,
Бо тugoю плачеш в листі:
Сльози висушу твої устами
Й виплю їх, як нектар чистий.

«Америка» 1935, ч. 3, ст. 2.

Роман ДУРБАК

СНІГ І СЕРЦЕ

Сніжок: зірки, хрести, трикутники, квадрати,
Сніжку кріпкі, холодні поцілуї.
Я тим сніжком пойду на Різдво до хати
І мамі під вікном заколядую.

Я позбираю хлопців, хлопців щирогрудих
І зложу хор давінкій, — давінкій во сталі —
І по селі мойому, там, де добрі люди,
Розсипляться коляд яркі коралі.

У серці щастя блеск, у серці радість грає,
Душа моя з оков турбот розкута, —
Бо дома жде мене — ялинка по звичаю,
Дідух і сіно і святочна кутя.

... Слова матусі наче тихий, теплий вітер:
« Ти так змарнів у місті, бідний синку! »

• • • • •
Надходить час, в якому тужимо, як діти,
За мамою,

за кутею

і за ялинкою.

Роман Дурбак

ЧУДО ЧУД

Трійка вчених із царського роду, що зорі небесні лічили
І їх тайни всі знали на пам'ять, у тканих багатих киреях,
Йшли цікаві за зорею дивною, зорею щастя і сили
І читали на голос дорогою книгу пророка Міхея.

... Вифлеєм, то маленьке і бідне містечко, без слави,
[без світла,
Ще буде город дужий і славний і знаний всім родам
[назавжди.
З нього вийде могучий і красний Вожд вождів, Цар
[царський, Князь світа
І заложить в Іудеї на віки сильніше всіх царств — цар-
[ство правди...

Зоря дивна веде їх все далі і далі. Куди ж то? Ось брами
Вифлеєма малого, як в плесі, купаються в місяця грані.
Дивне-дивне воно, що Цар світа пророками жданий віками
Народитися б мав у містечку маленькому, нікому незнанім?
Заскрипіли старі і поржавілі замки протяжно. У хаті
На соломою встеленій лаві Цар світа? Дивуються вчені.
... А на ліво, на право, усюда, усюда, — Ангели крилаті,
А Дитина чудова у сяйві співає із ними, співає і Неня.
А Дитина чудова у сяйві сміється і плеще в долоні...
Щось то гне їм до долу коліна, ученим зо Сходу могучим,
Їм потуга незнана з голів посыдала додолу корони
І їм каже прийти до малої Дитини покірно, клячучи, —
Царські ризи шовкові амітають з домівки курної ввесь
[порох.
Хтось їм витиснув сльози із віч, сльози в щастя і радість
[багаті.

Хтось ім очі втворив так широко-широко і виявив скоро,
 Що цей син — Син не людський, а Божий, а Неня його
 [Божа Матір!...

Зрозуміли в ту мить звіздарі дуже мудрі з далекого Сходу,
 Що потуга — не меч, не пястук, не корона землі, ані
 [громи,
 Але — дух, правди дух, хоч Дитини малої, що волю
 [народам
 Дасть чи нині чи завтра, позавтра, — на певно їм волі
 [дасть промінь.

« *Metea* », Львів 1938, ч. 1, стор. 1.

Богдан Душенчук

РІЗДВЯНІ ЗОРИ

Згас рожевий на заході день,
Нічка землю мов мати сповила
Та затишні, мрійні її крила
Зоряніх не втишили пісень.

Мерехтливі дрижать в далині
Срібні зорі — і пісні пророчі
Вниз летять серед темної ночі
Про забуті вже сни різдвяні...

Це Свят-Вечір... ще і ще в чужині;
Давні спогади в серці на дні
Він викликує в теплій імлаві...

В душі віру кріпить мов граніт,
Що Дитя обновить старий світ —
Наші сни стануть дійсністю в славі!

«Поступ» 1967, ч. 1-2, стор. 9.

СВЯТИЙ ВЕЧІР ТИХО ЙДЕ...

Свят-Вечір тихо йде... В вікнах світла зелені,
В сірих вулицях втихає зимний день.
Скриплять морозом кроки спішні і спізнені
І грають сніжинки довкола ліхтарень.

Ось коляду ніжну й глибоку звідкись чути...
 І свічка на столі, кутя..., льняний обрус...
 А там, — де Київ, Львів, Базар, чи рідні Крути, —
 На снігу — свіжа кров: Розстріл, арешт і трус.

Вже Вифлеємська зірка мерехтить на небі
 І місяць Свят-Вечірній сходить як колись...
 А мати плаче у холодній колиби
 За дітками, що по світах десь розбрелись.

Та ти не плач в цей час, матусю, сестро й брате:
 Дитя-Ісус явивсь у цей таємний час,
 Хоч в бідних яслах ліг, — життя прийшов нам дати
 Тобі і матері: Від Сяну по Кавказ.

Тому вгору серци вдвигнім зболілі нині
 І під Вертер у згоді дружно поспішім.
 Там наша сила й міць у Божеській Дитині,
 Що ще поверне нас в старий наш рідний дім.

« Поступ », Вінніпег 1965, ч. 1-2, стор. 8.

Богдан Жарський

РІЗДВЯНА МОЛИТВА

Як загорить на обріях зоря,
як срібні янгольські дзвінки задзвонята —
серця пломінними кущами загорята
і до молитви зложаться долоні,

О, Христе наш, що з висоти небес
на світ глядиш своїм ласкавим взором,
не замовчи, як в гору піднімесь
наш зір, благання і повен покори,
щоб в Тебе, Новонароджений просить
того, за чим душа і серце тужать,
чого ество людники, як роси
жажде! Не будь, о, Христе наш, байдужий
до наших просьб, говоренихтишком,
до наших кров'ю писаних молитов!

(Земля мов буряном, укрилась злом,
добра і правди мало так на світі...)

О, Христе наш, йдучи в чужу далінь,
в світів незнаних простори незнані
з собою ми нічого не взяли,
лиш віру в Тебе, молоду й вогняну.

І ввечір, як агоряє трудний день
і як сніги на світ падуть сріберні,
і тишина мов тінь на шлях паде —
обличчя ми на дальний Схід повернем,
і на розстаях світових доріг
клякнувши, в небо тужний зір вп'яливши,

помолимось, щоб Всемогучий Бог
нам дальше трудні дні благословив все.
О, Христе наш, в ласкавості своїй
не дай пропасти на шляхах чужинних,
пропащу ніч, мов мряк туман розвій,
верни нас, о верни на Україну!

Щоб ми Тобою дарений нам хліб
у мірі добрім споживати могли ще,
щоб українські землі
ніякий душогуб уже не нищив.
Щоб після бур, страшних хуртеж
добра і миру сонце розсіялось,
щоб ми відклали прабатьківський меч
і сперлися на прабатьківське рало.

І в вічній тиші пресвятих церков,
із запахом живиці і кадила
могутна пісня щирих молитов
у вись, мов голуб пресвятий зносилася.
Щоб, Христе наш, в далеких всіх світів
зійшлись розсіяні на славне свято,
і Ти нам вже на все благословив
здобуту по віках державну хату.

Із заслань, із тюрем, з далеких тайг,
з-за моря, із-за гір, з засвіття
на Україну, наче в земний рай,
на крилах туги будемо летіти.

І радість понад обріями потече,
аж розхвилюються світи всі,
як вільна Україна встане і прорече:
радій народе мій,
Христос родився!

Роман Завадович

I ЗНОВ ЧАРІВНА...

І знов чарівна і таємна
Вкриває землю тиха ніч —
Різдвяна ніч — свята — неземна
З колядкою і блеском свіч.

Це ж в дев'ятсот і п'ятдесяті
Під шум завії в мороз
Недостежимий, Необиятий
Між нами родиться Христос.

І кожне серце Його бачить
І чув дотик Його рук —
Всіхнутися нині ті, що плачуть
І гнуться під вагою мук.

Він серед нас — Він разом з нами,
І душі спрагнені потіх
Надій вкриваються квітками
Святыми, чистими мов сніг.

Він серед нас — Господар світу,
Твердої Віри й Правди Бог,
Що поведе нас з тьми у світло,
Від перемог до перемог.

Скрипить мороз... Важка мов камінь
Німус далечінь пуста —
А Він — встас і йде степами
Крізь тихі села і міста.

Іде степами... Скряться зорі
 Кругом святої голови —
 — В цю ніч, Владико, землю й море
 І нарід наш благослови!

« *Metea* », Львів 1939, ч. 1, ст. 1.

У РІЗДВЯНУ НІЧ

Пам'ятаю добре так, як нині:
 У кутку стояв пшеничний сніп,
 І вроцисто на старинній скрині
 Сяла свічка, вstromлена у хліб.

За вікном миготіли срібні зорі,
 Мов квітки, малювані на склі,
 І по небі, мов по темнім морі,
 Місяць-човен плыв за гір шпилі.

А в кімнаті так було святково,
 Хоч на дворі мерехтів мороз,
 Пахло ніжно сіно із діброви,
 Мов би тут вродитись мав Христос.

Нам здавалось, що мале Дитятко,
 Впавши з неба зіркою в саду,
 Завітає в нашу рідну хатку,
 Принесе нам першу коляду.

І вложивши руки, мов у храмі,
 Батько, мати й діти їх малі
 До Ісуса в почорнілій рамі
 У молитві очі підвели.

І нараз за вікнами з'явився
Тихий спів, мов чудо із чудес:
« Бог предвічний народився,
Прийшов днесь із небес... »

Пам'ятаю добре так, як нині,
Спів колядки, ясне сяйво свіч...
To було в прекрасній Україні,
У різдвяну, повну чарів ніч.

« *Америка* » 1952, ч. 3. — « *Шлях* » 1956, ч. 2; 1957, ч. 50. — « *Голос Христа Чоловіколюбця* » 1963, ч. 1. — « *Український Голос* », Вінниця 1967, ч. 1.

СВЯТА НІЧ

Скінчився день, вже сонце спить,
На небі зірка мерехтить,
Під снігом гнуться віти —
У кожнім домі попри шлях
Стоять ялинки у свічках
І колядують діти.

Найкраще свято з усіх свят —
Різдво! Лунає срібний сміх,
Видавонює колядка —
У сяйві синіх, жовтих свіч
Стойть свята Різдвяна Ніч
Над яслами Дитятка.

« *Америка* » 1957, ч. 4, ст. 1.

РІЗДВЯНА МОЛИТВА

На Різдво між свічок на ялинці розвішаю
 Тихих спогадів срібні мережики про те,
 Як Христос народився під житньою кришкою
 У подільськім селі, де снігами мете.
 І тепер, в Ніч Святу, я молюся Предвічному
 Із зорею надії на в'язлім чолі:
 «Христе, дай ще хоч раз між снопами ішеничними
 Привітати Тебе у подільськім селі!»

« Вільне Слово » 1966, ч. 1-2, ст. 17.

Дм. ЗАХАРЧУК

ХРИСТОС РОЖДАЕСЬ!

Побідять ті,
Що гордо йдуть
І віру святу
В душі несуть.

І хоч іх шлях
Трудний, колючий,
То горизонт іх
В сонцю блискучий.

Упадуть ті,
Котрі без віри,
І без надії —
Лицеміри.

Народовбивці.
Їм кінець буде!
Встаньте спросоння,
З неволі, люди!

Весна народів
Уже сіяє.
Прийде всім воля.
Христос рождаєсь!

Микола Зеров

ВОРОЖІННЯ

Різдвяна тиша повагом зійшла
На місто пообідне, присмеркове:
На білий іней, на вбрання святкове
Заноситься рідка холодна мла.

Мов більма з помережаного скла,
Вітрини дивляться в лицез зимове,
І з гомоном розтріпаної мови
Чужа веселість мимо пропливла.

Та багатьом уже не має свята.
Колись весела (і червона) дата
Як чорна цифір нині промайне

І лиш нудьгу в середині сколише,
І скаже місяцю зустріть мене
Примарою холодного безгрішя.

(Сонетаріюм).

« Українське Слово », Париж 1959, ч. 895-6, стор. 6.

ЗОРЕСЛАВ

УКРАЇНСЬКЕ РІЗДВО

Христос рождається в Карпатській Україні
 У шумі піралісу старих мовчазних гір,
 І верховинські янголи-вітри стодзвінні
 Співають « Слава в вишніх Богу » аж до зір.

Убогі пастирі припали до землиці
 І дивляться на чудо вбогих полонин.
 Заграли дзвони дерев'яної давіниці,
 І коляди летять у простір навздогін.

Приходять мудреці аж від Дніпра і Сянну
 І моляться Дитині Божій в пеленках;
 Лякається, трясеться Ірод окаянний,
 І ввесь синедріон уже проймає жах.

З вертепом ходять козаки по Україні,
 Заллята колядками гомонить земля:
 — Вітай, Месіс наш, на закарпатськім сіні,
 І запануй на всю Україну авітіля!

А Він, малий Ісус, підносить Божі руки
 І простягає їх на ввесь широкий край:
 — Благословенна будь, країно сліз і муки,
 Зродись, повстань наново й славою засяй!...

М. Зорян

СВЯТ-ВЕЧІР В УКРАЇНІ

« Дорогі Тату й Мамо, В Свят-Вечір в чарівний час, лицу до Вас думками в нашу ясну хатину » (З моєго різдвяного листа).

Свят-Вечір. Перша зірка засвітить,
в подільській хаті враділи діти, —
Петрусь виймає із перескирнку
новий жупаник, Ганя — хустинку.
Пахучим сіном лави накрили,
на стіл, на скриню скатерть вложили.
Стіни біліють. Під образами,
що зеленіють сосни вітками —
сніп золотистий — пшениця жата,
« дід » колосистий — радість на свята.
Бохонці хліба вже на скатерті,
один під другим, наверха третій.
Вода свячена... вийшли з хати,
кроплять подвіря батько родини —
в руці кроپило — пшеничний колос,
розвіяв вітер відкритий волос.
Всюди хлібами дідусь обносить,
долі і щастя для дому просить;
кожні одвірки хрестами пишуть,
« Христос родився » несеться в тиші.

Приходять у клюню, кроплять у запіллі
снопи пшениці — не буде цвіллі.
В возівні: сани, віз ясеневий,
борони, ярма і плуг сталевий.
Гумно, обора і в стогах пшениця,

У стирті сіно, ячмінь, пашнича,
 під оборогом жито на тоці,
 шпихлір і шопа, пивниця в боці.
 В стебнику двері вхилились глухо,
 почули бджоли ніжненським слухом.
 Весни чекає і сонця бджілка,
 хоч вітер грас, немов сопілка,
 хоч побіліли луги-діброви,
 ставок закутий в скляні окови,
 мов горностаем підбиті стріхи,
 вихор-мірошник сніг сипле з міхів,
 мороз ікони в шибах малює,
 гнучку береза іней цілує,
 в садку, де бози пахли і цвіли,
 біжать в морози ласиці білі. —
 Та прийде травень — юнак вродливий,
 полетять в поле бджілки щасливі,
 де пахне гречка, росте румянок,
 де конюшини рожевий танок,
 при суголовках білі ромени,
 де лан рівненський, луги зелені,
 бузько в роздолі бродить щоднини,
 лоташ золотить ярі-долини,
 де коло балки журчить криничка,
 з ячменів кличе перепеличка,
 над озерцями літає чайка,
 коник сюркове, світ наче байка.
 Знову побачать цвітучі, пліdnі,
 подільські ниви, такі нам рідні...

З пасіки вийшли, минають стоги,
 в стайні корови піднесли роги,
 заржало дзвінко каре лошатко,
 як Петрусь гриву попестив гладко.
 Віл попелястий бурмоче баса,
 скочила прудко телиця краса,

тупцють звинно крілики-труси,
як вчули любий голос Ганусі.
Блеють ягнята в тісній вівчарні,
на конюшину ждуть із січкарні,
Бровко заглянув, леститься з буди,
радий, що втішно святкують люди; —
в літі пас добре в полі худібку,
в зимі пильнує майна-дорібку,
за дбалу працю і службу вірну
дістане нині пайку почвірну.

Пооглядали все на оборі —
дубові двері скриплять в коморі.
Дбайливе око тут господині:
мука ясніє, з крупами скрині,
на жердці шинка, пахнуть ковбаси,
вужджене сало в довжезні паси,
бочка капусти, сир і повило,
огірки в кропі квашені вміло.
На ліво діжка, нецьки з тополі,
свячена шутка, зілля на болі.
Ще далі: кужіль і мітки льняні,
при мотовилі звій полотняний,
крашені димка, сірак, кожухи,
і шапка-кримка на заверухи.
Горою сволок з дуба грубезний,
на кілку висить образ старезний, —
гарна ікона, тисова дошка,
малюнок знати, хоч злиняв трошка;
в тих самих рамках різьблених справно
три мальовила — темпера давня:
посередині гори, каплиця,
ріка і церква, це — Зарваниця,
а понад лісом ясна, мов мрія,
з малим Дитятком Діва Марія.
На право бачиш: відважним скоком

Божий Ангел вбиває смока, —
 а гендалеко Дністрові піни,
 в Галичі мріють церкви і стіни
 і Осмомислів терем з граніту
 славну минулість розкаже світу.
 Зліва: на філях в Чорному Морю
 Скит синьоокий молиться в горю, —
 святий Микола вислухав клики,
 ратує човен з бурунів диких.

Біля ікони вінок з обжинків,
 при ньому шапка — крій мазепинки, —
 Петrusь підскочив, надів рукою,
 стрілець охочий, готов до бою.
 В цій шапці синій Петрусів тато
 по Україні ходив завзято,
 був у Карпатах, був на Маківці,
 де Стрільці гнали Москву, як вівці,
 з нею йшов сміло в вогонь і бурі,
 бивсь з Деникіном, служив Петлюрі.
 Преславний Київ... Софійська Площа,
 шапки, прaporи, як в степу проща,
 заперло віддих... заржав буланий —
 Павло на ньому, гетьман наш славний,
 склонивсь Собору, махне булава:
 — Вільна Україна, вільна держава,
 Свобідне слово, народ, культура!... —
 Гримнула «Слава!», як реви тура,
 вдарили дзвони, заграли труби,
 тріпочутъ стяги, мигтять тризуби,
 тріснули громи — сальви гарматні,
 блиснули в сонці шаблі булатні,
 ця мазепинка разів до триста
 летіла в небо погідне, чисте
 і з України на чорнім чубі
 сюди принесла спомин голубий...

Вернулись в хату, пахне живиця,
— вечеря, діти, нутре молиться! —
« Отче наш » разом діти сказали,
батьківські руки поцілували;
дідусь сивенький сів на покуттю,
свічки палають, подали кутю:
— Хай Бог ласкавий, що сходить нині,
дарить нас миром-добром в родині!
Гаразд вам, діти, гаразд вам внуки
(і тиць! родзинки в маленькі руки),
най по недолі та лихолітті
згода настане і мир у світі. —

Підкинув кутю ген аж до стелі,
— будемо мати рої веселі,
мід буде лягти з бочки до збану,
вощини стане аж до Йордану
трійці сукати на Водосвяття, —
хай Бог хоронить наше багаття,
хай Зарваницька Краля Поділля
знову нас прийме, як з богеміллям,
неначе діти прийдем ввічливо
ласки прохати на добре жниво, —
хай душі предків спочилих в Бозі
нам помагають в життя дорозі
і Ангел Дому, Божий Опікун
буде веселий з нами до віку. —
Стало відрадно, забулась праця,
дають до столу страв аж дванадцять:
Борщ український, чистенький, пишний,
ясnobагряний, мов спілі вишні.
Дідусь прібув, цмокнув раз-двічі;
— борщ такий іло ковацтво в Січі,
Мазепа — кажуть — славетних Шведів
борщем подібним гостив і медом;
Карло покушав і крикне: диво!

борщ український — вино правдиве,
дайте-но щераз, лийте до сита,
до бою піду, мов лев сердитий;
до Гетьманіхи промовив нишком:
— Зволь, Господине, врадити книжку,
де куховарі хитрі та вправні
вчать, як варити борщ такий славний. —
Гетьман всміхнувся: — Гостю Вельможний,
борщ український — напій художній;
нема такої книги на світі,
як дочці мати дасть в заповіті;
Від неньки вчаться в нас, в Україні
селянки, шляхта, вчаться княгині
і Ярославна світ здивувала,
слухала неньки, неньки питала, —
в Париж привезла «Анна Рейна»
красу і славний борщ з України.
Борщ наш чудовий дас нам сили,
кров свіжу гонить із серця в жили, —
кров наша в груді кипуче трисне,
як сурма вдарить і шабля блісне,
за рідну землю, за віру, школи... —

Дідусь склонився і ів поволи... —
а борщ мінівся за ходом ложки,
наче полумя під шепот ворожки,
гей би калини зрілі коралі,
польових маків квіти-опалі,
немов гребені півників юних,
заходу сонця рубіни-луни.
Проміння свічки впадуть світляні —
бачиш кармазин золотом тканий, —
липова ложка в тарілці повній
порине трошки, як в Дністрі човен.
Зпонад тарілки вносилася пара
білосивенька, як муслін-хмара

і запах з неї, як свіжі кріни,
як орхідеї, наче жасміни,
піднявся під стелю, обняв хатину,
дійшов у сіни, під зорі злинув, —
аромат зілля, що пахне в полі,
лугів Поділля і запах волі...

В світлицю входить дочка Явонця,
личко румяне, наче схід сонця,
— борщик удався — чує від мами,
а дід: не дармо йдуть з рушниками,
— жартуйте, діду, коб здоровенькі,
побачим далі: будуть підпеньки,
смажена щука, пиріжки з маком,
голубці, коржі, пампух з присмаком,
пиріг на сливці, не бракне каши —
а діти в голос: ми хочем кваші,
— буде і кваша і меду кришка,
яблук приніс вам дідусь із вишкі, —
— а Петrusеві — Ганя сміється —
малай, логаза, чир, паланиця, —
дід моргнув вусом: мами науки
в ліс не зблукались, бавтесь внуки,
бачте солома долівку вкрила,
горіхів певно ненька вложила;
сьогодня в нашій хаті родимій
дідух і сіно, гей в Вифлеємі;
та не забудьте красій теличці
з макухом дати дві паланичці. —
Святу Вечеру кінчить родина,
знадвору лине пісня старинна:
— Господь предвічний нам народився,
враділо небо, світ звеселився,
во вишних Богу славу співаймо,
Дитинці вбогій поклон віддаймо. —

Скінчили пісню колядувати,
— просимо ближче, просимо в хату, —
ввійшли: Хай Пан-Біг, що повен ласки,
дасть вам діждатись Йордану, Паски,
най вам ведуться воли, телиці,
най книш пшеничний глядить з полиці,
ниви хай росить дощ урожаєм,
жито-пшениця клониться гасм,
старшим здоровля і зросту дітям,
най рік майбутній стелиться квіттям,
хай затанцює всеньке Поділля,
як бас заграє вам на весілля,
жийте у щастю, мірі посполу,
ралець даруйте на рідну школу,
а Бог багатий, що ляг на сіні,
дасть вам заплату — долю Вкраїні. —

Коляди в нічку довго лунають,
над ранком ясні ватри палають,
то на городах, то на долинах
палить юнацтво дідух і сіно;
де бухне вгору вогонь великий —
там більша радість, сильніші крики, —
з неба зірниці дрімливо сяли,
поки з давіниці давони заграли.

ІВАН ІРЛЯВСЬКИЙ

У СВЯТ-ВЕЧІР

Летять роки... І знов, як сон,
Як бачене давно обличчя,
Навіс спогадів вогонь
Цей вечір таємничий.

Ах, скільки радощів старих,
Затасніх та не забутих,
Не збили нам прудкі вітри,
Ані завії люті.

В душі наповненій чуттям,
Далекі загоряють свічі,
А дзвони грають — як і там —
В твоєму серці тричі.

І рветься думкою в туман
Крізь далечини невідомі,
Туди, де манить рідний храм
Та світло твого дому.

І бачим молодечий шлях
В село снігами чи рікою,
На нім лишила ти в снігах
Дитинство з колядою.

Летять роки... І знов, як сон,
Як бачене давно обличчя,
Навіс спогадів вогонь
Цей вечір таємничий.

Іван Ірлявський

РІЗДВО

Різдво — Гей, радісне яке бувало й пише
На місці тім, де з хати лиш підвалини
Лишалися, отут, у цім кутку затишнім,
Горіли ми, немов запалені.

Горіли лиця нам, а серце в грудях билось,
Чомусь хотілося на двір, на вулицю,
На слід колядників, щоб у майбутнім, милу
Блаженну хвилю не забути цю.

Колядники співали із зорею ніжно,
І розвивались голоси прибоями
В дерева кам'яні і в береги валіні.
Зцілялись рани незагосні.

В зворушливих хвилинах коляди і співу
Малих хлопят з усмішкою врочистою;
Співали про Ясного в яслах і про Діву —
Благословенну, чистую...

«Світло», Торонто 1959, стор. 433. — «Українське Слово», Париж 1965, ч. 1207-1208.

Ніна Калюжна

ДОБРИЙ ВЕЧІР

Добрий вечір вам усім,
 Добрий вечір вам усім!
 Всіх вітасм, прославляєм
 З нашим святом золотим.
 Срібна зірка промениста
 Сяє кожному із нас —
 Хай же серце буде чисте
 В цей святий різдвяний час.
 Це до нас упала з неба
 Срібна зірка різдвяна,
 Щоб у нас засяла в серці
 Радість тиха і ясна.
 І кого вона торкнеться,
 Той ввесь серцем розцвіте
 І для того усміхнеться
 З неба сонце золоте.

« Християнський Голос » 1959, ч. 1-2, ст. 11.

ПЕТРО КАРМАНСЬКИЙ

ВЖЕ ЗІРКА СВІТОВІ ВІСТИТЬ

Вже зірка світові вістить
 «Раждається Христос!»
 І віриться: Ще день, ще мить —
 І зацвіте лотос.
 Під гомін радісних пісень
 Воскресне давній міт,
 І прийде довгожданий день —
 Любов обновить світ.
 Вже чути ледвочутний шум
 Від Херувимських крил,
 І розвівається наш сум,
 Як вітром здутий пил.
 «Тебе, о Господи, поем!»
 Лунає звідусіль.
 І мріємо про Вифлеєм,
 Відвічну нашу ціль.

«Діло» 1938, ч. 5, стор. 1.

ХРИСТОС РОДИВСЯ

Забудьте в серці горе чорне,
 Беріть до рук весільні квіти,
 Хай радість душу вам огорнє, —
 Христос родився. Гей, славіте!

Христос родився! Чуєш, брате,
 Замучений в ярмі, при плузі?

Недармо ти в тюрмі з-за тратів
Молився Правді, в'янув в тузі.

Не даром ти у чуда вірив,
Чекав на зорю з Вифлеєму
І тугою століття міряв,
Розкривши серце для приєму.

Христос родився! Слово Боже
Втілилося, живе між нами.
Яка ж нас сила переможе,
Як підем ми Його слідами?

Забудьмо в серці горе чорне,
Берім до рук весільні квіти,
Хай радість душу нам огорне, —
Христос родився! Гей, Славітель!

« Свобода » 1966, ч. 4, стор. 1.

КОЛЯДА

Здрімнувся степ в колибі придорожній,
Зійшлись ангели на таємну раду.
— В цю ніч — казали — вродиться Вельможний,
Що з рук неправих відбере всю владу.

І Слово в тіло перейшло достоту.
Радили біdnі, а панам байдуже.
Чи знов Ти, Христе, що життя Голготу
Готовить тому, що любові служить?

Колише Мати на руках Дитятко,
А Йосип-старець наче сонце сяє:
В долоні плеце та співа колядку.
Щаслива Мати лебедить: Мій раю!

Летять ангели та співають степом,
 Чабан тривожно шепче: Що то буде?
 А враз мітла багріє над вертепом —
 Звіщає прихід Ірода та Юди.

«Діло» 1937, ч. 5, ст. 1.

ЗАМЕРЕХТИЛА В НЕВІ ПЕРЛА

Фрагмент легенди, що померла;
 У вічність кинутий рапсод...
 Замерехтила в небі перла,
 Скрасніла усміхом з висот —
 І вся вселenna скамяніла.
 Задивлена у диво див.
 Вдягало Слово форму тіла —
 На землю Божий Син сходив...

Фрагмент містерії, що вмерла;
 Вікам покинутий рапсод.

Схилялись покірно берла,
 Радів замучений народ,
 А у колибі при дорозі
 Сам Бог у яслах на морозі.
 Еднався зліднями з людьми.
 Співали повними грудьми
 Убогі пастирі й царі —
 Серця до стіп Дитяти клали.
 А віщозорі звіздари
 У книгах майбуття читали.
 Кидали міст між два світи —
 Рівнали прірву сліпоти.
 І снилася голодним манна.
 А з неба нісся спів: Осанна!

Фрагмент легенди, що померла,
 Вікам покинутий рапсод —
 Давно забутий епізод...

« Діло » 1934, ч. 5, ст. 2.

М. КАЧАЛУВА

НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ

Крізь темряву століть — терпінь
пророчий голос кликав:
— біді амінь, біді амінь,
прийде сам Бог Великий. —
Ми вірили, не мали сил
піднестися з болота;
як міліони мотовил
була ціла голота.
Кидалися в зневірі там,
то в другий бік в надії,
що ось знайдуть правдивий храм,
що в нім діждуть Месії.
Ждали, шукали, — не знайшли
ні лицаря, сильного,
ні короля, котрі б вели
до витязтва гучного.
Багатирі і жебраки
з тухою вижидали,
мудрі пророчі рядки
сотки разів читали,
в смертельних страстях пили дні,
терпли уста в молитві,
пророки ложні, голосні —
доби гнилої витвір —
шарпали душу... Аж нараз
Зоря над Вифлеємом,
Божий послухала приказ
Месії бути емблемом.
Здрігнулися усі: — невже?

ось це Дитя убоге,
 котрого старець береже
 і Жінка по пологах,
 в звичайній стайні, що лежить —
 Месія може бути?
 І відвернулися в цю мить
 з лицем сумним, надутим
 ті, що найбільше вже ждали,
 ці вибранці, кришталі;
 думки їх гаддям поповали
 й повзуть віками далі.
 Шукають Арону собі
 так, як колись в пустині,
 щоби теля вказатъ юрбі
 цій самій вчора й нині. —
 Являлись Арони й зникали
 з екрану світа без васлон,
 а перед Вічним Богом з яслів
 молиться вічно Симеон;
 вічно горять сердця свічками
 любови й віри без кінця,
 а ласка й благодать краплями
 ллеться з тернового вінця.

« Благовістник », Пряшів 1947, ч. 1-2, стор. 9.

ОЛЕКСА КИРІЙ

ЯЛИНКА

Біля печери, де волхви Христа знайшли,
 Три деревини — олива, ялина і пальма — росли.
 І в ту ніч, як усі до печери дарунки несли,
 Олива і пальма веселі прийшли.

Олива з'явилася з дарами своїми,
 Щоб вабить Дитину плодами златими.
 І пальма прийшла, щоб Христові служитъ,
 Від спеки там листям Його захистить.

... Одна лиш ялинка сумною стояла,
 Нести що в дарунок Христові, гадала:
 « Не маю нічого. Ой горе мені! »
 І слізозі закапали в неї рясні.

Ці слізозі побачила вірка одна
 І вмить щось сказала всім зіркам вона.
 І диво зробилося ментом одним,
 Посипались зорі дощем вогняним.

В ялиночки вмить загорілись свічки...
 Це зорі горіли, неначе свічки...
 Зелена, блискуча красуня прийшла
 І в сердці молитви Йому принесла.

Пішов з того часу із краю у край
 В Різдво прикрашати ялинку звичай.

ПЕТРО КІАКО

СПІЛЬНА ВІРА

Нас зогріває спільна віра
У Сина Божого — Христа.
І большевизм, лютіший звірь,
В злобі затискує уста.

Безсилий він примусить Київ
І древній княжий город Львів
Приспати віри мужній вияв
У прихід визволених днів.

Різдво цю віру в нас вселяє,
Підносить радість молоду.
Різдво! Різдво! — лунає всюди.
Христос рождається! — луна.

І хоч зима — весніють люди
І пісня котиться гучна.
То пісня владного походу,
Що не стихає, не змовка.

То хрестоносний гімн народу,
То Україна гомінка.

Петро Кізко

НА РІЗДВО

Яснішають зорі і ночі біліють
 У цей неповторний Народження час.
 Я душу і серце промінням зігрію,
 Що дане від Божого Сина для нас.
 Нехай хоч які невигоди і скрути
 З нас кожний несе на зважніших плечах, —
 Не можу сьогодні в тобі не відчути
 Святкової радості й щастя в очах.
 Бо в тому Народженні світлуому бачим
 Народження друге людини Землі.
 З ним світ оновився. І сонце гаряче
 Людині просвітлює навіть в імлі.
 І імення Його увесь світ благословить,
 Бо там, де це імення — не звідати вла,
 Під сяєвом світла блаженним Христовим
 Ми чусмо дотик і ласки, й тепла.
 Нехай же не буде ніде і нікого
 З печаттю скорботи чи туги в цей день.
 Вздріваймо взимі ручая весняного
 Нестриману силу нестримних пісень.
 Яснішають зорі і ночі біліють
 У цей неповторний Народження час.
 Я душу і серце промінням зігрію,
 Що дане від Божого Сина для нас.

О. Ковець

ВЕСЬ СКАРБ У ВУЗЛИКАХ

Весь скарб у вуаликах; підтоптане осля,
весь одяг на собі, сандалі дерев'яні;
і на руках дрімає мирно Немовля...
А спереду — світи далекі і незнані.

А спереду — земля ворожа і чужа,
пустельний шлях пісками... Але, може,
Ти збережеш їх від кривавого ножа,
від люті Ірода-паря, Могутній Боже?

О, Боже, дай Дитині вижити й зрости,
щоб в час призначений, коли пролинуть роки,
з гріхами світу міг Голгофну путь пройти
Єдинородний Син, як прорекли пророки!

Весь скарб у вуаликах; маленькі саночки,
весь одяг на собі, обмотки полотняні;
глибокий сніг, і в ньому грузнуть два синки,
із рідної землі в світи в батьками гнані.

А спереду — чужі краї, чужа земля,
далека путь снігами... Але, може,
Ти збережеш їх від тирана із Кремля,
від Ірода новітнього, Могутній Боже!

Алла Косовська

РІЗДВЯНА ВІЗІЯ

Чую я голос віщий:
 « Тихо, вродилась дитина!
 Чвари покиньте відвічні
 В цю урочисту хвилину.
 Тихо, вродився Спаситель
 В хижі убогій, старій.
 Люди, Йому принесіте
 Царські дари:
 Мудrosti ладан пахучий,
 Миро соборної згоди,
 Золото любови пекучої
 До свого народу! »
 Чую я, спів урочистий
 З неба осяйного лине:
 « Діві вклонімось Пречистій —
 Матері Україні!
 Люди, щасливі ви нині,
 Слава, співайте, слава!
 Днесь народилась на сіні
 Ваша Держава! »
 Раптом прокинулась: сон це?
 Дивне видовище зникло.
 Сипле різдвяне сонце
 Золото променів в вікно.

Богдан КРАВЦІВ

З КОЛЯДОЮ

« Ой, забарився місяць у крузі,
місяць у крузі, гість у дорозі ».
(З колядки)

Одбиті від порогів рідних дому,
від рідної одірвані землі,
заметені в чужину невідому,
як в осінь буревійну журавлі,
струснімо пил доріг чужих і втому
і, зочивши зорю у зимній млі,
сповнімся нині, друзі, благодаром,
далеких вечорів Різдвяних чаром!

То ж різно тут прийдеться, друзі, нам
хвилину Свят-вечірню зустрічати:
Одним в гурті своїх... А дехто там
в пивничній буде тугу заливати...
І може хтось такий самотній, сам
в чужі простори вийде — мов на чати —
зорю зорити... Й будуть, чи й одні! —
Що й знатъ не знатимуть, які це дні...

Усім вам, що вихром супротиви
нешадно зметені в чужі кути,
що все ж у глибах серця зберегти ви
забагли воїнік світлої мети,
і вірите, що дастъ ще Милостивий
звитяжно у майбутнє перейти —
в колядку, в шелест дідуха й отави
хотів би я сплести оци октави!

Коб тільки зваги!... То ж опе торік
в гурті одному з колядою стали —
і все виходило, немов хто врік,
надірвано так якось, вбого й — далі
порвався спів негадано, ізгірк
в нестримному мовчанні інтервалі...
А там світла гасити почали
і згас Свят-вечір у прибоях мли.

Я ж важуся — забувши те й відомі
гіркі слова, що «не співати, ні,
пісень веселих у чужому домі!» —
плести в колядку спогади ясні,
скарби єдині виходня-сіроми,
про радісні, захоплені ті дні,
коли зоря виходила над стріхи
і щасним золотом рясив горіхи

Свят-вечір по хатах... В ясні світла
осіявши очі і серця й світлиці,
ставав він край багатого стола,
як Батько роду — владар світлолицій.
І, просфору діливши спроквола,
домашнім всім підносив по частиці
із добрим словом: Щоб нарічних Свят
діждався кожен і щаслив й багат!

Ні, ні... Не сила нині передати,
як в мить оту не вистачало слів,
як очі млою крилися... Як Мати
схилилася ураз... То ж тих років
твердих, тривожних — в кожній сливе хаті
когось не стало: Часом лист наспів
здалекої в'язниці... Той утік в чужину...
А той, як звір, застрелений загинув...

Та вже ж у двір три радості ішли!
 Їм навстріч ясно так горіли свічі
 в багатих колачах — і сяйвом плив
 святковий, світлий чар в серця й у вічі.
 І, повагом засівши за столи,
 всі вірили: І туга й біль не вічні,
 то ж нарік краще буде! Й тричі-три
 метали кутю рясно до гори:

За те, щоб нарік знов в пахкому сіні
 промінням щасним грався сміх дітей;
 щоб знов дідух владарив — як і нині —
 багатий на колосся золоте
 над двором, статком всім; щоб темні тіні
 в дім приступу не мали!... І на те
 з-надвору Свят-вечірньою луною
 у хату спів вривався колядою.

Колядники ішли... Предвічна коляда
 благовість всьому мирові ясила,
 що Бог родився... Завжди молода —
 вона одна — нас на вік полонила!
 Сухим, нікчемним словом не oddать
 луни її, ні барви, — як не сила
 сказати те, що ймало серце нам
 в таку хвилину, в мить далеку — там.

То ж знаємо мелодію — і може
 слова ще пригадаємо завжди —
 і ще не раз нам так раптово й гоже
 задзвонити в усі гомін коляди!

Але ж почнемо, наче заворожен
 порветься спів — не вийде на лади:
 — Не той же нам Свят-вечір тут і нині,
 і колядка не та, що в Україні!

Дозвольте ж, друзі, ще за словом тим,
не вимагаючи в подяку плати,
за звичасм прадавнім, роковим —
здоров'ям, щастям всіх вас віншувати!
З роси, з води! Дай, Боже, нам усім
Різдва Святого нарік дочекати
і поривати тисячні ряди
могутнім, вільним співом коляди!

Із збірки: *Кораблі*, Байройт 1948, стор. 101-104. — «Світло» 1952, ст. 24. — 1967, ст. 32. — «Наша Мета» 1956, ч. 1-2. — «Укр. Вісни» 1965, ч. 1, ст. 22. — «Новий Шлях» 1967, ч. 1-2, ст. 7.

ХРИСТОС РОДИВСЯ

Не до Юдеї шлях вам,
вертайте й в Галилеї!
Ідіте на Україну...
(П. Тичина: *Скорбна мати*)

I

Сиділи круг багаття
у шкурах, наче звірі —
і хтось: Христос родився!
А в них не стало віри...

Колядку затягали,
та рвалася безвину...
Він десь, комусь родився!
І може й спас чужину!

Ураз спішуше сяйво —
 (зраділа вся маржина) —
 мов зіронька Дитятко
 всеміхалося із сіна.

Зірвалися. Припали.
 Молилися Дитині:
 — Між нами Ти родився!
 Між нами — в цій країні.

II

Ішли дуки із почотом —
 (нова зоря сходила!)
 несли із України
 і золото й кадило.

І кликав шлях в чужину
 і вісті невгомонії:
 — там, десь царя знайдемо
 і складемо поклони!

А по снігу Дитятко
 у сяйві діядему...
 Кудою Ти, Месіс?!

Та ж ми до Вифлесму.

Пристанув, світлим зором
 у далеч звів без мови:
 Над Києвом здіймались
 хрести в вогні багровім...

III

Донесено цареві
 і книжники ствердили:
 — Месія народився
 і зможе темні сили!

І побоявсь Ірод,
що землі, царство втратить
й послав він яничарів
шукати Немовляти.

Поміж дітей шукали...
І стала кров прокльоном —
і матері ридали
над Сяном і над Доном!

... Та янгол скрив Дитятко,
щоб, як Ірод згине,
вернулось, виростало
по селах України.

Із збірки: *Кораблі*, Байройт 1948, стор. 22-24. — «Українські Вісті» 1958, ч. 1. — «Українське слово», Буенос Айрес 1960, ч. 1. — «Вільне Слово» 1965, ч. 1-2, ст. 9.

Уляна КРАВЧЕНКО

З ВЕРТЕПУ

В бувальщині —
з українських земель усіх — простору
несли жінки у Твій Вертець, о Маті Божа,
Принос — Амфору —
сліами своїми сповнену у щерть...

I в наші дні,
у дні сповіті в темінь непрозору
ликуює ворог...
ликуює смерть!

В жалю огні
спалились словои наші всі
і ми — у цей Великий День,
в День Рождества Твоего Сина,
прийшли у Твій Вертець
без слів... і без пісень...
в Амфору
зібрали ми лиш кров нових борців — святу...

Прийми принос! Благослови...

Уляна КРАВЧЕНКО

ПІД СВЯТИЙ ВЕЧІР

Вітер віє без упину,
Мете листям по болоню...
Мамо, глянь на цю дитину,
Простягла до нас долоню.

Наче голубятко біле,
А одіте так убого,
Вже мабуть осиротіле
І не має тут нікого.

Я дала б ій всі ті гроші,
Що на стрій новий складаю,
І суконок, і розкоші
Досить вже на Свята маю.

Добре серце в тебе, доню,
Обітри з сліз очка сині
І не плач... Я не бороню
Поміч дати сиротині.

Незабаром світу зоря
Благодать звістити має —
А довкола стільки горя,
Безліч з голоду вмирає.

Та не бачать люди, пташко,
Як горюють безталанні,
Як дістати хліба тяжко,
Як мрутъ наче квіти ранні.

Даймо місце у багаття,
Даймо хліба і одіти —
Люди всі — це сестри, браття,
Всі одної ченьки діти.

Оттоді би понеслися
 З всіх сердець, у кожній хаті,
 Пісні щастя: « Бог родився! »
 Пісні мира й благодаті.

«Америка» 1965, ч. 242, ст. 1. — «Світло» 1966, стор. 441. —
 «Лемківські Вісті» 1967, ч. 1, ст. 1. — «Українська Думка» 1967,
 ч. 1-2, ст. 5.

ПРОСФОРОЮ ДІЛИМОСЬ З ВАМИ...

Просфорою ділимось з Вами
 Заточники, переселенці,
 (Далеко Ви — та серцю близькі);
 Нехай цей жаль по Землі-Неньці,
 Що Вас сповив, немов змієм,
 Зоря Свят-Вечора розвіс,
 Нехай піддержує надії,
 І нам та зірка заясніє.
 Що до воріт самого щастя
 Нас поведе... покаже нам наш Вифлеєм!

Просфорою ділимось з Вами,
 Трудівники... Сини ріллі:
 Дай, Боже, Вам із криці сили!
 Хай тугий Дух не дасть упасти
 Під тягарем журби, неволі.
 Тривайте в вірі, Непоборні:
 Проб'ється світ крізь хмари чорні!
 По днях сучасності кривавих,
 Іде майбутнє в блесках ясних
 Нової радості і слави!

Просфорою ділимось з Вами,
 Провідники змагань за Волю,
 Нехай сьогодні Вам тюрма
 Зміниться в сні у тихий рай!

Благословенна жертва Ваша,
Без жертв відродження нема!

Ділимось просфорою — з Вами,
З дітьми України усіми,
Ген від Кавказу до Карпат...
Як бачимо тут Вас усіх —
Із міських брам... з-під сільських стріх,
Незламних душ світляний ряд,
Що рветься стати — в ярі лави...

Нехай кріпити Вас чар коляд.
Минеться — вірте — злоби ад,
Розірветься ярмо жорстоке!
Тривким лиш те, що величаве,
Беасмертним, вічним те, що ясне.

Просфорою ділимось з Вами,
Ви, правдозвісники, пророки!
Всесильні вірою Всеprавди,
Задивлені в Зорю-емблем!
Дай, Боже, Вам в щасливі дні,
Побачити, мов Симеон,
Спасення, Світло люду свого,
Народ ввести в наш Вифлеєм...
З народом заспівати враз:

Господь наш, Христос наш,
І Пан наш, для всіх нас —
Нам народився!

«*Новий Шлях*» 1967, ч. 1-2, стор. 19. — (Існують різні перерібки).

ПРЕДКІВСЬКІ ЗАПОВІТИ...

Різдво Христове! І ніч як казка!
І в серці — в серці любов і ласка!
Думки, як птахи, вільні літають
І Україну всю обіймають...

Думки, як птахи, вільні, крилаті
 Линуть високо у кожній хаті...
 В ніч Святвечірню в тиші привітній
 Передаю зміст слів заповітних.
 Нехай предківські ті заповіти
 Надхненням наші скріплюють діти:
 Нехай веде нас давніке те слово
 На проу за правду і за обнову.
 Привітне слово, те слово з криці
 Нехай веде вас гень до зірниці...
 Ясна зірниця — рідна емблема
 Хай заведе вас до Вифлесму.
 Нас не спинять нічим перепони,
 Тюрма... Соловки... ввесь ад червоний.
 О, сестри, вірте, ми непоборні!
 Ідім до цілі крілкі, моторні.
 Одна мета нам, одні бажання,
 Перетріваймо ж аж до світання.
 В ніч Святвечірню в ту ніч любови
 З усіх, що в тюрмах, спадуть окови.
 В ясну майбутність отверті брами
 Ідім бадьорі — правда є з нами!
 Діло посвяти і пісня згоди
 Хай нас єднає в одно з народом.
 В наше майбутнє погляньмо ясно,
 А воля наша розквітне ясно.

« Народна Воля » 1967, ч. 1, стор. 1.

НАРОДНЯ МУЗА В ВЕРТЕПІ

Вітаю Божу Матінку і Сина!
 Вітаю рідними піснями...
 Новонароджене Світло
 будь з нами!

Глядаючи, Тебе, Пряєсне Світло,
 у досвіта я вийшла в поле, —
 скрізь хвилювала, золотилася нива...
 Куди ж я глянула — там розцвітали квіти.
 Мені — у гірських глибинах —
 сияли самоцвіти —
 і джерела живі під землею —
 мені дзвеніли...
 пісні лунали...
 В розкоші творчій я була щаслива...

Аж ось... і знялися ті хмари чорні
 і вихри заревіли люто...
 В тяжкі кайдани
 народ — й мене закуто...
 Минали довгі у неволі дні
 і не одні —
 пісні замовкли... голосні...

На перекір я лихій долі
 з підтятою йшла головою...
 На мої скроні терпіс
 у білі рожі розцвітало...
 я не губила ясності лица...
 Розпуха... сумніви від мене відлітали —
 я вірою кріпила сили
 і все собою була — я!

В передчутті Тебе, Пряєсне Світло,
 Народня Муза, босоніжка,
 терпістим шляхом жертв — я йшла —
 ішла вперед і свій народ вела
 до боротьби з невіжкою і з темнотою —
 указуючи в далі Світло —
 вела народ до цілі
 і все була собою!

В любові правди —
 в передчутті Тебе, о, Світло,
 тягар, що вороги на плече клали —
 для мене був неначе пух...
 Огонь я вічний — невгласимий,
 народу моого — творчий Дух:
 — « Зерна неправди нема за нами... »
 Сьогодні — по віках неволі — темноти,
 осанну Світлу — голосну співаю:
 піснями рідними вітаю:
 Будь Світло з нами!

В кайданах на руках —
 віки йшла я — по тернах —
 а хоч збирала біль всіх поколінь...
 не чув ніколи ворог
 ні просьби — ні скіглінь...
 і хоч на уста клав печать —
 мій спів був все протест — позов
 і був до бою зов!

Неволя не ломила крил,
 я до мети стреміла,
 у надмірі — багацтві сил,
 на згирашах минулого
 нове життя строїла...

І в час грізний... у цей проклятий час,
 коли до труни
 гадали вороги покласти нас,
 не замовкали ліри срібні струни,
 хоч серце з болю попеліло
 я одоліла громи і боруни
 і наче фенікс з попелу знімалась,
 народ визиваючи на бій — на діло!

Розвістється та темнота —
упадуть пута...

По днях тривог
що задавенить побідна нута
і відсвяткуємо найвищу з перемог
побіду Світла!
З нами Бог!

І задавенить наш небозвід...
Золототканий розбудиться світ...
І веселковий чар огнів
освітить шлях наш — і наш спів...

В промінні Сонця...
З'єднається народ — як з братом брат...
по днях неволі... днях утоми... муки
народ до щастя простягне руки...

О, Рідна наша! О, Едина,
найвища наша Ти мета,
Тебе і Сина —
вітаючи піснями,
благаю враз з народу хором,
окрій нас ясним омофором!
Вільних від власти темноти,
огнем любови онови —
нехай із перебутих алих доріг
опаде пил із наших ніг...
хай не глядить народу Дух у гріб...
у власнім серці — хай добуде сил
до нового... до творчого життя!

Xor: — У Твоїх Мати стіп
благаємо Тебе всі хором,
окрій нас Світла омофором!

А слово тілом стало
між нами пробувало...

Слава во вищих!

« Дзвони », Львів 1934, стор. 521-523.

Євген Крименко

РІЗДВО

Святочна тиша променіє;
 Село в німій молитві жде
 Зорі. День гасне, рожевіс
 В пурпурі ліс. Різдво іде.
 Зійшла зоря. Свічки воскові
 Горять на прибраних столах,
 А на дворі сніжні, шовкові
 Сіяють ризи на полях.
 Схилились голови старечі...
 В очах туга минулих літ,
 Ясніють лиця молодечі
 Мов полум'я, мов рожі цвіт.
 В куті дідух шумить, шепоче
 Про золоті пшениць лани,
 А за вікном — пісні діточі
 Про чудо білої зими:
 Про Бога, що родився на сіні,
 Про Матір Діву, про царів,
 Що дари принесли Дитині,
 Про радісний янголів спів.
 Забулось горе... Пісні звуки,
 Свічки, зоря, сніжний покров
 Гоїли біль; струджені руки
 Спочили в мирі молитов.
 Святочна тиша променіє;
 Село вже спить перед снігів,
 Лиш зорі, мов свічки жевріють,
 Бо народився Цар царів.

«Нова Зоря», Чікаго 1966, ч. 52, ст. 1.

ПЕТРО КАРПЕНКО-КРИНИЦЯ

В РІЗДВЯНУ НІЧ

Не буду ні сміятись, ані сліз втирати,
А тільки все згадавши лихо та усю біду,
Перед Тобою, Боже, на коліна упаду
В глухім кутку чужої — не моєї хати.

А як засне перша зірка наді мною,
І заспіває хтось: « Рождається Предвічний Бог »,
Я попрошу Тебе, забувши серця сто тривог,
Для України і людей моїх спокою.

І може ще для себе попрошу здоров'я,
Щоб не зігнувшись, як стеблина, в лютій боротьбі,
І щоб туди, де встануть правди ранки голубі
З народом, страдником незбореним, дійшов я.

Перехрещусь... летітимуть, як сон, хвилини...
Біля вікна стоятиму, святочних повен дум,
І буду довго ще вслухатися у вітру шум,
Що бою відзвук принесе із України.

ВІКТОР КУПЧЕНКО

ЗОРЯ ІСХОДИТЬ...

Ось — День великий! Ось — День чудесний!
Різдво Христове! Славіте!
Радійте, люди, всі серцем чистим,
Нескверним, добрим — як діти!

Різдво Христове, Різдво Господнє
Землі принесло обнову!
Гей, заспіваймо псалом величній,
Новоозавітний — Святому!

Киньте ви думи гіркі, зловісні!
Киньте зневіру в майбутнє:
Спаситель світа приніс на землю
Свій Заповіт могутній!

Подав народам благовоління,
І мир Господень для люду!
Впадуть демони — владики пекла,
Владики ночі і глуму!

Зоря ісходить! А за зорею —
Глядіте: Небо палає!
Ось-ось вже сонця луч проміниста
На суходолі заграє.

Роман Купчинський

БЛАГОСЛОВЕННА ЗІРКА ЯСНА...

Благословенна зірка ясна,
Яказвістила трьом царям,
Що на соломі, в простих яслах
Вродивсь Месія всім краям.

Що воплотилось Боже Слово,
І Вічна Правда і Любов,
Яка роаббудить серце знову
І зрушить душу до основ.

Благословенна зірка ясна,
Яка засяла в небесах,
Яка і досі не загасла,
А вказує обнови шлях.

Світи ж ти, зоре, понад хмари,
Розяснюй ніч і тьму тюрем,
І заведи наш рідний народ
У наш і в Божий Вифлеєм!

Р. Купчинський

РІЗДВО

Давні то вже часи,
Як над колибою малою,
За городом, за Вифлеємом
Спинилася вечірна зоря.

Спинилася зоря,
І міліядри тіл небесних
Спинило хід свій споконвічний
В німім вижиданні.

В вижиданні?!
Бо в тій беззахистній колибі
Родився в яслах на соломі
І чоловік як Бог, і Бог як чоловік.

Родився чоловік,
Що на недужі очі світа
Поклав свої всекоюочі долоні
І рік йому: « Прозри »!

Родився Бог,
Що душу завертав до тіла,
Що неповздергній час задержав
І рік: « Від нині час, то Я! »

Давні то вже часи...
Проаїрівши світ осліп наново:
На цвінтари присипав правду,
І виставив ідол брехні.

Не спиниться зоря
У друге, як колись спинилася

За городом, за Вифлеємом,
І в друге не прийде Христос,
Бо розп'яли б Його
Отті, за кого він розп'явся,
Не дали б вигнатися з храмів
Отті, що там засіли торгувати.

« Життя » 1952, ч. 12, ст. 10. — « Америка » 1955, ч. 4. — « Правда » 1955, ч. 49-50. — « Лемківські Вісні » 1967, ч. 1, ст. 10. — « Український Голос », Вінниця 1967, ч. 1, ст. 9.

НА РІЗДВО

Ісусе Христе, Божий Сину!
Від літ щороку ми ідем
В далекий тихий Вифлеєм,
Стрічати дивну новину.

Несем тобі не ливан й миро,
Ані не золото-серебро,
А наше вбогеє добро:
Любов, прив'язання і віру.

І молимо Тебе, о Христе,
Дай однодушність усім нам:
Родинам, селам та містам,
І добру волю й серце чисте.

І братолюбіє і згоду
І бистрий зір і ясну ціль,
І лік на наш сердечний біль
Щасливу долю для народу.

« Українські Вісні », Едмонтон 1951, ч. 1, с. 9. — « Шлях » 1955, ч. 1, с. 3. — 1957, ч. 1, с. 2. — 1966, ч. 52, с. 1. — « Америка » 1956, ч. 233. — « Календар Світла » 1958, с. 11. — « Християнський Голос » 1962, ч. 1-2, с. 6. — « Шлях Перемоги » 1964, ч. 1-2, с. 6. — « Голос Спасителя » 1965, ч. 12, с. 25. — « Гомін України » 1965. — « Поступ » 1965, ч. 50, с. 2. — « Свобода » 1967, ч. 2, с. 1.

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

Над Вифлеємом ніч.
 Ні зірочки на небі,
 Ні звуку на землі,
 Заснуло місто в білих мурах,
 Здрімався степ у чорній пітьмі,
 Стиснулися череди овець,
 Поклались стада крутогорих.
 Вколисані тим безгомінням ночі
 Поснули пастиухи.
 Тихо — темно.

І враз:

Мов хвилі дивних дзвонів
 Розлилась в просторах пісня:
 « Слава во вишніх Богу! »
 Стривожились отари,
 Пробуржалися стада,
 Протерли очі пастиухи.

І бачать:

З маленької опущеної стайні,
 Що від віків тулилась у вертепі,
 На пітьму ночі сяйво бе!
 А з темної безодні неба,
 Велика як ніколи

Над стайню

— Зоря!

Промінням землю обгортав,
 Промінням землю золотить,
 А найяснішим з них
 Із найщиріших самоцвітів
 На стайню вказує.

І вчули пастухи таємний голос
У своїх щиріх простих душах:
Старинний заповіт звершився,
Христос, Син Божий, народився!

« Америка » 1960, ч. 245, с. 1.

ПОКЛОНІМСЯ...

Поклонімся Великій Ідеї,
Що вродилася в стайні малій,
Тисячі умирали для неї,
Міліони зростали на ній.

Поклонімся Великому Слову,
Що роадерло горобину ніч
І затьмарена Правда інаново
Заясніла на небі сторіч.

Проминали віки за віками,
Йшли народи, вступались малі
І знов Правду закрили над нами
Порохи, що вставали з землі.

Хоч і буря лютув сьогодні,
Хоч за хмарою хмара встас,
Може врешті нам Правда Господня
Засіяс, заграє, заб'є.

« Поступ », Вінніпег 1967, ч. 1-2, стор. 1.

РІЗДВО

Пробилася зоря
крівь темряву століть
і над маленьким Вифлеємом

шостикрилатим Серафимом
спинилася — стойть.

А вдолі не терем, —
запущений вертеп.
А в тім вертепі тільки жолоб
і тільки сивий віл, як голуб, —
а вколо ніч і степ.

У жолобі Дитя
мале-малесеньке.
Край жолоба щаслива Мати
свої дівочі білі шати
дерє на пеленки.

Зірвалася зоря
з розсияних склепінь
заглянула до середини:
а над головкою Дитини
чорніє хресна тінь...

Зжахнулася зоря і Мати, —
та усміхнувся Син.

«Світло» 1959, ст. 23.

Анатоль Курдидик

СВЯТА НІЧ

Не хиліть в ту ніч на руки
Терням спутане чоло...
Не слухайте, що вам круки
Крячуть в вухо... все... пройшло...

І не думайте, що Ірод
Слово вб'є своїм мечем,
Що даремне Рахиль — мати
Аж заходиться плачем...

Що як кров пливе ріками,
Як хтось нищить все змієм,
— То вже й та зоря погасла,
Що веде у Вифлеєм?...

Ні! під стріхи сонце гостем
І новий голосить Вік:
Родиться Життя наново,
Бог родився — чоловік!

Будьте в вірі — як три Волхви
— Що безмежний пряли шлях —
Йдіть до нього! Йдіть під стріху!
Він — Бог правди — не поляг!

І кладіть у дарі серце,
Що геть кровію зайшло —
Не хиліть в ту ніч на руки
Терням спутане чоло.

Анатоль Курдидик

ПІД ГОМІН КОЛЯД

Живемо у пітьмі, в такій самій ночі,
Коли у вертепі Ти нам народився —
І від приморозу нам в кутиках, в оці
(а може то з болю) слізози запеклися.
І як Святий Йосиф, свята Твоя Мати
Проходимо пильно, невтомно, дріжуче —
Ходимо — ковтаєм від хати до хати
Бо голод і холод, — бо втома так мучить —
На даліких горах імла синя сіла.
Десь там розпалили пастирі вогнище —
Нам мороз голками проходить до тіла,
Близьче до вогнища... Близьче... близьче...
... Гей! Маємо хату — стару комірчину!
В розвалених мурах княжої палати.
Гей! Маємо постіль — останню свитину —
Ходить Святий Йосиф і Пресвята Мати...

А в даліких мурах папіруси лічуть
І білі клепсидри ткають в даль години.
Чи там хтось бо тяжить, що Ти ось-ось ніччу
Народишася Боже, Чоловічий Сину?
І за чорним муром заспаних гоплітів
Задрімався Ірод в ту ніч, що живемо —
А ніч така чорна, як ніколи в світі —
Десь місяць і зорі втопив в пітьму демон...

Гей, а якже, Боже, Тебе віднайдемо,
Тебе — Бога Правди — в нашому столітті?

Ми віримо свято, що Ти вже приходиш,
Але як до Тебе віднайти дорогу —
Коли надокола грізні непогоди,
А в нас так попухли від голоду ноги?...
А в нас — така втома, нужда, безробіття,
Що аж душа в'яне у спеці знемоги —
Нема хліба, вугля — ні нам, ані дітям,
А одчай у серці вбив зуби тривоги...
Шукаємо Бога! Невтомно. Безвипину.
Як жебрак ідемо. Від брами — до брами.
Кленемо аж лячно: дітей і дружину
І з кожної хати нам до віч те саме:
Немає. Запізно, — по сто тисяч разів...
З'явися нам, Боже, Чоловічий Сину!...
Бо вже наші душі чорні від прокази
Й поваляться в ями, у гадючу спину...
.

А там поглянь, поставили ідоли
А там — панцирники і танки
Людство обдерте, сіре, голе —
Цивілізації останки —
І під храми динаміт скрізь кладуть,
Розсаджують в повітря:
« Новому ладові даємо путь! »
— У небо глуму вістря. —
.

Прийди! Не так, як там — дві тисячі літ тому.
Ось ми — як гвардія готова ждем!
І перші сторінки історії нового тому
Напишемо Твоїм мечем!
Заколихни не дзвони, а простори —
Струсни у низ гидке, брудне
І як Самсон рухни кольони і підпори
Того ладу, що в ньому душі гнем!
Прийдем до Тебе, не як пастирі,
Але як лицарство — у щитах золотих,

Розчавимо Іродіяд тих, що на пирі
Танцюють з чолами Твоїх святих!
Як браття будем Макавейські: кожний молот.
Як ті борці, що крикнули: Хто, яко Бог!
І землю піднімем на юний коливорот,
Що понесе її до світла перемог!

Будемо ждати і в цю ніч — готові!
Шоломів не скидатимем до сну —
Закалені в боях, крицеві і бронзові,
Зі жменями, що сталль потнуть!
Будемо йти — як бурі — через гори,
Як людський дух — не знатимемо стриму,
Аж в Вавилоні-світі Твої заткнем прапори,
Твої — Царя Дитини з Вифлеєму!

«Дзвони», Львів 1931, ч. 9, стор. 577-579.

ПРЕЧИСТА В СЕЛІ

Селом скрипить мороз. Смереки
стоять вздовж шляху — ніби ліс.
Саньми, казали, хтось здалека
шляхом цим Паню раз привіз.

З одежі знати — не тутешня.
І на руках маленький син.
В очах щось мала, як безмежння,
Дитини очі — неба синь.

Прийшла під хату, до Якима
(Яка то ї хата в бідака!)

— «Не мали б, гаадо, ви для сина
хоч пів горнятка молока?»

— « Не маю, пані. Прошу ближче,
погрійтесь трохи, бо зима, —
корова впала восени ще,
за другу тяжче і — біда... »

На лаву сіла Пані біла,
й оповів про все Яким,
аж нагло, дивиться: з'яснила
і біла Пані й Пані Син.

І похилився на коліна
Яким, і чув слова святі:
— « Мій Син прийшов, бо Україна
розп'ята знову на хресті... ».

Село. Колядка. Нічка синя.
Легенда ходить по хатках:
Як Богородиця для Сина
в селі просила молока...

« Українець-Час » 1953, ч. 1, стор. 4.

Є ЗНОВУ ВСЮДИ...

Є знову всюди ця туга тривожна
й тасмана пітьма, як тоді, цвіте —
але питань навислі чорні грозна
отвіт вже мають: Це Дитя Святе.

Найти вже може душabolілих якір
опорну скелю — той вертеп малий,
де в яслах сіно краще польних маків
і кращі маків дні, що надійшли...

« Мета », Львів 1935, ч. 1, стор. 1.

Ярослав Курдидик

РІЗДВЯНИЙ ЕТЮД

Якийсь вчинився шум за моїм вікном.
 Я піднявся з-за столу, — поглянув, послухав:
 Під небом дуби (небо — синє полотно)
 Зійшлися у гуцульських новіських кожухах.

Зрушилися і вже йдуть, повертають за злім,
 А поруч них, як стройні подруги, ялиці.
 Проминули гору, мов старий білий дім
 Й гостру скелю — високу Ґотицьку каплицю.

І куди ж вони йдуть, на яке торжество —
 Всі скуплені в глибокім задумі-настрою?
 А потім я дійшов: — Та це ж нині Різдво
 І вони йдуть у світ — з колядою...

«Поступ», Вінніпег 1966, ч. 1-2, стор. 10.

Б. КУРИЛАС

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ

Чудесно синя ніч, троянд пахуча велич:
Загорнутий у плащ з рукою під виском
Обручник Йосиф спить, заморений шляхом,
Поблизу ж жив осел епровола сизий терлич.

У Сфінксових підніж на Ніловім зарінку
Із косами на грудь сніжна Mariї стать;
І срібні зіроньки з молодиком глядять
На зоряне Хлоп'я, загорнене в косинку.

Виструнчуються он самотні пальми дві
І Нігрійський пустар зажеврів тайнами;
Здається, он Синай горить знов купинами,

Євангельський символ на вигнанців путь...
Лиш загадковий Сфінкс наврочує поля
І зоряне Дитя при грудях віддиха!

« Християнський Голос » 1962, ч. 1-2, ст. 3. — « Українська Думка »
1962, ч. 1-2, ст. 4.

Семен Левченко

В СВЯТИЙ ВЕЧІР

Я не знаю, чи є ще та хата
 Над засніженим, срібним Дніпром?
 Чи кому ще там буде згадати
 У Свят-Вечір вигнанця добром?
 Чи хто світлом осяє лампади
 Лиця Матері й Сина святі?
 Чи хто з зіркою першою сяде
 За столом при узварі й куті?

Я не знаю — кому колядує
 Там метелиця буйна в вікно?...
 Я — вигнанцем — світами мандрую...
 Мою ж мрію розі'яли давно!...
 Пам'ятаю: бурхливої ночі,
 Як в повітря летіли мости —
 Я з рушницею — в вулицях крошив,
 Місту рідному кидав: «Прости!»

Я востаннє заскочив до хати,
 А вже заграви грали у млі...
 Та часу не було вже прощатись —
 Відступаючи, лави ішли...
 Притулила з третінням матуся.
 Батько сина провадив хрестом.
 — Не журіться! Бо я ще вернуся!...
 Та ось світить волосся сріблом...

Гей, ви мрії мої молодії!
 Вас в Визволиних Змаганнях я склав!
 Золотий мій, мій Гетьмане — Київ!
 Я ж надовго Тебе попрощаю!...

Ось дивлюся, шукаю на мапі.

І злайшов ось притомлений зір...

Київ!... Брата забило « гестапо »!

Десь там міряють сестри Сибір...

І нічого, нічого не знати,

Що в тій хаті над срібним Дніпром?

Ген, туди мене мрії крилаті

Все несуть цим вигнанчим Різдвом!...

« *Вільне Слово* » 1964, 1965, ч. 1-2. — « *Укр. Голос* », Вінниця 1966, ч. 1, с. 18. — « *Укр. Думка* » 1966, ч. 3, с. 2.

Богдан Лепкий

ЗАБУДЬТЕ ТОРГ ЖИТТЯ...

Забудьте торг життя на мить,
Втишітесь, Господь з вами!
Чи чуєте?... Вона летить
Надземними шляхами!

Вона, колядка... Боже мій,
Спішітесь, сестро, брате,
Назустріч гості дорогій
Йдіть і ведіть до хати!

I посадіть її, де святі
Сідають на покуті,
Вона ж несе вам золоті
Легенди незабуті.

Легенди, як то ви, було,
Дітьми у рідній хаті
До свят-вечері за столом
Сідали брат при браті.

Як батько просфору ломив
Із мамою, з сестрою
Ділився й стіл благословив
Хазяйською рукою.

I, як вечерю раз у рік
Так тихо споживали,
Немов це був не борщ, а лік,
I чари, а не страви...

А житній сніп стояв в куті
 І кивав колосками,
 Крізь вікна зорі золоті
 Шептали: « Господь з вами! »

Здавалося... та що слова!
 Вони лиш примар того,
 Що чус серце й голова
 В час Вечора Святого.

Глядім в легенду золоту,
 Що йде до нас з просторів
 Й добудьмо з неї силу ту,
 Що горе перетворить.

« Америка » 1954, ч. 3, с. 3. — « Вільне Слово » 1960, ч. 1-2, с. 3.
 — « Українське Слово », Париж 1964, ч. 1155-6, с. 4. — « Наш Клич » 1967, ч. 1, с. 5. — « Українське Слово », Буенос Айрес 1967, ч. 1, с. 5.

ПІД РІЗДВО

Гадко! Куди ти? Куди?
 Вітер загладив сліди,
 Блуд ходить попід острішки,
 Ні кіньми, ані пішки
 Не забіжиш туди,
 Де бігав дрібними ногами
 Колись, давнimi літами, —
 От, краще в хаті сиди!

Легко сказати!... Манить
 Хоч на хвилину, на мить,
 Як не на яві, то в сні
 Перелетіти в давні
 Літа минулі.

З усіми

Близькими серцю, своїми
Відсвяткувати Різдво.
Кутя, ялинка-авіза,
І житний сніп і коляда,
І все і все так, як було.

Так, як було!... Та годі, брате!
Ані людей тих, ані хати
Тієї вже давно немає,
Лиш коляда там ще блукає,
Оцей наш славний « Бог Предвічний ».
Який, який він довговічний!
Без радія і без антени,
Чи чуєш? — лине аж до мене,
І хоч нас ділять гори й доли,
Не мовкне на Різдво ніколи.

« *Діло* » 1935, ч. 5, ст. 1. — « *Укр. Слово* », Париж 1953, ч. 581,
ст. 3. — « *Католицька Акція* » 1955, ч. 1, ст. 1. — « *Гомін України* » 1964, ч. 1-2, ст. 1. — « *Вільне Слово* » 1964, ч. 1-2, ст. 7.

ЯК ЗАСЯЮТЬ ЗІРКИ

Як засяють зірки на Свят-вечір,
Понесися, колядко, простором,
Як веселої вістки предтеча —
Над землею, що стогне під горем.

Злинь під тиху невеселу стріху,
Де вечірний сум оловом бродить,
Задзвени там всім рідним на втіху,
Що на землю Христос нині сходить...

— Не журіться! Нам нині на поміч
Божа Мати Ісуса приносить,

Що вбиває зло словом, як громом,
Й маловірам надію приносить!

... Як засяють зірки на Свят-вечір,
Понесися, колядко, на втіху —
Там, де горе зболілі гне плечі,
Там, де рідна, похилена стріха.

« Українські Вісті », Едмонтон 1936, ч. 1. — 1951, ч. 52, с. 4. —
« Новий Шлях » 1951. — « Шлях » 1953, ч. 1, с. 2. — 1956, ч. 52,
с. 2. — « Свобода » 1951, ч. 4, с. 1. — « Християнський Голос »
1961, ч. 52, с. 2. — « Наша Церква » 1966, ч. 1, с. 20. — « Голос
Спасителя » 1967, ч. 1, с. 21. — « Поступ » 1967, ч. 1-2, с. 3.

У РІЗДВЯНУ НІЧ

Рідний Краю, хто з нас не бачить
Тебе нині і хто не заплаче?

До Святої Вечері сідали
Ми колись при власному столі,
« Бог предвічний » нам колядували
Під вікном колядники малі.
По вечері ішли до церкви,
Сіяли зорі і мороз скрипів.

Нині в хмарах зорі нам померкли,
Білий сніг від горя почорнів,
І стасника ця у Вифлеємі,
Перед нами в крові вся і в димі.

Із дзвінниць вже поздіймані дзвони,
Замість дзвонів висять мотузки,
І від Сяну до Дону проклони
Стародавні глушать колядки.

ГОРЯТЬ СВІЧКИ...

ГоряТЬ свічки, синявий дим
 Снується попід стелю, —
 Думки мої біжать за ним
 У батьківську оселю.

Спішатися, бо далеко ім,
 Далеко, далеко дуже...
 Прибігли. Боже! Де наш дім —
 Лише колядка тужить.

Лише колядка та сама
 І ті самі звичаї,
 А люди? Люди де? Нема...
 Де ділisia?... Не знаю...

Колядка чайкою літа
 Від Дунаю до Дону.
 Коли ж прийде година та,
 Що вернемось до дому?

І де цей дім, де наш хором
 На тисовім помості?
 Чи те, що предкам було сном,
 Прийде до нас у гості?

Чи сядем по своїх хатах
 Колись до Святвечері,
 Забувши про журбу і страх,
 Як справжні господарі?

(Чи сядем, братя, по хатах
 Як газда до вечері,
 Й відложимо журбу та жах,
 Надії втворим двері?)

Недаром пісня тисяч літ,
 А може й більше тужить —
 Далекий шлях, великий світ,
 Не тратьмо віри, друже!

Горять свічки, синявий дим
 Снується попід стелю, —
 Думки мої біжать за ним
 У батьківську оселю.

« *Америка* » 1949-1952, ч. 3. — 1964, ч. 243. — « *Праця* » 1949, ч. 51-2, с. 1. — « *Християнський Голос* » 1951, ч. 1-2, с. 1. — 1958, ч. 1-2, с. 5. — « *Наша Мета* » 1952, ч. 1, с. 15. — « *Шлях* » 1954, ч. 1, с. 2. — 1957, ч. 1, с. 2. — « *Наша Церква* » 1955, ч. 1, с. 2. — « *Українське Слово* », Буенос Айрес 1957, ч. 1, с. 1. — 1958, ч. 1, с. 1. — « *Свобода* » 1958, ч. 3, с. 6. — 1965, ч. 4. — « *Вільне Слово* » 1965, ч. 1-2, с. 17. — « *Українська Думка* » 1965, ч. 1, с. 2. — « *Наш Клич* » 1966, ч. 1, с. 2. — « *Вісті* », Брюсселя 1967, ч. 1. — « *Світло* » 1967, с. 3.

У РІЗДВЯНУ НІЧ

Немов далекий гарний сон,
 Село вважається мені:
 Хати стоять в вінку сосон,
 І квіти на шибках вікон
 Мороз малює чарівні.

Крізь квіти видно: білий стіл,
 Родина при столі сидить,
 В куті хилиться уділ,
 І дідухом прикритий піл,
 І пісня гомонить.

Старинна пісня! Про похід
 В незнані нам краї,

Про шуби, золото і мід,
Похід про славу аж на схід,
У теплі вирії.

Старинна пісня! Ніби дзвін
З забутих цвінттарів,
А в ній — дивись, який розгін,
Далекий гін, тен аж за Дін,
Окрілених мечів.

А в ній, чи чуеш — грас шум
Розбурханих надій,
І щастя сміх, і долі глум,
І гомін предковічних дум,
І зойк розбитих мрій.

Все, що нам снилося колись
У гордім славі сні,
Й пропало, ділося кудись,
Й забулося, нараз — дивись!
Вертають нам пісні.

І нині, у Різдвяну Ніч,
Як буря загуде,
Й пожежі, ніби тисяч свіч
Нам кинуть іскрами до віч,
Вважайте! — Пісня йде.

Велика пісня славних днів,
Мов дзвони з-під могил,
Мов брязк окрілених мечів,
Мов предків зойк, мов крик дідів:
« Добудьте решти сил! »

Добудьте сил, бо Господь вість,
Чи ще далекий день,

Що злий за злочин відповість,
 Що згине кривда, зависть, злість, —
 Настане волі день!

Немов далекий гарний сон,
 Село ввижається мені:
 Хати стоять в вінку сосон,
 І квіти на шибках вікон
 Мороз має чарівні...

« Християнський Голос » 1951, ч. 3. — « Світло » 1958. — « Українське Слово », Париж 1959. — « Америка » 1965. — « Новий Шлях » 1967. — « Український Голос », Вінніпег 1967.

ЯЛИНКА

Почіпім на ялинку
 Не свічки, лиш бажання,
 Най не світять на хвилинку,
 Але аж до світання, —
 Почіпім на ялинку бажання.

Приберім і віти
 Мрій сердечних чічками,
 Бо ніщо так не світить,
 Як ті мрії над нами, —
 Приберім ялинку чічками.

Хоч у нас нині вбого,
 Хоч сумні наші діти,
 Подаруй ім небого,
 Предківські заповіти, —
 Подаруй предківські заповіти.

Дар цінніший ніж золото,
 Де скривається сила,
 Що над буднів болото
 Наших предків носила, —
 В заповітах батьків наша сила.

«Діло» 1932, ч. 6, ст. 1. — «Українські Вісті», Едмонтон 1935,
 ч. 1, ст. 2.

I ЗНОВ РІЗДВО...

І знов Різдво...
 Ах, скільки раз
 Воно неначе казка, міт
 З давно-давно минулих літ
 Являлося посеред нас!
 З подвіря сніп входив до хати,
 Ставав в кутку і колосками
 Щось шелестів.

Хотів сказати,
 Що Христос родився між нами,
 Родилася правда, мир, любов
 І всепрощення.

Нині знов
 Будем це свято святкувати;
 Знов сіно й сніп внесуть до хати,
 Засяє під вікном звізда —
 І залунає коляда...
 А де любов?
 Де правда й мир?

«Мета», Львів 1932, ч. 1. — «Християнський Голос» 1952. —
 «Українські Вісті», Едмонтон 1953, 1955. — «Америка» 1956,
 ч. 5. — «Шлях» 1959.

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР

Різдвяний вечір. Сніг притряс дорогу,
 Мов білий килим перед ноги кинув
 Тим, що ідуть молитись в церкву Богу.
 Пішли. Останній гомін кроків згинув
 І розплівся у святочній тиші,
 Що із небес злітає на долину.
 Мороз на вікнах срібне квіття пише,
 Смерк сірі тіні метає по хаті,
 В куті живицею ялинка диші.
 Часом горобчик сяде на загаті,
 Часом дідух при дверях ворухнеться,
 Як духи, мрії літають крилаті, —
 А серце згадує і сумно б'ється.

« *Вільне Слово* » 1964, ч. 1-2, ст. 5.

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Святий Вечір... Хто з нас не згадав,
 Як було колись в Батьківщині?
 Кому перша зірка не засяє
 В рідній хаті, у малім вікні?
 Хто не вздрить, неначе на картині,
 Батька, матір і братів, сестер?
 Не спитає: як у них там нині?
 Чи здорові, чи може хто вмер?
 Рідний краю, хто з нас не побаче
 Тебе нині і хто не заплаче?
 До святої вечери сідали
 Ми колись при власному столі,
 « Бог Предвічний » нам колядували
 Під вікном колядники малі,

По вечері ми ішли до церкви,
Сяли зорі і мороз скрипів, —
Нині в хмарах зорі нам померкли,
Білий сніг від кривди почорнів, —
І стасника Божа в Вифлеємі,
Перед нами в крові вся і в димі.
З дзвіниць наших поздіймали дзвони,
Замість дзвонона висить мотузок,
І від Сяну до Дону — прокльони
Гомонять з різдвяних колядок,
Не втішається навіть дітвора,
(Що значить золочений горіх?)
Вся країна, ніби важко хвора,
Скрізь один страшний смертельний гріх,
І здається, що й Христос заплаче,
Як уродиться і нас побачить.
А все ж нині Свят-Вечір в нас дома,
Борщ і голубці, кутя і дідух,
Десь дівається з тіла утома,
І новий вступає в груди дух.
Все, чим серце здавна накипіло,
Ніби стравою старий казан,
Силою новою ллєється в тіло,
Прилипає як бальзам до рап,
Хочеться співати « Бог Предвічний » —
Краю мій, і ти, юти — вічний!

« Америка » 1952, ч. 3, ст. 3. — « Українське Слово », Буенос Айрес 1956, ч. 2, с. 2. — « Вільне Слово » 1965, ч. 1-2, ст. 2. — « Гомін України » 1965, ч. 1-2, ст. 17.

У РІЗДВЯНІ СВЯТА

У Різдвяні свята
Спішім брат до брата,
Позабудьмо, що нас ділить,

Що відводить нас від ціли
І заколядуймо:

Дай тобі, Боже, всього, що тоже,
В пасіці рійно, в полі надійно,
А в хаті мирно і боговійно.
Всім нам посполу,
З гори до долу,
Дай щасливо побороти
Нашу вдачу кволу.

Щоб ми рука в руку
І груди при груди
Йшли на стрічку країй долі
Так як другі люди.

Щоб цілий світ, браття,
Не міг вийти з дива,
Що зробила на Вкраїні
Раз єдиність правдива.

« Америка » 1967, ч. 3, стор. 1.

СВЯТВЕЧІРНЕ

Чистенько скрізь, натикано чатиння
За образи, накрито довгий стіл
Обрусом білим; хата, як святиня
А стіл неначе жертвенний престіл.

І блимають свічки, димок снується,
Зелене сіно пахне під столом
І радісно у грудях серце б'ється
І цілий світ здається гарним сном.

« Щоби дітей ми розуму навчили
 І довели щасливо під вінець,
 А нам тоді спокійної могили
 Та пам'яті незлої і — кінець ».

Бажання. Якби з них одна десята,
 Або хоч сота часть здійснилась нам,
 Життя було би як різдвяні свята
 І як танок довкола райських брам.

Затихли вже колядники,
 Вже північ залягає,
 Лише на сіні дітваки
 Орішків ще шукають.

Пустують внуки, а в куті
 Сидить дідусь на лаві,
 Зі стін всміхаються святі,
 Бо раді цій забаві.

Нараз десь шелест під вікном!
 Хтось сперся на загаті...
 І заніміло все кругом,
 І тримет пішов по хаті.

Дідусь вікно перехрестив.
 « Нічого. Звиклі речі.
 Це дух Івана приходив
 До нас на Святий Вечір ».

Леонід Лиман

ВІЧНЕ

Стоять ряди засніжених ялин,
Далеких днів пригадуються дати,
Коли на світ явився Божий Син,
Щоб вічно жити, ніколи не вмирати.

Щоб вірою од люду відвести
Сумні часи Гомори і Содому,
Та хрест тяжкий судилося нести
З вінком терновим на чолі блідому.

Але ми віримо: колись грядуть
Нові світи, жадана перемога,
Хоч і тепер сумні вітри гудуть,
Зима, сніги, а за Дніпром тривога.

I ми тепер із іменем Творця
Йдемо на бій, лишаєм рідні хати,
Щоб Україну берегти в серцях,
Щоб вічно жити, ніколи не вмирати.

Борис Лисянський

СВЯТ-ВЕЧІР

У вечір тихий цей людська душа тривожна,
Хоч би й збайдужніла, хоч би цілком пуста,
Стрічав, як колись, зворушливо-побожна
Великий день Народження Христа.

Ввесь гамір навкруги принишикує, зникав
І янгол згоди облітає світ...
А думка стомлена замріяно блукає
Між сяйних спогадів далеких юних днів.

В святочно-прибранім веселому покою
Свічки ялинки тихо мерехтять...
На все лягла ясна печать спокою,
Панує всюди мир і благодать.

« Америка » 1957, 1958, ч. 3-4.

У цю прерадісну, в цю урочисту мить
Серця людські пошукують обнови,
І пориваються живим огнем горіть,
І хочуть пити з келеха любови.

« Українське Слово », Париж 1952, ч. 530-1, ст. 1. — « Наша Мета » 1953, ч. 1-2, стор. 23.

В. Лімниченко

СВЯТА НІЧ

За віконцем — сніги приголубила Ніч
 Білим усміхом ласки
 І вітали її всіми блесками піль
 Мов царівну із казки...
 І пестили її всіми сяйвами зір
 І тремтінням просторів,
 Бо з захмарених верхів ізходив у цю Ніч
 Легіон світливих Хорів.
 Бо з небесних сторін ізходила в цю Ніч
 Сила Архистратига
 В кожну хату й сім'ю, в кожен сковок душі,
 Що покірна і тиха.
 Бо з теремів життя, що триває во вік,
 Блісло Вічне Світло,
 Що всі справи душі, всі надії сердець
 На всякий час просвітило.
 Бо з пресвітливих світів ізходив у цю Ніч
 Вождь святого Лицарства
 Над маленькі ясла, де спочив Володар
 Християнського царства...

«Українська Думка» 1962, ч. 1-2, стор. 9.

НАШ НОВИЙ ВИФЛЕЄМ...

З пересичених злобою душ,
 З перепоєніх жовчю сердець
 Встас візія: У Вифлеєм
 Іде дужий, стрункий молодець!

Їде Іродів син на коні,
 Під яким битий плях дудонить,
 За ним військо в лискучих рядах
 Гуком кінських підків гомонить.

Їде військо... а в нім такий дух,
 Як заливо, як сталь, як граніт...
 Таких лицарів, боєвиків,
 Ще ніколи не бачив цей світ!

З ними танки, стрільна, літаки,
 Вся потуга технічних наук!
 На загладу Христа простяглось
 Міліон сталевих, дужих рук!

З чим цю армію, збросну в сталь,
 В усі моці машин, у бетон,
 Стріне тихий, новий Вифлеєм
 Без гармат, без військових колон?

I з насичених злочином душ
 I з перессаних кровю осердь
 Встає візія: На Вифлеєм
 Неминучо, нехібно йде смерть!

· · · · ·
 А наш тихий, новий Вифлеєм
 Весь зрадів при Христі, що в яслах...
 З них у душі бути струмені сил,
 Мов з грудей різдвяна коляди!

«Нова Зоря», Львів 1939, ч. 1, стор. 20.

УПАЛА ТІНЬ

Навпереди ввихався білий сніг
 Підмітуваний вітром, наче пух,
 I падав, метаний, лип до доріг,
 Чіплявся брів, облич, студених рук.

А святвечірний, буйний вихорець
 Стригунчиком долини облетів
 Й нараз — немов поконаний борець —
 Ущух, замовк, знемогами стремтів.

Впав на хітон з жевріючих іскор,
 На білу грань сніжистих накривал,
 Бо з чужини, ген, із-за семих гор
 Ішов до нас шаліючий Вандал.

Ішов у край, в якім колядники
 Не занехали ще своїх коляд,
 Хоч надійшли страшні часи й роки
 Без сонця, без надії, без баляд.

Ішов у села без живих потіх,
 Де лазар біля лазаря лежить,
 Ішов туди, де завмірає сміх,
 Що на журбу крізь радощі глядить.

І на хітон з іскристого жевра,
 На мерехтливі шовки сніжинок
 Упала тінь, немов важка жура
 Стрівожених, заплаканих жінок.

Упала тінь... бо йшов страшний Вандал,
 Ніс білу смерть, ішов модерний кат...
 В руках тримав скривавлений кинджал
 Для материнських лон, на немовлят...

Упала тінь... і вмовкла коляда,
 А святвечірній настрій тихо зник,
 Лиш забовтіла в полонках вода
 І згомонів знад річки хижий крик.

... А в далинах замайоріла стать
 З дитинкою на стомленій руці,
 При ній жіночі лицарі стоять,
 Ці, що жили в середньому віці...

І десь зпід стріх, мов здавлений рефрен,
 Злунав несмілий голос коляди
 Про те, що ми йдемо у Вифлеєм,
 Де Мати Сина у ясла кладе...

«Нова Зоря», Львів 1938, ч. 1, стор. 7.

Ольга Лубська

ПЕРЕДРІЗДВЯНЕ

Спалахнув лебединими крилами день,
Самота. Приторк холоду. Тиша.
Білотінню печаль у заобрій іде,
Сів цвіт піднебесних рай-вишень.

Срібну ніжності нитку хвилини прядуть,
Тчуть полотна, левадами стелють.
Ой, кому ж це трояндами путь
У розорану горем пустелю?

Прийде Син, прийде Бог в сірій вечора млі
Заповітом Господньої мови,
Прийде Правда чоло оповити землі
Золотим ореолом Любови.

Пливе в синь лебединою хмаркою день,
Простір ширшає, глибшає тиша.
Білотінню печаль у заобрій іде,
Сів цвіт піднебесних рай-вишень.

« Життя » 1954, ч. 12, ст. 3.

У РІДВЯНУ НІЧ

О, пам'яте, супутнице незрадна,
Незгасна, незагосна тривого,
Роздмухуй, розруйновуй попіл буднів,
І вичаровуй, виціловуй незабутнє.

Різьби ж на сірому суворости узори, —
 Я вірою помножу їх стократно.
 Я ждатиму ще довго, довго, довго...
 А зорі?
 У серце западайте, зорі...

«Шлях Перемоги», 1967, ч. 1-2, стор. 1.

ПРИКЛИЧУ НА ВЕЧЕРЮ...

Прикличу на вечерю
 з усіх усюд весь рід мій.
 Ласкавих предків тіні
 обсядуть стіл пліч-о-пліч.
 Під ладан — жару червінь,
 від свічки мла прорідне.
 Узорами на шибах
 всіх поколінь колядка,
 усе, що серцю рідне.

«Вільне Слово», Торонто 1960, 1964, ч. 1-2, стор. 1.

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Розірвалася нитка розлуки,
 І роки розкотились намистом.
 Хтось нечутно у шибку постукає,
 Хтось уязв невидимий за руку, —
 Веде в простір блакитно-імлистий.
 Знаю, хтось на дорогах цих падав,
 Споткався об гостре каміння.
 В небесах промениста лямпада,

Аж до зір світляна колонада, —
Аж до зір

Материнське терпіння.

Знаю, хтось виглядатиме сина
На причілку похилої хати.

А його, що,

казали,

загинув,

На уалісі на чатах зустріну, —
Захистила

Ісусова Мати.

Розірвалася нитка розлуки...

Святий Вечір у шибку постукав.

« *Українець* » 1954, ч. 1-2, стор. 1. — « *Свобода* » 1965, ч. 3, ст. 3. — « *Поступ* » 1966, ч. 1-2, ст. 6.

СТЕЛИСЯ, БІЛА СКАТЕРТИНО...

Стелися, біла скатертино,
На всі сторони світу,
Та не губи запашного сіна
Із лугів України, —
Що не стеблина,
То часточка привіту.

Стелися, біла скатертино,
У палацах і в хатах.
(Та не минай в'язниць і підземелля).

Та не ламай буйного колосся,
Що прозолотто пойнялося.

Хай Україна
(Кожна оселя)
Будні і свята
Буде весела,
Буде багата.

Стелися, біла скатертино,
 Кольорами землі і крови шита,
 За моря, за долини...
 Гостинна українська людина.
 Велика українська родина.
 Стелися тишею пшеници й жита...

Нехай з України
 До кожного серця,
 Що для неї б'ється,
 Колядка долине.

«Шлях Перемоги» 1964, ч. 1-2, ст. 1. — «Гомін України» 1965,
 ч. 1-2, ст. 1.

Ян Люкейн

ХРИСТОС І ДУША

Я думав теж, що Бог живе далеко, у небесному просторі,
на троні, десять над місяцем, високо, там де світять зорі.

І часто я підноси в мої очі — запитом побожним —
[вгору,

У тузі й прагненні: збагнути велич, мудрість Його
[Твору.

Але, коли Він вирішив війти на землю в образі людини,
Я не помітив, щоб знижався Хтось з небес, із верховини.

І тільки в глибині, у Кореня моого буття,

Я спостеріг, що там зросло нове, солодке почуття.
Він звідти вийшов, втілився на бій зі злом,
Мос засохле серце напоїв цілющим джерелом.

Так радісно мені, що я любов Твою зустрів!

Ти став мені найближчим від рідні, братів!

Між нами зникли всі нерівності, різниці,
Бринить в душі моїй прозорий клич давіниці.

Нас не розлучатъ глибини, ні висоти,

Бо розчинився я в Тобі, став часткою спільноти
В єдинім дусі, тілі й крові,
В Божественній істоті — у любові!

• • • • •
Так має бути. Господи! Допоможи, щоб вірні
були Твоїм наказам віддані й покірні.

ЛІДА МАК

У СВЯТ-ВЕЧІР

Знадвору десь колядка прилітає,
Знадвору пісня крильми має, лине.
В Свят-Вечір цей по нашім Рідним Краю
За вихром — туга матерів полине.

Самотно-мовчки столи застеляють,
Назначують місця синам-Соколам.
(Синів отих давно уже немає!
За гратаами роки ім йдуть спровола).

Та навіть там де гостро куті грati,
В морознім подиху де стигнуть стіни,
Серця юнацькі будуть кров'ю грati
Й стрічатимуть в неволі — Прихід Сина.

Знадвору десь колядка має, лине,
Й в тюремні двори йде Христос-Месія.
Палкє юнацтво чвалом вихру рине
У вольний світ змагання — за ідею.

К. Малицька

НА СВЯТИЙ ВЕЧІР

У ту нічку святую, врочисту,
У таємну ту нічку чудес,
Як надягне світ ризу зористу,
Сходить Боже Дитятко з небес.

Йде тихенъко по сніжній пелені,
Босоніж гасим, полем ступа,
Сосни клоняться Йому зелені,
Сірий зайчик до ніг припада.

А Воно, як щороку від віка,
В людські сердя в гостину спішить,
Щоби з Богом знова чоловіка
Таємним союзом злучить.

Щоб з'єднати роз'єднаних світом
У великій братерській любові,
І небесним промінем огріти,
Заквітчати землицю в зимі.

У ту ніч чудотворну Дитяти,
Як засядем в родиннім кружку,
Пом'янімо тихим словом посвяти
Всю Україну мертву і живу.

Тих, що в бою за рідні прапори,
Щоб з кайданів народ розкувати,
Устелили своїм трупом простори
Від Амуру аж ген до Карпат.

Тих далеких, що в стужі Сибіру
 Линуть думкою в рідне гніадо,
 Тих по тюрмах, що в мурах, у сірих,
 Крізь решітку витают Різдво.

І хай в Вечір єдиний той в році,
 Хоч нас ворог давить і лама,
 В світового безладдя потоці
 Серцем буде Україна одна!

«Свобода» 1956, ч. 242, с. 3. — «Слідами Малої Святої» 1957, ч. 1, с. 3. — «Християнський Голос» 1964, ч. 1-2, с. 8. — «Церква і Життя», Австралія 1964, ч. 2-3, с. 7. — «Життя» 1965, ч. 12, с. 1. — «Поступ» 1967, ч. 1, с. 7.

о. Євген Мацелюх

ХРИСТОС РОДИВСЯ... СЛАВІТЕ!

Над Вифлеємом звуки таємні:
Слава! Богу слава!
Ангельські хори, сніви неземні...
Зоря, як сонця заграва...

Ніч утікає... Встає надія,
Стелить в вертепі квіти...
В яслах Дитятко, Бог і Месія...
Христос родився... Славіте!

Свят Вечір... О, дивна зоре!
Ти знов сіяєш над нами...
У нас терпінь кріаве море...
Світи нам волі лучами!

Плачуть і тужать прогнані з краю,
По всьому світу українські діти...
Зішли ім радість в ті дні одчаю.
Христос родився... Славіте!

о. Василь Мельник (В. Лімниченко)

НОВИНА З ВИФЛЕЄМУ

В гніздо моїх святих почувань,
До радощів терему
Прилинула свята надія:
Новина з Вифлеєму.

Прилинула у Свят-Вечір
Із білими снігами,
Впросилася до моого серця,
Мов немовля до мами.

Впросилася у мою душу
З далекої дороги,
Принесла вістку про Ісуса
У глиб життя й тривоги.

А як над моїми верхами
Свят-зіронька засяла,
Душа з радощів великих
Крізь плач колядувала.

А як над моїми верхами
Вітри залопотіли,
Мої думки до Вифлеєму
В стаєнку полетіли.

А як з трьохбанної церковці
Дзвонили на Всеночне,
Думки вернулися у серце
Розсвітлене, святочне.

А з ними і в гнізда почувань,
 До радощів терему
 Прилинула свята надія:
 Новина з Вифлесму.

І пролетіла в Свят-Вечір'я
 Понад верхи і ріки,
 Вселилася у мою душу
 На завжди — і на віки.

« *Праця* » 1937, ч. 1, с. 1. — « *Світло* » 1959, стор. 30. — « *Наша Мета* » 1967, ч. 1-2, стор. 1.

ЗАМЕРЕХТІЛИ В ХРАМІ...

Замерехтіли в храмі дві ялинки,
 Притрушені білесеньким спіжком, —
 Й вертеп з соломяним підстрішком,
 А в нім подоба Божої Дитинки...

І виринав в душі ласкавий спомин
 Про світ моїх дитячих ялинок,
 Де я, розстрібаний линок,
 Колись на снігу лигав білий гомін.

А в тому серцю спомин, мов колібер,
 Роскішно й радісно защебетав...
 А я Тебе покірно запитав:
 — Чи поверне цей світ великоліпен?

« *Християнський Голос* » 1951, ч. 1-2.

ЗАМРІЯНИЙ СВЯТ-ВЕЧІР...

Замріяний Свят-Вечір... Сніг і спокій...
 Клячу й тримаю у делоні плач...
 А в споминах: дідух, сінце, калач
 І свічечки... і мама... й скрипки кроків...

Ідуть нові вертепники, співають...
 Лунає в сінях ясна колядка...
 І мама (— біль в іх серці заридав —)
 На жаль, мов бинду-згадку навивають.

Бо в них, колись, був теж маленький хлопчик,
 Що бігав по снігах неначе пав,
 Та десь поїхав у світи й пропав,
 Немов розцвірканий, сумний горобчик.

Замріяний Свят-Вечір... і матуся!...
 Не можу серце втримати в руці:
 Мов динаміти трутъ його плачі —
 І хлипами мою колядку дусять...

«Християнський Голос» 1951, ч. 1-2, ст. 7.

МИКОЛА МАТІЇВ-МЕЛЬНИК

ЗОРЯ ЗІЙШЛА...

Зоря зійшла на гори і доли,
 Як Ти прийшов на землю, Христе,
 Й розтлілось ясно, як ніколи,
 Її проміння золотисте.
 І всі питалися в просонні:
 Чому на небі путь огненна —
 І грають арфи невгомонні
 Й дрожить в основах вся вселенна?
 ... І взнали вже, що Ти на муки,
 На бій з неправдою вродився
 І — вже за меч хапались руки
 І — лиш пастух Тобі вклонився.
 І бій настав — як лиш на лаві
 Засів Ти у синедріоні...
 І Юда... і Пилат лукавий...
 І хрест... і кров... на Твоїм лоні...
 Та — хоч пекла з тернів корона,
 Й Тебе зневажили і вбили —
 То Ти на страх їм встав з могили
 І хрест Твій поконав Нерона.

« Діло » 1931, ч. 6, ст. 1. — « Свобода » 1950, ч. 4, ст. 1.

НА НЕБІ ДИВНА ЗНОВ ГОРІТЬ ЗОРЯ...

І так, як було тому тисяч літ,
 На небі дивна знов горить зоря
 І з тьми вставає заново світливий міт
 І дзвонять арфами поля й моря.

І знов питаютися: чи справді йде
 Той довгожданий серед згуків сурм?
 Чи розіб'є залізя він тверде
 І виведе на прю із тайг і тюрм?

Давно замовк наш степ — не чутъ пісень:
 Одні в чужині, другі в тюрях мрутъ —
 Месіс! Возвісти нам ще раз день
 І покори червону адську лютъ!...

«Америка» 1959, ч. 3, ст. 2.

ЛЮТУБ ІРОД...

Ой дзвонять дзвони, грають дзвони,
 Паляє досвітня зоря —
 Дрижить земля, шумлять моря
 І лине спів понад кордони.

— Христос раждається! — «Славітель»
 Покиньте гнів, що п'є вам кров!
 Нехай до ваших хат любов
 Приде і зорею вам засвітить.

Нехай за стіл посполу сяде
 Брادرська сила серед вас:
 Бо йде на нас тривоги час
 І треба єдності в громаді!...

Лютуб Ірод — кат червоний
 І ллється вже рікою кров
 І в Києві заглухли дзвони —
 Лиш брязкіт чути зпід оков...

Злягта важка, страшна година.
 Жаждуть в нас очі і уста:
 Жажде Месії Україна, —
 Свого рожденного Христа!

« *Діло* » 1935, ч. 5, ст. 3. — « *Америка* » 1958, ч. 4. — « *Гомін України* » 1966, ч. 1-2, ст. 16.

ХАЙ БУДЕ МИР...

Хай буде мир, хай буде мир!
 І стануть вольними закуті,
 Нехай прийде з горіння шир,
 По сльозах, тризні і покуті!
 Нехай до брата брат прийде,
 Сусід одчинить гостям двері;
 Хай слово стопиться тверде
 Братнього гніву при вечери.
 Під білу скатерті хай паде
 Євшан — чарівне зілля —
 І дітям іх у сні цвіте
 Дорога до дозвілля...
 Щоби в серцях іх вічний жар,
 А гнів — на ворогів...
 Щоб не плюгавив яничар
 Порога іх храмів...
 Нехай в кришталах різдвяних —
 Напій солодкого єдинання;
 В хатах отих малих, сумних
 Велике сподівання:
 Що ім зоря — в морозну ніч,
 Що встане міліон...
 Що сила з іх рамен і пліч
 Зторощить зла кордон!...

Нехай спільний співають глас,
 Єднають духа в гурті —
 Зоря іх стане у меті
 І прийде, прийде, прийде час!...
 І прийде, прийде, прийде він,
 Як той жених біблійний —
 І над степами вдарить дзвін
 На похід іх весільний.

«Свобода» 1958, ч. 249. («Вісни», стор. 1).

Леонід Мосенда

УКРАЇНСЬКЕ РІЗДВО

Над хутором святочний віс дух
останнім духом денної утоми,
все чепуриться, гамір дня ущух,
у снєві злотистому соломи
в покутті стоить уже дідух,
а по кутках, у присмерку заломів,
де образів злотисто-ризний ряд,
всміхаються вже вогники лямпад.

А над обрусно-білими столами
вже сіно горбить сніжність скатертин,
і виглядають діти між хмарками
зорю, щоб скорше свят-вечірній чин,
яким, бодай на мить, зв'язати треба
мир на землі з благословенням неба...

Малечі на долівці більше свято:
в соломі шелестять тепер завзято,
збираючи горішки. У житті
таких хвилин приайдеться небагато
на новсякчасній стрінути путі.

Хтось далі чарівним керує сном:
сріблястий дзвоник, несподійні співи
і різдвяна звізда перед вікном
непревершене з'являє диво,
і горнуться колядники гуртом,
і стіни роздаються вправо-вліво,
щоб умістити безабережний світ
уяви барвної дитячих літ.

Тож добрий вечір, пане господарю!
 Співають янголи з височини,
 зі сходу йдуть премудрі царі,
 в захопленні схилились чабани,
 запахло ладаном, засяли дари,
 і поспішає в далеч чужини
 від Ірода із Немовлям Родина,
 щоб людського захоронити Сина...

«Українська Думка», Лондон 1966, ч. 1-2, стор. 5. — «Новий Шлях», Вінниця 1967, ч. 1-2, стор. 7.

СТЕПАН МУСІЙЧУК

НА ЗЕМЛІ НОВИНА

На нашій землі нині новина —
Карпатська встала вже Україна!
І вже українське серце радіє —
Це ж воля з Карпат нам віє.

І нині вже гимни славно лунають —
Сини України волю вітають,
Несуть пожертви і зброю — хто може:
Розбити, знищити ярмо вороже!

А вороги всі сили готують,
Тюрми тратовані спішно будують...
Та не помогуть іхні кайдани,
Нас міліони до бою стане!

Гомін півдня, заходу й сходу —
Гасла лунають свого народу:
З Різдвом Христовим мужньо ідімо,
Щоб Україну Вільну — звітати співом!

З Різдвом Христовим сили єднаймо,
Та Україні поміч подаймо.
Подаймо поміч — мечі обосічні,
Щоб Вільна жила на віки вічні!

МАРІЯ ЯР. Мятка

РІЗДВЯНА ЗОРЯ

Безмежно, щиро я люблю
Святий різдвяний час;
Люблю зорю ясну, святу,
Що світло шле для нас!

Різдвяна зоре золота,
Яка чудова ти:
Найкраща з-між усіх вірок!
Блисти ж, ясній, світи!

У кожну хату, в кожний дім
Ти промінь свій пішли!
Здорових і недужих — всіх
Привітно звесели!

Різдвяна зоре! Хай Тебе
Усі благословлять!
Нехай у небі й на землі
Скрізь коляди дзвенять!

Хай б'ються радісно серця,
Хай спів скрізь гомонить:
« Предвічний Боже... » Хай з-між зір
Свята зоря блистить!

Різдвяна зоре золота,
Світ цілій осіяй!
Натхненно-юно звесели
Наш любий Рідний Край!

М. Я. Мятка

СВЯТ-ВЕЧІР

Вже лине Свят-Вечір до кожної хати:
У душах лункіше бринять почуття!
Від приторку пальців малого дитяти
Гілки на ялинці миліше тремтять!

Пахучу імлу ронять страви вабливі,
Воскові свічки урочисто горять;
Із батьком, із матір'ю діти щасливі,
Мов квіти, віночком круг столу сидять.

Вечеряють... і гуторяють... і радіють!
Ізнов — так, як предки за давніх ще літ,
Колядкою славлять Ісуса, Марію,
І мир — Божий мир, що сипливає у світ.

Ізнов, як щороку, з висот на низини
Господнє вітання летить до людей, —
І ласка небесна, як ластівка, лине
І горнеться широ до людських грудей.

І мрії любимі (повік молодечі!)
В серцях оживають у свіжій красі, —
І навіть неприязна доля в цей вечір
Немов на часок лагідніє для всіх.

В ніч пізню луна колядок замовкає, —
Згоряють і гаснуть воскові свічки.
Спить тихо земля... тільки в небі безкрайм
Не сплять і не гаснуть ясні зірочки!

Я. Мятка

РІЗДВЯНА НІЧ

Різдвяна Ніч! Ясна, свята!
 Чудесна ніч! Не забутула!
 Он, між планетами вгорі
 Бліск небувалої зорі.
 Вібрув в небі гимн космічний —
 Стихійна пісня
 « Бог Предвічний ».

Різдвяна Ніч! І ось мій Край
 Замарив знов про Божий рай
 І щастя тихого в Сім'ї
 Бажають знов брати мої...
 Я чую — Край мій героїчний,
 Як все співає
 « Бог Предвічний ».

Співайте! Заглушіть жалі!
 Хваліте правду на землі!
 Лелійте віру молоду,
 Що об давінку цю коляду
 Зламас Ірод меч злосічний.
 Кріпіться! З нами
 « Бог Предвічний ».

МАРІЯ ЯР. МЯТКА

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, УКРАЇНО МОЯ!

Там над ріками на сході,
На високім небозводі,
Ой, там сяє зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Там шумлять свячені води,
Хоч зима, сніги, негоди,
Ой, там сяє зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Ой, там пить цю воду люди,
Ллють цілющу силу в груди,
Ой, там сяє зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Ой, дай Боже сил набрати,
Ой, щастъ Боже тьму прогнati,
Хай нам сяє зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

Хай нам сяє, не згасає
Понад Рідним Краєм
Щасна Божа зоря.
Щедрий вечір, добрий вечір,
Україно моя!

ІРИНЕЙ НАЗАРКО

НА ВИФЛЕЄМА НЕБОСХИЛАХ...

На Вифлесма небосхилах
 Місяць і зорі мерехтять,
 В убогу стайню шлють проміння,
 Щоб ним весело привитать
 Новонароджене Дитя,
 Вселенної Царя.

А Духи небесні з хоромів неба
 Линуть на наше розділля сліз
 І гимн співають Ісусові-Богу,
 Що мир вселеній з висот приніє
 — Небесний мир... На життя вир. —

Радій і ти, ввесь людський роде,
 Вітай Божественне Дитя,
 Що сяйво вічне всім приносить
 І розганяє тьму гріха.

Радій, український народе,
 Вітай Месію всіх — Царя,
 Прохай Його, щоби ця хвиля
 Тобі мир-щастя принесла
 ... на краще життя.

Прохай це Боже Дитя
 Жару гарячої любови,
 Твердої віри, як скала
 І щастя і життя обнови,
 Святої обнови.

ІВАН ОВЕЧКО

I ЗНОВ РІЗДВО...

І знов Різдво в неонових рекламах,
І знов Різдво у гуркоті машин...
А в серці — біль і туга до нестями
За тим, що зветься рідним — не чужим.

І знову « клавс » в червоній кожушині,
Сухе й безбарвне « мері » на устах...
А в серці — знову рідної країни
Різдвяний Вечір в селах і містах.

Там вогник свічкиблимає повільно,
Там на столі святий узвар-кутя.
А за столом — чиє ж то крісло вільне?
Чому не вся вечеряє сім'я?

То, мабуть, син старенъкої матусі
Десь забарився довго по війні.
Чи згинув він в страшенній завірюсі?
Чи десь Різдво справляє в чужині?...

І тихий сум, і радість в хаті тиха
В ту ніч святу за батьківським столом.
І хоч багато бачено там лиха, —
Різдвяний дух витас над селом!

Василь Онуфрієнко

У РІЗДВЯНУ НІЧ

Тут також давін, і зорі, й сніг
І в блисках вдягнені ялинни...
Та тільки ні, не те... До ніг
Не рідний вітер лине...

І місяць сяйвом не віта,
Хоч ген пливе на небозводі,
І пісня чиста і свята
Не ллється в чистій прохолоді.

А в нас колядка там луна,
Немов молитва коло хати,
Зима весела і ясна
Своб святкує біле свято...

Там дальній дзвін, і зорі, й сніг
І в блиски вдягнені ялинки...
А тут вітрець спада до ніг,
І думка рідним краєм лине.

Н. Павлосюк

ВИФЛЕЄМСЬКА ЗІРКА

І знову родиться з небес Надія світа,
А з нею віра родиться, і з вірою — любов...
Душа перестас від нині вже тужити:
Ось народився Він, щоби за нас терпіти
Й терпінням змітити з душі клеймо оков!

Збентежились в тривозі темні сили,
Заскрготав в агонії пекольний кат...
Над Вифлеємом розпростерли крила
Господні Післанці, що піснею звістили
Господню славу в небі, й мир для Божих чад...

Ні, не Кремлю над світом панувати,
І полиняє гордий п'ятикутник ще над ним!
З над Вифлеєму Зірка буде лиш сіяти
Та силу до життя і боротьби давати —
А ворог згине, як той сніг, ѿзвітесь, як дим!...

« *Metea* », Львів 1937, ч. 1, стор. 15.

Лев Пилипенко

ЛЕЧУ В ЗГАДКАХ...

Лечу в згадках я в Україну
В покриті роками часи,
Як славили Христа-Дитину
Серед зимової краси.

В хатах тепло, мороз на дворі,
Врочистий Свят-Вечір настав,
Яскраво сяють з неба зорі,
Благословлять дванадцять страв.

І місяць в свят-вечірній тиші
Сріблить сніги в моїм селі.
Мороз на шибах квіти пише
При свіtlі свічок на столі.

І доки груди мої дишуть,
Не затьмарять роки згадок,
Як ту сільську різдвяну тиші
Словнили співи колядок.

Пісні вливали радість в груди,
Славлячи Божес Дитя.
Не можу Край я свій забути —
Солодкий серцю, як кутя!

Тримаймо ж тут наші звичаї,
Що завели діди, батьки!
Співаймо й тут, як було в Краї,
Наші щедрівки й колядки!

М. Погідний

СПІШІМ ДО ГОСПОДА...

Спішім до Господа, спішім:
 Вже нічка зорями vemіхнулась,
 Пропала вже гріховна тінь,
 Богнем спалала. В ясний день
 Земля вся одягнулась.
 І люд проснувся вже з кайдан
 І рве гріха важкі окови,
 Щоби зложити Богу в дань
 Свої серця й серед зітхань
 Він шле до Тебе свої мольби:
 О дай, Ісусе, мир нам всім,
 Щоби до Твоєго вертепу
 І до твоїх святих колін
 Ми всі прийшли в вогні святім
 Любви до Тебе по заплату.
 О дай, Ісусе, єдність нам,
 Дай згоду, щоб в святому ділі
 Нестримно ріс в гору наш храм
 І на падення ворогам,
 Щоб ми набрали в Тебе сили.
 Дай сили нам до боротьби,
 Жаги до величнього змагу
 За сонце, волі ясні сни!
 Щоби пізнали слуги тьми,
 Що всі ми зпід Твоєго стягу.

Г. Подолянка

ХАЙ ПАХНУТЬ МЕДОМ СВІЧІ...

Померкнуть вулиці й гучні бульвари,
Засмічені і позабуті сквери.
Засядемо, як це щорік бувало
За прадідів, гуртом до Свят-Вечері.

Хай пахнуть медом свічі ген за море!
В задумі місяць у снігу потонув...
А на ялинці зірка сріблом зорить,
Скотившись із небесного хитону.

І пахощі евшану в жмені сіна
Прокинуться у ніч снігом пухнату,
Щоб в колядою принести усім нам
З дитинства спогади про рідну хату.

З ікони усміхається Пречиста,
Димиться сумерк ладаном в ідальні...
Так хочеться назавжди, урочисто
Задержати момент свяtkовий, дальній...

Леонід Полтава

РІЗДВЯНА ЗОРЯ

Київ у ярмі,
Дим — поверх Карпат...
Брата в тій пітьмі
Ледь пізнає брат.
В Лондоні — туман,
Над Парижем — сніг...
Мов сліди від ран,
Тисячі доріг.
Та в Різдвяний час,
Вчуйтесь, матері, —
Як еднають нас
Промені зорі!

На моїх полях —
Слід чужинних ніг:
Перекрито шлях
Тисячам доріг.

Де гуде війна,
Де земля смутна,
Устає вона —
Зірка Різдвяна:
Щоб у вічний май
Зиму обернуть,
Щоб у Рідний Край
Присвітити путь;
Щоб ізнов прийшли
Ми на свій поріг,
Щоб в одну алились —
Тисячі доріг!

«*Вільне Слово*» 1964, ч. 1-2, с. 3; — 1965, ч. 52, с. 3. — «*Українець*» 1964, ч. 1. — «*Народна Воля*» 1966, ч. 1, с. 6.

Леонід Полтава

РОЗМОВА З ЕВГЕНІЄЮ

В цей час буденнють слова.
 І що скажу тобі, мій квіте,
 Коли у вічну мить Різдва —
 Лиш музикою б говорити.
 Ялинка пахне у куті...
 Ти Лепкого цитуєш вголос...
 Не ті ми? — певно, що не ті,
 Ale життя — мов повний колос.
 Про що я сню? Про що я снів?
 Скажу і в цій столиці нині:
 Щоб Вічний нас благословив
 Служити вічній Україні.
 З Нью-Йорку — діти? В добрий час!
 Колядка рідна?! — Боже,
 Скажи ж усім: такими нас
 Ніхто не переможе!

*Vашингтон.**«Гомін України» 1967, ч. 1-2, ст. 21.*

Павло Свій

ХРИСТОС РОДИВСЯ

Різдво. Все небо повне зір,
Земля вся повна співу,
Неначе вмер в людині звір,
Погасло пекло гніву.

Радіс щиро людський рід,
Бо сталася Новина,
Предвічний зглянувся на нас:
Зіслав нам Свого Сина.

I з року в рік іде до нас
Ісус-Дитя з привітом,
I зірка Правди і Добра
Сіяє понад світом.
I в тихий вечір по хатах,
Теремах і палатах
Несеться пісня голосна
Бадьора і крилата.

Христос родився! В пеленах
В яснині між бидляти,
Щоби до своїх ніжних рук
Всі кривди світа взяти.

Всі сльози, рани, болі всі
Всевишньому понести,
Щоби умерти на хресті
A в третій день воскрести.

Різдво. Все небо повне зір
Съмієсь до нас з привітом,
A серед них Зоря Добра
Запалюєсь над світом.

Олена Селянка

ВЕДИ НАС МЕСІЄ...

Христос народився сьогодні,
Месія — Спаситель народів.
І кличутъ прибиті й голодні:
« Ісусе, виводь нас з безодні! »

Не спів днес луна в Україні,
Бо як нашим браттям співати?
Надії усі іх в руїні,
А щастя — розбите, розп'яте...

Ісусе, цей нарід ввесь вірить,
Що прийде ще день воскресення;
Сьогодні лютув там Ірод —
А завтра Ти вернеш напевно!

Бо ворог підкрався обманом
І душу опутав народу!
Ти правою згоїш всі рани,
Ти даш іхнім душам свободу.

В одно лиш серця нам злучити
Любовю й єдиним бажанням,
І буде знов сонце світити
І ніч промине та остання.

Тоді тисячі, міліони
Співатимуть пісні, Mесіє!
Озвуться замовкі днесь дзвони:
« Христос народився в Mariї! »

Сьогодні падім на коліна
 І перед Дитятком Марії
 Молімся: Ісусе, ціла Україна
 Взыває: « Веди нас, Месіє! »

« Українські Вісти », Едмонтон 1936, ч. 53, ст. 1.

о. Степан Семчук

РІЗДВЯНА МОЛИТВА

Бідні, невчені і прості,
в лапті і шкури одіті,
прийшли опівночі гости,
щоб руки змералі огріти
хоча б у відлюдній стаєнці
за Вифлесом у полі.
Побачили Діву Пречисту
з Дитятком Божим, в покорі,
упали враз на коліна
й руки зложили, як діти:
— Дитятко наше любиме,
подай нам ласку проаріти,
щоб ми пізнали закрите,
невідоме, де злідні —
прийми нас нині в опіку,
хоч ми забуті й негідні!
Прийми нас, що заблудили,
як людське серце зніміло, —
задовго Тебе вижидали,
аж на землі потемніло.
Ми зір благали над нами,
благали Бога на небі, —
зглянься, всевічне Дитятко,
над світом нашим в потребі!
Хоч ми згорділи, здуфіли,
хоч нам нікого не треба,
зависли над челюстю пекла,
руками гребем ще до неба, —
думками високі, нетлінні,

серцем паршиві від ліні,
хоч очі вп'ялили у простори,
сонця не бачим, лиш тіні.
Ми дуже вже обідніли
без віри і без любови, —
Ісусе, Боже предвічний,
скинь наші земні окови!
Дай нам ту ласку свободи,
ясно і чисто ділати,
не покланятись гріхові,
дітьми дай Божими стати
і не п'яніти, дичіти,
а мир Твій в серці леліти.
Тебе дай вірно любити,
Тобі покланятись по віки!
Тобі, що Дух, а не тлінь —
Господи вічний, неамінний!...

« Postup » 1966, ч. 1-2, ст. 7.

РІЗДВО 1954

Розіскрене поле сніжисте,
тоненько дроти бринять,
гиляя напущене, склисте,
млаки у далі манять;
манять тugoю за щастям,
за правою і за добром;
ідемо до Вифлеєму
химерним людським гуртом.

Минулося тисячеліття
у клопотах буднів і літ,
цар Ірод далі панує
і кров'ю окроплює світ.

Горе, тюрми і неправда
паношаться гордо до хмар,
єгипетська тьма і неволя
брязкочуть гомоном кар.

В таку хвилину тривоги
і сподівання грози,
ми вийшли на вулицю рано,
в руках ще галузки лози,
в устах грімке ще « осанна »,
в серці навикле « розпни »:
вірність, бунт і невірність,
переворотна доля війни.

А десь там у тихій ясцині,
в яслах на сіні Христос.
Правда і Мир позабуті
сноять крізь меряву гроз.
Отут є наша Родина,
туди нам дорога усім,
буде вселюдська гостина,
покривдженім, добрим і алим.

Останнє місце на світі,
остання пристань надій.
Підемо з серцем отвертим,
без зволікання, як стій.
До нас ці ручки простерти:
прощення і благодать.
Ангели Божі авіщають:
Господь наш вірен і Свят!

о. Ігор Сендецький

ПІД ЗИМОВІ НАСТРОЇ

З хмарних глибин пухнатий сніг паде
Повільно, тихо, рівно, монотонно...
Зима свій чар на серця нам кладе,
Свій білий гімн співає невгомонно.

Чиясь міцна, невидима рука
Метеликів мілйони вділ засилає
І любо нам глядіти з теплих хат,
Як білий сніг осінню гниль вкриває.

А все таки в той настрій зимовий
Зненацька сумно стане, як згадати,
Що може брат наш рідний, дорогий,
Без хліба, без одежі, тай без хати...

І вже немила нам ота краса
І білий сніг чорніший ночі стане
І хоче палко серце і душа,
Щоб легкий легіт подихнув нежданно.

Бо в теплу нашу хату до вікна
В Свят-Вечір мариво жахливе вазирає
І вже нам ніч — не ніч, сон — не сон,
Гірка турбота серце наше крас.

А сніг паде і сипле, засипає
Усі шляхи й огорожі й ниви,
І рідний брат, що мерзне у степах,
Тут не втіче із рук катів жахливих.

То нас усіх немов одним рядном
те сіре небо снігом засилає,
Під тим самим знаходимось шатром
І гими той самий нам зима співає.

З хмарних глибин пухнатий сніг паде
Повільно, тихо, рівно, монотонно...
А в мене серце порив юний рве
Боротись з лихом впerto і неутомно.

«Християнський Голос» 1953, ч. 3, ст. 5.

ЯРОСЛАВ СРЕЦЬКИЙ

СВЯТ-ВЕЧІР

Край столу батько став:
 «З святыми, Господи, спімни...»
 І перестав...

Ах, мамо, що це ти...?
 Схитнулась свічка у руках,
 Хотсь ноги наче підкосив...
 Огонь в очах,
 Понад столом бог-див...

Задумався дідух в куті,
 Чого це нині за столом
 Пусті стільці
 Аж два рядком?...

«Українське Слово», Париж 1958, ч. 843-4, стор. 6.

Григорій Сковорода

НИЩЕТА...

О нището! Блаженна, Святая,
Дверь нам отверзи твоего рая.

Кий біс серце украв наше?
Кий нас мрак осліпив
Даже чуждатись Тебе!

Мир сей являєт вид благоліпний,
Но в нем таїтся черв неусипний.

Се пещера убога
Тайт блаженнаго Бога
В блаженном серці.

Горе ты міре! Сміх вні являєш,
Внутр же душою тайно ридаеш.

Украсився ты углами,
Но облився ты слезами,
в нутрі день і нощ.

Возвеселімся, а не смутімся,
Днесъ непрестанне, всі християне!

Там, где Бог наш нам родися
І пеленами повися,
Хвала день і нощъ.

«Мета», Львів 1938, ч. 1, стор. 4-5.

НА ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ІСУСА

О ночь нова, дивна, чудна,
Яснішша світла полудня,
Когда чрез мрак темній, черній

Бліснул солиця світ невечерній.
Веселітесь, яко с нами Бог,
Яко с нами Бог.

Кой всі моря усмиряет.
Кой Богу нас всіх примиряет,
Сей в нищетній днесь хижині
Нищети нас учит всіх нині.
Веселітесь, яко с нами Бог. (2)

Там под Вифлеемским градом
Пастухи, пасуще стадо,
Всіх первіє вість пріемлють,
Что к нам Христос прійде на землю
Чрез ангелов, яко с нами Бог. (2)

Видно, что то Богу люба
Та простота безалобна, груба,
Кая хранит правость ревно
Чрез простой свой нрав вірной, древной.
Веселітесь, яко с вами Бог. (2)

На глас: « Похвалімо царя Христа ».

Григорій Сковорода: *Твори*, в двох томах; том другий, стор. 72.
Київ 1961. Видавництво Академії Наук Української РСР.
Порівнай: Др. Теоктист Пачовський, *Вірші Сковороди про Христово Різдво*, « Мета », Львів 1938, ч. 1, стор. 4-5.

М. Скрипник

ХРИСТОС РОЖДАЕТСЯ

Христос рождається, на землю сходить в ту хвилину,
коли твій дух перемагає пристрасть — плоть звіринну,
в твою любов, і ласку, і опіку.

Христос рождається, коли як Йосип — патріарх родини —
стаєш на захист роду, близніх: жінки і дитини,
і смерти не лякаєшся від Іродів в коронах.

Христос рождається, коли не вкрила очі і серце сліпота-
[полуда],
коли, як пастухи з ягнятком, віруєш, шукаючи велики
[чуда],

і скрізь знаходиш їх: у яслах і на тронах.

Христос рождається, коли як мудреці-волхви й царі-
[володарі],
несеш Йому свої скарби і невгласимі — як вічні зорі —
[лихтарі]:

пошану, вірність, відданість, покору.

Христос рождається, коли позбавишся божків земних,
[зовнішніх]
і заспіваєш урочисто, з хором Анголів: «Осанна в вишніх!»
з благовіллям в серці, зверненім угору.

Гаага, 13. XII. 1963.

«Шлях Перемоги» 1964, ч. 1-2, ст. 4.

Осип Федъкович

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Звіночок звонить, звонить, звонить,
Все місто в свіtlі, в раю тоне,
Аж до касарні б'ється ехо.
Бо в тій касарні темно, тихо.
Лиш онде жовняр в свіtlі луни
На слуп пріпирся тей до труни,
Сльозаве око в небо вносить,
І ніби звізди о щось просить.
А звізди так му світять ясно,
А по домах весело, красно...
Чого ж йому так серце мліє,
Коли ніхто не печаліє?
Га, відки ж я то можу знати? —
Його не смію запитати.
Не видиш, як він брови хмурить?
Хто знає, чом ся жовняр журить.

« Самоосвітник », Прудентопіль 1938, ч. 10, стор. 3-4.

ІВАН ФРАНКО

ЯК ТОЙ НАРОДИВСЬ...

Ось вісімнадцять сот вісімдесят три літа,
 Як Той народивсь, що став Учитель, Світло світа,
 Що за Слово Любови умер на хреснім древі,
 Що за правду завіщав усім вінці тернові!
 І справджується Твій Завіт болящий, Христе!
 Чи в світі виросло любови насіння чисте,
 Що сіяв Ти — чи став щасливіший, крашій він?
 Не знаю; тільки те стало без змін,
 Що за кривавий труд заплатою єсть голод,
 Що волю й до тепер б'є самоволі молот,
 Що гонять за любов, за правду висмівають,
 Що втішні сумних, голодних ситі лають.

«Голос Христа Чоловіколюбця» 1963, ч. 1, ст. 110. — «Америка» 1964, ч. 243. — «Вільне Слово» 1965, 1966. — «Гомін України» 1966.

Леся Храплива

СВЯТ-ВЕЧІР

Блисне свічка. Злинняний ліхтар
 Загорить колишніми красками,
 Мов зоря, що впала з-поміж хмар.
 То відкриються в невловне брами
 І дзвенітиме прозорий світ
 Неповторну пісню у безтямі...
 Мерехтлива свічечка стойть,
 В ніч засніжену сплітає чуда:
 Наболіла гіркістю століть —
 Заспокоєнням палає людям
 На столах (при них ще стільки місць,
 Господарі розбрелись бо всюди!)...
 У криївках, де шумливий ліс,
 У чужині, де багатий край
 І життя розгублюється зміст,
 У безмежності холодних тайг,
 У збузості лічниць скучній,
 У льохах, що приготовив « рай »...
 Всюди відблиск посилає свій.
 Де серця вирізьблює відчай,
 Де заносить згаром від надій.
 Із вузької дійсности тюрми
 В кришталевий простір вийдуть люди;
 Блисне свічка, завітає мир,
 І просвітиться вселенена чудом.

Леся Храплива

СВЯТОЧНА ХВИЛИНА

В шестигранні кришталі скуває мороз
 Вічну тугу за здійснення мрій...
 Голубавими іскрами небо ваялось,
 Сонний світ дожиданням яснів...

Нерозгаданих задумів — Тайни Творця
 Не збагнути вдумливим смерекам...
 Світлі вікна, немов молитовні уста,
 Розкривають хатки десь далеко...

Занімів у натузі криштальний простір,
 Спіг і небо — ряхтить, голубі.
 Шляхом туги одвічної ген з-по над зір
 Зістуває на землю Месія...

«Християнський Голос» 1961, ч. 1-2, ст. 2. — «Поступ» 1966,
 ч. 50, ст. 2.

Ст. ЧАРНЕЦЬКИЙ

ЗА ЗБРУЧЕМ

І ніч і сніг покрили степ,
На небі мріють сонні зорі,
У воздухі пливе вертець,
А в нім світла тремтячі, хорі...

Та не заходить він до хат,
Минас присілки і села
І знов у ніч різдвяних свят
Блукав пісня невесела.

Відкіля цей тривожний час?
Чом жах сів на порозі хати?
Невже знов Ірода приказ?
Цитьте! « Нельзя » колядувати!

Мов сон несеться в даль вертець,
Все вище і вище підлітає,
Зідхнув глибоко старий степ
І тихо колядує співає...

А в ній чомусьто чути жаль...
На небі зоря засіяла,
Вертець несуть ангели в даль,
Голосять: « Нова радість стала ».

Сягає вже до зір вертець,
Морозний вітер люто вів;
І розспівався сильно степ:
Ще процвітеш, позеленівш!

СТЕПАН ЧАРНЕЦЬКИЙ

ПІД ЗВУКИ КОЛЯДИ

Легендо давніх літ, дитячих, незабутніх,
Яка ти свіжа все і чарами сповита!
Живеш на фільмі снів і звуків ледвечутних
І в пам'яті лежиш, як мармурова плита...

Бив тебе зимний дощ, осіння жерла мряка
І зимовий мороз на твої груди клався,
Ти все лишалася всміхнена та однака,
Хоч я в дорозі вже заневірився й подався...

Різдво! Ялинка! Гей з Поділля вітер віє,
Нічлава й Серет вже під кригою дрімають,
Село задумане. Йде вечір. Сутенів.
На небі повно зір... Колядники співають...

Поділля, ти — мое, застелене снігами,
Все спогадом шумиш і день і ніч за мною!
Хоч зрадив я тебе і мов з обіймів мами
В чужий пішов я світ — ще тужу за тобою.

Різдво вколисане грімкою колядою, —
Що в неї вслухались подільські тихі села!
— Ще нині ти в моїй душі тремтиш дугою,
Для мене ти єдина пісня ще весела.

Лунай мені, лунай в душі, вколисуй снами,
Навівай спомини з літ давніх незабутніх,
Коли мені ввесь світ — був добрий усміх мами
І звуки коляди, далекі, ледви чутні...

«Діло» 1935, ч. 5, ст. 5. — «Америка» 1960, ч. 4, стор. 1. — «Поступ» 1966, ч. 1-2, ст. 4.

ГАННА ЧЕРІНЬ

РІЗДВО

Із дерев опадає іней,
Наче ніжний вишневий цвіт,
Невеселє Різдво на чужині...
Ну ж, згадаймо, як давній міт,
Як гули по-святковому дзвони, —
Як гуляли у ніч під Різдво ми...

Як на сніgom укриті кладки
Вибігали гадати дівчата,
Як лунали всю ніч колядки —
У мішку колядда на санчатах.
Жовтий місяць вгорі, як медянник,
Поміж зірок — свічок різдвяних.

Так згадаймо ж! Хай серце лине
Знов до рідних степів і озер,
Батько... Маги... Різдво... Ялина...
Друзі... Дівчина... Все, що тепер
Нам далеке, повік незабутнє.
Рідні зорі ведуть нас в майбутнє. —

Не збиваймося з шляху прямого!
Нас чекає одно із двох:
Або гибелль, або перемога;
Дні недолі — або Різдво —
День святий, у який на руїнах
Молода розцвіте Україна.

Микола Чирський

РІЗДВЯНИЙ ПСАЛОМ

В хаосі моря з бетону і шкла
Як би зоря нас різдвяна знайшла.

Стала б над нами й всміхнулась привітно,
Двері розкриті, завішені вікна.

Хай там лютують сніги і мороз —
Прийде до нас немовлятко — Христос,
І по стопах Його божеських ніг
Волошками, маками встелеться сніг.

Поки отут Його ще не розп'ято,
Він простягне нам свої рученята,
Знайде заметені снігом серця
І паверне до скарбниці Отця.

Вмісто чужого, холодну пустелью
Мати Пречистая теж на вечерю
З Сином своїм поміж нас завіта
Випить чужини терпкого вина.

Чаші діткнеться Пречиста устами
Й зникне пустеля нараз перед нами —
Море чужини з бетону і шкла...
Як би зоря нас різдвяна знайшла.

Григорій Чупринка

ВИФЛЕЄМСЬКІ ПАСТУХИ

Розірвались чорні хмари,
зникли тіні степові,
десь прокинулись отари
і спокійні вартові.

Мов корона — діядема
світової красоти,
ясна зірка Вифлеєма
промінь кинула святий.

В шатах ночі блиск пророчий
все обняв і огорнув
і в закриті сонні очі
палом радости дмухнув.

Мов позбавлені полуди,
очі глянули сміліш,
і юнацькі дужі груди
сколихнулись веселіш.

Діти праці, діти степу,
що з отарами зросли,
до тасмного вертепу
дивну радість понесли.

Радість змученого стану,
дивну зіроньку із зір —
щастя, волю довгождану
і душевний тихий мир!...

« Український Голос », Вінниця 1966, ч. 1, стор. 22. — « Українська Думка », Лондон 1967, ч. 3, стор. 4. — « Українське Слово », Буенос Айрес 1957, ч. 1, стор. 4. — « Свобода » 1967, ч. 3, стор. 2 (без останньої строфі).

ІГОР ШАНКОВСЬКИЙ

БІЛІ ІСКРИ НА МОРОЗНИХ ВІКНАХ...

Білі іскри падають на вікна —
зоряний розор по синім склі;
ліпить сніг обличчя чоловіка,
зодягає гілля зарослі.

Паморозь. Пір'їста завірюха.

І бездомні думи земляка.

Грузне хід і лине з-під кожуха
мов димками віддих. Не зляка
холод хуги, ні вітри пекучі,
ні безлюддя вулиць навісних;
мій земляк спинається на кручі,
мій земляк іде через ліси!

Ні, не сила, рідний мій земляче,
світ увесь за вечір обійти!

Не дійдеш! Хай серце б'є невлячине
і прямує вірно до мети.

А мандрівець боре сніговію,
виглядає віщої зорі...

Хто, скажіть, хто дав йому надію,
що зорю догляне на горі?

Хто, скажіть, сказав йому, що в січні
прадіди чубаті йшли на пр'ю,
що співали разом « Бог предвічний »,
віщу виглядаючи зорю?

Сніг мете, несеться хуртовина,
брами храму не відчинить жрець;
з ясел у життя пішла дитина
і терновий вислужить вінець!

Глянь, земляче, висохлі ялинки
 скрізь по хідниках на чужині;
 ну, а ти шукаєш деревинки,
 поміж білі іскри у вікні...
 Земляки з чужими святкували
 і пішли ялинки на смітник,
 не почувши, щоб колядували —
 та шукає вперто мандрівник!

* * *

Сірі люди натруджені,
 чорні жари забруджені,
 каганець над хлібиною,
 вартовий над людиною.
 За дрогами колючими,
 під снігами скрипучими —
 не спить Колима!
 Воркуті сну нема!
 Вис з болю, як авір,
 безустанку Сибір!
 Там Ісусова ніч,
 там суворих облич
 не зігріє вогонь
 і не діткне долонь.
 Каторжани-брати
 під пекучі вітри
 застеляють столи.
 Сніг для них — килими!
 Ніч січнева — як мить
 колядою летить!
 Відлітає, жене,
 земляка здожене,
 нагадає йому
 про Сибір, Колиму —

де співають брати,
і дрижать вартові
під Ісусову ніч
від суворих облич!

... білі іскри на морозних вікнах,
сніг мете. А на зіницях віч —
замерзають слізози чоловіка
сріблом іскор у січеву ніч!

Едмонтон 1965.

«Громін України» 1967, ч. 1-2. (Література-Мистецтво, стор. 1).

Тетяна Шевчук

СВЯТ-ВЕЧІР

Як прийде Свят-Вечір,
 Зоря появиться,
 і в спіжну кирею
 земля прибереться,
 як дерева вдягнуть
 срібно-білі шати,
 щоб в тиші святочній
 чогось вижидати ——
 Мені все здавалось
 (і досі вдається),
 що драма небесна
 знов відіграється:
 Природа завмерла,
 не диші, чекає,
 бо ось, чудо-диво
 знов статися має:
 Відкриються в небі
 невидимі двері,
 а'являться ангели
 кругом в атмосфері
 і спів залунав
 по горах і долах,
 що Бог народився
 в умовинах скромних!
 І спів цей почують
 в святочній тиші
 любимиці природи,
 без злоби в душі.

Опісля за проводом
 зірки — Ідеї
 поклоняється Йому
 царі і плебеї.
 Мені все здавалось
 (і досі здається),
 як тихій молитві
 душа покориться
 і в тиші святочній
 надхнення жде —
 для неї
 Ідея
 мов зірка зійде.
 І вкаже ій світлу
 і певну дорогу,
 де дар свій принести
 й вклонитися Богу.

«Громін України» 1964, ч. 1-2, стор. 13.

ЮРА ШКРУМЕЛЯК

ПІД СВЯТ-ВЕЧІР

І знову зірка ясна засіяла
Над світом, повним болю, жалю, тьми —
І знов ангельські хори заспівали
Про мир грядучий, щастя між людьми.

І знов душу втомлену збудили
Ті рідні співи гомінкіх коляд
Про Рождество Небесної Дитини,
Що кривду згнобить і сокрушить ад.

І навіть в серці горде і холодне
Мов тепле сонце зійде ясний світ,
І стануть всі привітними сьогодні,
Сусідові бажатиме сусід.

Чого ж то нам самим собі бажати
У тес Свято, в той пресвітлий день,
Коли у наші груди, в наші хати
Дзвенітиме ангельський хор пісень?

Одного тільки побажаймо нині
Собі посполу, ріднії брати:
Щоб зволила Небесна Дитина
До нас всміхнутись і між нас прийти...

Щоб тес Світло, що в Своїй долоні
Держить Син Божий, Богочоловік,
Засяло нам на рідному загоні —
І щоб світило ясно вже на вік.

ЮРА ШКРУМЕЛЯК

ІЗ ВЕРТЕПОМ — КОЛЯДОЮ

Долинами і горбками,
Доріжкою сніговою —
Йде розсміяна дітвора
Із Вертепом-Колядою.

Йдуть три Царі, йдуть Ангели,
Пастушки йдуть з паличками,
Чути гамір, чути сміхи
Попід людськими хатами.

Йде Максимцьо, йде Богданко,
Славцьо, Ромко і Микола, —
Йде Маруся, йде Оленка —
Звеселиться « Рідна Школа ».

Звеселиться « Рідна Школа »,
Звеселиться рідна хата,
Що росте у нас дітвора
І свідома і заванта.

Звеселиться край ввесь рідний
Всі міста, містечка, села —
Вся землиця наша люба
Заспіває враз весела...

Що Предвічний народився
І на небі зірка сяє,
Ірод згинув, ад сумуб,
Хор ангелів з хмар співає.

Т. Шторм

РІЗДВЯНА ПІСНЯ

З висот небесних у провалля
Доходить світло ясних зір,
З лісів яличних у простори
Несеться запахом живичним
І ясністю палає бір.

У мене серце затремтіло,
Це ж бо надходить ніч Різдва.
Далекий звук церковних дзвонів
Наводить спомини чудові
З моого рідного села.

Святковий чар мене вгортав
І я наколішки стаю,
На очі дивний сон спадав,
Діточі мрії повертаю,
Я чую, чудо настає.

Переклав: О. З.

« Християнський Голос » 1951, ч. 1-2, ст. 2.

Микола ЩЕРБАК

РІЗДВО

Усе минає, гасне і сплива,
Лише вона над грішною землею
Сріблиться милосердною зорею —
Лагідна ласка Божого Різдва.

Небес прещедра голуба канва
І білий світ над чорною рілею —
Сам Бог леліє пишний край-лілею,
І, Україно, ти вікі жива!...

Ти, як і Він, з народження терпіла,
Але рука Господня охрестила
Твій люд, і долю, і твое буття...

Цвітіть, ряснійтє, ниви колоскові!
У Нім, у Нім, в Ісусові Христові,
Твоя, Вітчизно, сила і життя!

«Свобода» 1966, ч. 3, ст. 1.

У СВЯТИЙ ВЕЧІР

Як я чекав їх, цих годин святкових,
В Господній вечір — хвиле Золота! —
Коли вібралась у широкім колі
Уся сім'я, привітна і проста;

Коли так ясно пломеніли свічі
 У світлій хаті і в душі мої;
 Коли так широко я дивився в вічі
 Майбутній долі, сповненій надій!...
 Тоді, в Свят-Вечір, як у Божім раї —
 В своїй господі і в своєму гурті —
 Не думав я, що с світи безкрай,
 Що хтось без рідних, хтось шукає путі...
 Не знав, не думав, що до сліз, до болю
 Хтось мучиться, хтось корота літа,
 Що десь комусь зима у сніжному полі
 Не тільки шлях, а й стежку заміта...
 Тепер я знаю!... Доля хилить плечі,
 Лукава доля — в вихорі доріг...
 Та вірю, вірю: знов у Святий Вечір
 Переступлю я батьківський поріг.
 І знов збереться у широкім колі
 Уся сім'я, привітна і проста!...
 Як я чекаю цих годин святкових
 В Господній Вечір — хвиле золота!

« Українська Думка » 1962, ч. 1, с. 7. — 1965, ч. 1, с. 8. — « Християнський Голос » 1963, ч. 1-2, ст. 6. — « Свобода » 1965, ч. 3, с. 2. — « Поступ » 1966, ч. 1-2, ст. 9.

Василь Щурат

ЖОВНЯРСЬКА КОЛЯДА

Пильнуєм чат...
А дома десь сім'я ціла
Засіла докруги стола
Різдвяних свят.

Пильнуєм чат...
А дома над цілим селом
В цю хвильку носиться кругом
Луна коляд.

Пильнуєм чат...
А дома радість, гомін, рух,
Всі сходяться — друг чи не друг
Брат чи не брат.

Пильнуєм чат...
Останнє-ж це Різдво, чи ні,
Для нас далеко в чужині,
Без хвиль відрад?

Пильнуєм чат...
День-ніч, чи літо чи зима,
Спокою, сну для нас нема,
Лиш рев гармат.

Пильнуєм чат...
Пильнуєм. Боже, глянь на нас!
Постережи в Різдвяний час
Нам рідних хат!

Ти, Боже свят!
Війну з Твоїх рук має світ,
З Твоїх рук такоже жде побід.
Ми лиш пильнуєм чат!

« Америка » 1940, ч. 2.

ІВАННА ЯРОШ

РІЗДВЯНИЙ ПРИВІТ

Летять сніжинки, ніжним пухом,
 І сонну землю покривають.
 Свят-Вечір...
 Де ж ти, ясна зірко?
 — З темряви неони моргають —
 А в серці сум, туга і слізози
 Падуть на скатерть білу,
 Летять сніжинки...
 Торжественно тихо,
 За ними в спід думки мої летять,
 На Україну, де колядки
 Різдвяні весело бреняТЬ...
 Пригадую минулі дні,
 Наше село, батьківську хату,
 Святу Вечерю — небагату,
 Останню сумну коляду,
 І шлях тернистий в чужину...
 Летять сніжинки! А в болоті,
 Життя безвільне дотліває...
 Не чути колядок дзвіночків,
 В сусіда « рок-ен-рол » співають...
 Та все ж таки, де б ви не були
 На Україні, в слізозах, тузи,
 Або на землях « вільних »
 Я про вас сню
 Й привіт різдвяний Вам
 Із всего серця шлю!

« *Вільне Слово* » 1967, ч. 1, стор. 10.

ЗМІСТ

<i>Від Видавництва</i>	5
<i>Українська різдвяна поезія</i>	7

РІЗДВО ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

БОЖА МІСТЕРІЯ: З різдвяних Євангелій	9
Лука Євангеліст: Благовісťовання	9
Матей Євангеліст: Благовісťовання	10
РІЗДВО ХРИСТОВЕ: З церковної різдвяної служби	12
Всеношна стихира	12
Різдвяний гімн	12
Утренні пісні	13
РІЗДВЯНІ СВЯТА: З всенародної коляди	15
Бог Предвічний	15
Небо і земля	15
Дивнала новина	16
Нова радість стала	16
Добрий вечір тобі	17
УКРАЇНСЬКЕ РІЗДВО: Українська різдвяна поезія	19
Антонич Богдан Ігор : Різдво	21
Бабій Олесь : А сьогодні в тюрмі	22
Балей П. : Різдвяне	25
Білоус Яків : Свят-Вечір	26
Свят-вечірня молитва	27
Вижидання	28
Бовшівський Анатоль : По дорозі до Вифлеєму	30
Богорис М. : Таїнство Різдва	31
Боеслав Марко : Повстанський Свят-Вечір..	32
Нині радості свято	32
Бора Богдан : Коли стукне Свят-Вечір	34
Свят-вечірні думки	35
Лист матері	36
В очікуванні	37

Бубнюк Я.	: Різдвяні скорбні думи	39
Вацлавів О.	: Свят-Вечір	42
Вета	: Під різдвяну ніч	43
Верес Микола	: Різдвяний спомин	44
Вечер Яким	: Під Різдво	46
Вільшенко Ярослав	: Свята Ніч	47
	У Свят-Вечір	48
Вірна Ольга	: На землі ніч	50
Вовк Віра	: Різдво	51
Войтович Євген	: Ось знов Різдво	52
	Вифлеємська зоря	53
Волянський Іван	: У святу ніч	54
Вороний Микола	: На Свят-Вечір	55
Галіп Теодот	: Коляда	57
Гарасевич Андрій	: Народився Христос	58
Герасимович З.	: В ніч на Різдво	59
Голубець Микола	: Різдвяна ніч	61
Грановський Олег	: Свят-Вечір	63
Гриденев Володимир	: I над землею Божий глас	64
Грицай Остап	: Різдво	66
	Христос Рождається!	67
Гуцулка Маруся	: З Різдвом Христа	69
Дмитренко Т.	: Над Вифлеємом	70
Дмитрик К.	: Запаліть різдвяні свічі ..	71
Дурбак Роман	: Приїду	72
	Сніг і серце	74
	Чудо чуд	75
Душенчук Богдан	: Різдвяні зорі	77
	Святий Вечір тихо йде ..	77
Жарський Богдан	: Різдвяна молитва	79
Завадович Роман	: I знов чарівна	81
	У різдвяну ніч	82
	Свята ніч	83
	Різдвяна молитва	84
Захарчук Дм.	: Христос Рождаєсь!	85
Зеров Микола	: Ворожіння	86

Зореслав	: Українське Різдво	87
Зорян М.	: Свят-Вечір в Україні	88
Ірлявський Іван	: У Свят-Вечір	96
	Різдво	97
Калюжна Ніна	: Добрий Вечір	98
Карманський Петро	: Вже зірка світові вістить	99
	Христос Родився	99
	Коляда	100
	Замерехтіла в небі перла	101
Качалуба М.	: На Різдво Христове	103
Кирій Олекса	: Ялинка	105
Кізко Петро	: Спільна віра	106
	На Різдво	107
Кобець О.	: Весь скарб у вузликах ..	108
Косовська Алла	: Різдвяна візія	109
Кравців Богдан	: З колядою	110
	Христос Родився	113
Кравченко Уляна	: З вертепу	116
	Під Святий Вечір	117
	Просфорою ділимось з вами	118
	Предківські заповіти	119
	Народня музя в вертепі ..	120
Крименко Євген	: Різдво	125
Криниця-Карп. Петро	: В різдвяну ніч	126
Купченко Віктор	: Зоря ісходить	127
Купчинський Роман	: Благословенна зірка ясна	128
	Різдво	129
	На Різдво	130
	Різдво Христове	131
	Поклонімся	132
	Різдво	132
Курдилик Анатоль	: Свята ніч	134
	Під гомін коляд	135
	Пречиста в селі	137
	Є знову всюди	138
Курдилик Ярослав	: Різдвяний етюд	139

Курилас Б.	: Різдвяна містерія	140
Левченко Семен	: В Святий Вечір	141
Лепкий Богдан	: Забудьте торг життя	143
	Під Різдво	144
	Як засяють зірки	145
	У різдвяну ніч	146
	ГоряТЬ свічки	147
	У різдвяну ніч	148
	Ялинка	150
	I знов Різдво	151
	Різдвяний вечір	152
	Святий Вечір	152
	У різдвяні свята	153
	Святвечірнє	154
Лиман Леонід	: Вічне	156
Лисянський Борис	: Свят-Вечір	157
Лімниченко В.	: Свята Ніч	158
	Наш новий Вифлеєм	158
	Упала тінь	159
Лубська Ольга	: Передріздвяне	162
	У різдвяну ніч	162
	Прикличу на вечерю	163
	Святий Вечір	163
	Стелися, біла скатертино	164
Люкейн Ян	: Христос і душа	166
Мак Ліда	: У Свят-Вечір	167
Малицька К.	: На Святий Вечір	168
Мацелюх Євген о.	: Христос Родився... Славіте!	170
Мельник Василь о.	: Новина з Вифлеєму	171
	Замерехтили в храмі	172
	Замріяний Свят-Вечір	173
Мельник-Матіїв М.	: Зоря зійшла	174
	На небі дивна знов горить зоря	174
	Лютус Ірод	175
	Хай буде мир	176

Мосенда Леонід	: Українське Різдво	178
Мусійчук Степан	: На землі новина	180
Мятка Марія	: Різдвяна зоря	181
	Свят-Вечір	182
	Різдвяна ніч	183
	Щедрий вечір, Україно моя!	184
Назарко Іриней, о.	: На Вифлеєма небосхилах	185
Овечко Іван	: І знов Різдво	186
Онуфрієнко Василь	: У різдвяну ніч	187
Павлосюк Н.	: Вифлеємська зірка	188
Пилипенко Лев	: Лечу в загдках	189
Погідний М.	: Спішім до Господа	190
Подолянка Г.	: Хай пахнуть медом свічі	191
Полтава Леонід	: Різдвяна зоря	192
	Розмова з Євгенією	193
Свій Павло	: Христос Родився	194
Селянка Олена	: Веди нас Месіє	195
Семчук Степан о.	: Різдвяна молитва	197
	Різдво 1954	198
Сендецький Ігор о.	: Під зимові настрої	200
Сірецький Ярослав	: Свят-Вечір	202
Сковорода Григорій	: Нищета	203
	На день народження Ісуса	203
Скрипник М.	: Христос Рождається	205
Фед'кович О.	: Святий Вечір	206
Франко Іван	: Як Той народивсь	207
Храплива Леся	: Свят-Вечір	208
	Святочна хвилина	209
Чарнецький Ст.	: За Збручем	210
	Під звуки коляди	211
Черінь Ганна	: Різдво	212
Чирський Микола	: Різдвяний псалом	213
Чупринка Григорій	: Вифлеємські пастухи	214
Шанковський Ігор	: Білі іскри на морозних вік-	
	нах	215
Шевчук Тетяна	: Свят-Вечір	218

Шкрумеляк Юра	:	Під Свят-Вечір	220
		Із вертепом-колядою	221
Штурм Т.	:	Різдвяна пісня	222
Щербак Микола	:	Різдво	223
		У Святий Вечір	223
Щурат Василь	:	Жовнярська коляда	225
Ярош Іванна	:	Різдвяний привіт	227

Рисунки виготовила С. Василія Євгенія Чмкало,
Служебниця Пресв. Н. Діви Marii (Варшава-Рим)

